

DUTCH BIRDING

VOLUME 40 • NO 4 • 2018

Dutch Birding

*Internationaal tijdschrift over
Palearctische vogels*

REDACTIE

Dutch Birding
Duinlustparkweg 98A
2082 EG Santpoort-Zuid
Nederland
editors@dutchbirding.nl

FOTOREDACTIE

Dutch Birding
p/a René Pop
Zanddijk 216
1795 KJ De Cocksdorp-Texel
Nederland
rene.pop@dutchbirding.nl

ABONNEMENTENADMINISTRATIE

Maartje Bakker
Dutch Birding Association
Postbus 75611
1070 AP Amsterdam
Nederland
circulation@dutchbirding.nl

WWW.DUTCHBIRDING.NL
webredactie@dutchbirding.nl

BESTUUR

Dutch Birding Association
Postbus 75611
1070 AP Amsterdam
Nederland
dba@dutchbirding.nl

COMMISSIE DWAALGASTEN

NEDERLANDSE AVIFAUNA
CDNA
Duinlustparkweg 98A
2082 EG Santpoort-Zuid
Nederland
cdna@dutchbirding.nl

COMMISSIE SYSTEMATIEK

NEDERLANDSE AVIFAUNA
CSNA, p/a George Sangster
csna@dutchbirding.nl

Dutch Birding

HOOFDREDACTEUR Arnoud van den Berg (06-54270796, arnoud.van.den.berg@dutchbirding.nl)

UITVOEREND REDACTEUR André van Loon (020-6997585, andre.van.loon@dutchbirding.nl)

FOTOGRAFISCH REDACTEUR René Pop (06-22396323, rene.pop@dutchbirding.nl)

REDACTIERAAD Peter Adriaens, Sander Bot, Dick Groenendijk, Thijs Fijen, Łukasz Ławicki, Gert Ottens, Roy Slaterus, Roland van der Vliet en Peter de Vries

REDACTIE-ADVIESRAAD Mark Constantine, Andrea Corso, Dick Forsman, Ricard Gutiérrez, Killian Mullarney, Klaus Malling Olsen, Magnus Robb, Hadoram Shirihihi en Lars Svensson

REDACTIEMEDEWERKERS Garry Bakker, Mark Collier, Harvey van Diek, Nils van Duivendijk, Enno Ebels, Willem-Jan Fontijn, Hans Groot, Justin Jansen, Jan van der Laan, Hans van der Meulen, Mark Nieuwenhuis, Jelmér Poelstra, Kees Roselaar, Vincent van der Spek en Jan Hein van Steenis

LAY-OUT André van Loon

PRODUCTIE André van Loon en René Pop

ADVERTENTIES Debby Doodeman, p/a Dutch Birding, Postbus 75611, 1070 AP Amsterdam
advertising@dutchbirding.nl

ABONNEMENTEN De abonnementsprijs voor 2018 bedraagt: EUR 40.00 (Nederland), EUR 42.50 (België), EUR 43.50 (rest van Europa) en EUR 45.00 (landen buiten Europa).

U kunt zich abonneren door het overmaken van de abonnementsprijs op bankrekening (IBAN): NL95 INGB 0000 1506 97; BIC: INGBNL2A ten name van Dutch Birding Association te Amsterdam, o.v.v. 'abonnement Dutch Birding' en uw postadres. Ook is het mogelijk om via de webshop te betalen. Volg hiervoor de instructies op www.dutchbirding.nl. Het abonnement start vanaf het moment van betaling. Na betaling ontvangt u het volgend te verschijnen nummer.

Dutch Birding is een tweemaandelijks tijdschrift. Het publiceert originele artikelen en mededelingen over morfologie, systematiek, voorkomen en verspreiding van vogels in de Benelux, Europa en elders in het Palearctische gebied. Het publiceert tevens bijdragen over vogels in het Aziatisch-Pacifische gebied en andere gebieden.

Voor taxonomie, volgorde en naamgeving van vogels in Dutch Birding worden de volgende overzichten aangehouden: *Dutch Birding-vogelnamen* door A B van den Berg (2008, Amsterdam; online update 2018, <https://tinyurl.com/yam3d3kg>) (taxonomie en wetenschappelijke, Nederlandse en Engelse namen van West-Palearctische vogels); *The Howard and Moore complete checklist of the birds of the world* (derde editie, door E C Dickinson (redactie) 2003; vierde editie, deel 1, door E C Dickinson & J V Remsen Jr (redactie) 2013) (taxonomie en wetenschappelijke namen van overige vogels van de wereld); en *IOC world bird list 7.3* door F Gill & D Donsker (2017, www.worldbirdnames.org) (Engelse en Nederlandse namen van overige vogels in de wereld; Nederlandse namen door P Vercruyjsse en A J van Loon).

Voor (de voorbereiding van) bijzondere publicaties op het gebied van determinatie en/of taxonomie kan het Dutch Birding-fonds aan auteurs een financiële bijdrage leveren (zie Dutch Birding 24: 125, 2001, en www.dutchbirding.nl onder 'Tijdschrift').

www.dutchbirding.nl

WEBREDACTIE Garry Bakker, Gijsbert van der Bent en Wietze Janse. **FOTOREDACTIE** Alex Bos, Jaap Denee en Menno van Duijn. **WEBMASTERS** Albert van den Ende, Toy Janssen en Jeroen van Vianen (Dutch Bird Alerts).

Dutch Birding Association

BESTUUR Remco Hofland (voorzitter, 06-30905550), Toy Janssen, Marten Miske, Pieter van Veelen, Jorrit Vlot (secretaris) en Kees de Vries (penningmeester); tevens is de redactie van Dutch Birding met een zetel vertegenwoordigd. **BESTUURSMEDWERKERS** Maartje Bakker, Julian Bosch, Marc Dijksterhuis, Debby Doodeman, Rob Half, Vincent Hart, Leo Heemsker, Jonathan Janse, Wietze Janse, Guus Jenniskens, Robert van der Meer, Arnold Meijer, Marc Plomp, Jeroen van Vianen, Rutger Wilschut en Steven Wytama.

Commissie Dwaalgasten Nederlandse Avifauna (CDNA)

LEDEN Garry Bakker, Christian Brinkman, Thijs Fijen, Diederik Kok, James Lidster, Eddy Nieuwstraten (voorzitter), Vincent van der Spek en Rik Winters (penningmeester). **MEDWERKERS** Gerjon Gelling (archivaris) en August van Rijn. De CDNA is een commissie van de Dutch Birding Association en de Nederlandse Ornithologische Unie.

Commissie Systematiek Nederlandse Avifauna (CSNA)

LEDEN Arnoud van den Berg, André van Loon, Kees Roselaar en George Sangster (secretaris). De CSNA is een commissie van de Dutch Birding Association en de Nederlandse Ornithologische Unie.

© 2018 Stichting Dutch Birding Association. Het copyright van de foto's en tekeningen blijft bij de fotografen en tekenaars. ISSN 0167-2878.

Drukkerij robstolk®, Mauritskade 55, 1092 AD Amsterdam, Nederland, www.robstolk.nl

Dutch Birding

CHIEF EDITOR Arnoud van den Berg (+31-654270796, arnoud.van.den.berg@dutchbirding.nl)

EXECUTIVE EDITOR André van Loon (+31-206997585, andre.van.loon@dutchbirding.nl)

PHOTOGRAPHIC EDITOR René Pop (+31-622396323, rene.pop@dutchbirding.nl)

EDITORIAL BOARD Peter Adriaens, Sander Bot, Thijs Fijen, Dick Groenendijk, Łukasz Ławicki, Gert Ottens, Roy Slaterus, Roland van der Vliet and Peter de Vries

EDITORIAL ADVISORY BOARD Mark Constantine, Andrea Corso, Dick Forsman, Ricard Gutiérrez, Killian Mullarney, Klaus Malling Olsen, Magnus Robb, Hadoram Shirihi and Lars Svensson

EDITORIAL ASSISTANTS Garry Bakker, Mark Collier, Harvey van Diek, Nils van Duivendijk, Enno Ebels, Willem-Jan Fontijn, Hans Groot, Justin Jansen, Jan van der Laan, Hans van der Meulen, Mark Nieuwenhuis, Jelmer Poelstra, Kees Roselaar, Vincent van der Spek and Jan Hein van Steenis

LAY-OUT André van Loon

PRODUCTION André van Loon and René Pop

ADVERTISING Debby Doodeman, c/o Dutch Birding, Postbus 75611, 1070 AP Amsterdam
advertising@dutchbirding.nl

SUBSCRIPTIONS The subscription rate for 2018 is: EUR 40.00 (Netherlands), EUR 42.50 (Belgium), EUR 43.50 (Europe) and EUR 45.00 (countries outside Europe).

Subscribers in European countries are kindly requested to pay the subscription fee to Dutch Birding Association, Amsterdam, on bank account (IBAN): NL95 INGB 0000 1506 97; BIC: INGBNL2A; please mention 'subscription Dutch Birding' and your full address. It is also possible to pay by credit card using our webshop. You can follow the instructions on our website www.dutchbirding.nl.

Subscribers in countries outside Europe can make their payment by credit card (Access, Eurocard, MasterCard or Visa) using our webshop. Please follow the instructions on our website www.dutchbirding.nl.

Subscription starts when we have received payment, after this you will receive the next forthcoming issue.

Dutch Birding is a bimonthly journal. It publishes original papers and notes on morphology, systematics, occurrence and distribution of birds in the Benelux, Europe and elsewhere in the Palearctic region. It also publishes contributions on birds in the Asian-Pacific region and other regions.

For taxonomy, sequence and nomenclature of birds in Dutch Birding the following lists are used: *Dutch Birding bird names* by A B van den Berg (2008, Amsterdam; online update 2018, <https://tinyurl.com/yam3d3kg>) (taxonomy and scientific, Dutch and English names of Western Palearctic birds); *The Howard and Moore complete checklist of the birds of the world* (third edition, by E C Dickinson (editor) 2003; fourth edition, volume 1, by E C Dickinson & J V Remsen Jr (editors) 2013) (taxonomy and scientific names of remaining birds of the world); and *IOC world bird list 7.3* by F Gill & D Donsker (2017, www.worldbirdnames.org) (English and Dutch names of remaining birds of the world; Dutch names by P Vercruyjsse and A J van Loon).

For (preparation of) special publications regarding identification and/or taxonomy, the Dutch Birding Fund can offer financial support to authors (see Dutch Birding 24: 125, 2001, and www.dutchbirding.nl under 'Journal').

www.dutchbirding.nl

WEB EDITORS Garry Bakker, Gijsbert van der Bent and Wietze Janse. **PHOTOGRAPHIC EDITORS** Alex Bos, Jaap Denee and Menno van Duijn. **WEBMASTERS** Albert van den Ende, Toy Janssen and Jeroen van Vianen (Dutch Bird Alerts).

Dutch Birding Association

BOARD Remco Hofland (chairman, +31-630905550), Toy Janssen, Marten Miske, Pieter van Veelen, Jorrit Vlot (secretary) and Kees de Vries (treasurer); the editors of Dutch Birding also have one seat in the board. **BOARD ASSISTANTS** Maartje Bakker, Julian Bosch, Marc Dijksterhuis, Debby Doodeman, Rob Halfé, Vincent Hart, Leo Heemsker, Jonathan Janse, Wietze Janse, Guus Jenniskens, Robert van der Meer, Arnold Meijer, Marc Plomp, Jeroen van Vianen, Rutger Wilschut and Steven Wytema.

Dutch rarities committee (CDNA)

MEMBERS Garry Bakker, Christian Brinkman, Thijs Fijen, Diederik Kok, James Lidster, Eddy Nieuwstraten (chairman), Vincent van der Spek and Rik Winters (treasurer). **ASSISTANTS** Gerjon Gelling (archivist) and August van Rijn. The CDNA is a committee of the Dutch Birding Association and the Netherlands Ornithologists' Union.

Dutch committee for avian systematics (CSNA)

MEMBERS Arnoud van den Berg, André van Loon, Kees Roselaar and George Sangster (secretary). The CSNA is a committee of the Dutch Birding Association and the Netherlands Ornithologists' Union.

© 2018 Stichting Dutch Birding Association. The copyright of the photographs and drawings remains with the photographers and artists. ISSN 0167-2878.

Printed by drukkerij robstolk®, Mauritskade 55, 1092 AD Amsterdam, Netherlands,
www.robstolk.nl

Dutch Birding

*International journal on
Palearctic birds*

EDITORS

Dutch Birding
Duinlustparkweg 98A
2082 EG Santpoort-Zuid
Netherlands
editors@dutchbirding.nl

PHOTOGRAPHIC EDITOR

Dutch Birding
c/o René Pop
Zanddijk 216
1795 KJ De Cocksdorp-Texel
Netherlands
rene.pop@dutchbirding.nl

SUBSCRIPTION ADMINISTRATION

Maartje Bakker
Dutch Birding Association
Postbus 75611
1070 AP Amsterdam
Netherlands
circulation@dutchbirding.nl

WWW.DUTCHBIRDING.NL

webredactie@dutchbirding.nl

BOARD

Dutch Birding Association
Postbus 75611
1070 AP Amsterdam
Netherlands
dba@dutchbirding.nl

DUTCH RARITIES COMMITTEE

CDNA
Duinlustparkweg 98A
2082 EG Santpoort-Zuid
Netherlands
cdna@dutchbirding.nl

DUTCH COMMITTEE FOR

AVIAN SYSTEMATICS
CSNA, c/o George Sangster
csna@dutchbirding.nl

INTERNET
www.dutchbirding.nl

Artikelen / papers

Varia

WP reports

Recente meldingen / recent reports

Voorplaat / front cover

- 213 40 jaar Dutch Birding: 2009-13 [40 YEARS DUTCH BIRDING: 2009-13] *Roland E van der Vliet & Vincent van der Spek*
- 245 Goliath Heron breeding at Wadi Lahami, Egypt, in April 2006 *Pierre-André Crochet, Eric Didner & Philippe Geniez*
- 247 'Omid': last wild Siberian Crane in the WP *Łukasz Ławicki & Hamed Tizrooyan*
- 252 June to late July 2018 *Łukasz Ławicki & Arnoud B van den Berg*
- 268 Mei-juni 2018 *Roy Slaterus, Hans Groot & Vincent van der Spek*

Noordse Waterlijster / Northern Waterthrush *Parkesia noveboracensis*, Oude Eendenkooi, Vlieland, Friesland, 21 september 2010 (*René Pop*)

In de strijd tussen oost en west – twee belangrijke richtingen van waaruit zeldzaamheden naar Nederland afdwalen – wint het oosten al snel. Door de aaneengesloten landmassa tot aan de Pacifische Oceaan kunnen vogels 1000en kilometers afdwalen en steeds tussenstops maken om te foerageren, of het nou eenden, steltlopers, meeuwen of zangvogels zijn. Voor het westen ligt dat anders: om vanuit Noord-Amerika in Europa te komen moeten vogels de Atlantische Oceaan oversteken. Voor eenden, steltlopers en meeuwen is dat niet zo'n probleem maar vooral voor zangvogels is het een enorme inspanning die alleen met krachtige meewind non-stop volbracht kan worden. En vervolgens liggen, vanuit Nederland gezien, Ierland en Brittannië in de weg als plek van aankomst... Daarom is het geen wonder dat Amerikaanse zangvogels tot de buitencategorie van dwaalgasten in Nederland worden gerekend. Op de Nederlandse lijst staan 27 gevallen van 12 Nearctische zangvogelsoorten, in de winter (langdurig pleisterende vogels), voorjaar en (vooral) najaar en een enkeling in de zomer. De Noordse Waterlijster op Vlieland in september 2010 was een topper in veel opzichten: mooi passend in het bekende patroon van aankomst in september-oktober, op een typische 'aanlandplek' en vervolgens terechtgekomen in een goed verstopt stukje perfecte habitat midden op het eiland, een verwaarloosbaar escape-risico en lang genoeg aanwezig om veel vogelaars blij te maken – beter dan dit krijg je ze niet!

In the battle between east and west – two important directions from which rarities wander to the Netherlands – the east easily wins. Because of the contiguous land mass stretching to the Pacific Ocean, birds can wander 1000s of kilometers but still make stopovers for foraging, whether they are ducks, waders, gulls or songbirds. The situation is quite different for the west: to travel to Europe from North America, birds must cross the Atlantic Ocean. This is not too much of a problem for groups such as ducks, waders and gulls but for songbirds it means an enormous effort that can only be accomplished non-stop with a strong tail wind. Furthermore, viewed from the Netherlands, Ireland and Britain are in the way as places of arrival... Therefore, it is no wonder that American songbirds are ranked among the most prized rarities in the Netherlands. On the Dutch list are 27 records of 12 Nearctic songbird species, in winter (long-staying birds), spring and (especially) autumn and a few in summer. The Northern Waterthrush on Vlieland in September 2010 was a prize bird in many ways: fitting in the well-known pattern of Nearctic arrivals in September-October, at a typical 'arrival spot' and then finding a well-hidden piece of perfect habitat in the middle of the island, a negligible escape risk and staying long enough to make many birders happy – they don't come any better than this!

U VINDT ONZE PRODUCTEN
BIJ EXCLUSIEVE SPECIAALZAKEN EN
ONLINE OP WWW.SWAROVSKIOPTIK.COM

EL FAMILIE GRENZELOZE *PERFECTIE*

De beste EL verrekijker aller tijden, die comfort en functionaliteit naar een hoger niveau tilt dankzij het FieldPro-package. De optische perfectie en precisie, excellente ergonomie en het vernieuwde design vervolmaken dit meesterwerk in precisie-optiek. SWAROVSKI OPTIK – momenten intenser beleven.

SEE THE UNSEEN
WWW.SWAROVSKIOPTIK.COM

SWAROVSKI
OPTIK

Vogel- en natuurreizen naar wereldwijde bestemmingen

EEN SELECTIE
VAN ONZE REIZEN
IN 2018 EN 2019:

Reis in 2018 en 2019
met ons mee!

100+ groepsreizen
22 fotoreizen
55 expeditiecruses
20 weekenden in Nederland

ZOMERACTIE! Boek nu vóór 31 augustus een reis met vertrek in het najaar van 2018 en ontvang **EUR 50,- korting!**

**Expeditiecruse
Falklands exclusief!**
V.a. €3050,-
35% korting!
29 oktober 2018

**India – vogels
en Tijgers**
€3.495,-
nu €100 korting!
23 november 2018

Marokko – kerstreis
€2225,-
nu €100 korting!
24 december 2018

**Japan – Steller's
Zeearenden**
€5850,-
nu €200 korting!
16 februari 2019

**Azerbeidzjan –
Besh Barmag**
€2795,-
29 oktober 2018

Noordoost-Brazilië
€5.295,-
nu €100 korting!
3 december 2018

China in de winter
€3895,-
7 januari 2019

**Expeditiecruse
Vlissingen –
Spitsbergen**
Vanaf €2.050
3 juni 2019

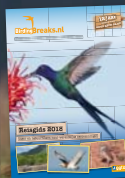
Zuid-Afrika
€3550,-
30 oktober 2018

Myanmar
€3.895,-
nu €100 korting!
7 december 2018

Thailand
€3695,-
23 januari 2019

Madagaskar
€4495,-
nu €100 korting!
15 november 2018

Vraag de gratis reisgids aan!

aggo

www.birdingbreaks.nl
T (020) 779 20 30
E info@birdingbreaks.nl

Vogels kijken met het Vogelinformatiecentrum

Texel

SPECIALIST in verrekijkers en telescopen

Het **beste** adres voor verrekijkers, telescopen, statieven, enz.

nieuw de nieuwe
Swarovski **BTX**
dubbeltelescoop

kom hem zelf testen

SWAROVSKI
OPTIK

me opta

bynol

zass

BENRO

W

litan

oklaren

Kom naar Texel voor het beste advies en test zelf

MEER INFO: www.vogelinformatiecentrum.nl

Kikkertstraat 42, 1795 AE De Cocksdorp, Texel +31(0)222 316249 info@natuurdigitaal.nl

De verrekijkers van nu... de Urker no-nonsense van toen!

Voor 23:59 uur besteld,
morgen gratis in huis

 cameranu.nl
Altijd scherp!

Ghana Birding & Nature Tours with

**ASHANTI AFRICAN
Tours**

Join one of our award winning,
year-round, small group,
scheduled all-inclusive birding
and nature tours.
Alternatively allow our expert
team to design tailored tours
around target species and
additional areas of interest.

CONTACT US

Tel: +233 (0) 245 289 736

Email: info@ashantiafricantours.com

Website: www.ashantiafricantours.com

NEW BUDGET BIRDING TOURS

We guarantee to beat any quote for the
exact same package offered just contact us.

Travel with the local company committed to bird conservation and
be part of the positive impact our projects are making in Ghana.

Verrekijkers

opticon

Imagic BGA VHD

Deze serie is ontworpen voor de enthousiaste vogelaar en benadert de kwaliteit van de dure topmerken, maar voor een fractie van de prijs. *8x42 Winner Best Birdwatching Binocular 2018 - BestBinocularsReviews.com*
Prijzen vanaf €585

DBA VHD+

Kleiner, lichter, helderder en scherper, Het nieuwe topmodel van Opticron De DBA VHD+ brengt de Opticron design filosofie naar een nieuw niveau. Deze kijker wordt gemaakt in Japan en is er in de 8x42 (€749,00) en 10x42 (€769,00) uitvoering.

Telescopen

opticon

MM4 GA ED Reisttelescoop

De hoge lichtopbrengst, het mooie contrast en de enorme scherpte van de oude MM serie, worden nogmaals verbeterd in de MM4 GA ED, maar wel in hetzelfde compacte, lichte "neem-maar-mee" formaat. Compatibel met HDF en SDLv2 zoom-oculaires. 30 jaar garantie. Prijzen vanaf €429

Verdere informatie vind je op www.opticron.nl, email sales@opticron.co.uk of neem contact op met je lokale dealer.

Foto Fransen, Amsterdam 020 6650471
Foto Rooijmans, Budel 0495 494890
Ringfoto Focus, Den Haag 070 3638398
Foto Sipkes, Groningen 050 3128684

Foto Rembrandt, Maastricht 043 321 3903
Vogelinformatiecentrum, Texel 0222 316249
Ringfoto Focus, Voorburg 070 3863519
Kijk Uit Verrekijkers, Zwolle 038 4213697

40 jaar Dutch Birding: 2009-13

Roland E van der Vliet & Vincent van der Spek

‘Dcirkel is rond’. Dit cliché verwijst naar het toeval dat er juist in januari-maart 2018 een populaire eerste-winter Ross’ Meeuw *Rhodostethia rosea* rondvloog in de haven van Vlissingen, Zeeland; dé vogel van de winter van 2017/18. Juist deze soort, en in dit kleed, vormde het eerste logo van de Dutch Birding Association (DBA) maar pas in het 40e jaar na oprichting is er eindelijk de eerste twitchbare vogel in dit kleed. Ondertussen is het logo vervangen door een, adulte, *volwassen* Ross’ Meeuw, met het volwassen worden van de DBA. Hans ter Haar memoreerde deze metamorfose al in zijn terugblik van zeven artikelen op de geschiedenis van DBA en Dutch Birding bij het 30-jarige jubileum in 2008. Daarin ontwikkelde de DBA zich tot een volwassen organisatie en een belangrijke speler in de wereld van vogelaars in binnen- en buitenland. Hans bundelde een schat aan informatie en presenteerde die uitgebreid, compleet, goed leesbaar en voorzien van de nodige humor. Nu Dutch Birding inmiddels 40 jaar bestaat blikken we terug op de laatste 10 jaren. Dit gebeurt in twee delen, waarbij dit eerste deel de periode 2009-13 onder de loep neemt. Het tweede deel bespreekt de periode 2014-18.

Personalia

Niemand had helaas kunnen bevroeden dat Hans ter Haar, de markante twitcher van het eerste uur, er drie jaar na zijn serie niet meer zou zijn. Het was een grote schok toen Hans in oktober 2011 overleed. Hans was geliefd onder twitchers van jong tot oud en een bron van nooit aflatend enthousiasme. Een betere pleitbezorger voor Dutch Birding was nauwelijks te vinden. Hans was vanaf het begin bij Dutch Birding betrokken: zo heeft hij in 1979 de derde van een aantal nieuwsbrieven opgesteld, die de voorgangers waren van het tijdschrift. Het tekent zijn fanatisme dat hij, ondanks zijn ziekte, het nog op wist te brengen de Amerikaanse Oeverloper *Actitis macularius* van juli 2011 bij Rilland, Zeeland, te twitchen. Het zou zijn 458e en laatste nieuwe soort zijn. Hans was echter niet de enige markante figuur van het eerste uur van Dutch Birding die tijdens deze periode overleed. Frank Rozendaal, die tekende voor het eerste ontwerp van de juveniele Ross’ Meeuw voor de omslag van Dutch Birding, overleed in december 2013. Frank was zelfs verantwoordelijk

voor het allereerste inhoudelijke artikel in het eerste nummer van Dutch Birding, over de influx van Geelsnavelduikers *Gavia adamsii* in de winter van 1979, met als eerste zin de opmerkelijk frivole leuze ‘Zeg nooit zomaar duiker tegen een *Gavia* ‘chiquita’’. Frank zou echter (nog) meer bekendheid krijgen vanwege zijn vele ontdekkingen in Zuidoost-Azië, inclusief nieuwe soorten voor de wetenschap. Met het ouder worden van de DBA is het misschien niet onverwacht dat belangrijke spelers ons ontvallen. In 2009 stapten zowel Rob Bouwman als Peter van Wetter uit het leven. Een bizar sterfgeval betrof wereldreiziger Rob Goldbach die tijdens een vogelreis in Assam, India, in 2009 overleed als gevolg van een aanval van een Aziatische Olifant *Elephas maximus*. Met name voor de Katwijkse vogelaars was het overlijden van hun biologiëleraar en mentor Hans van den Berg in 2011 een schok, terwijl de Top of Holland in deze periode afscheid moest nemen van Anne van Dijk (2009) en Oane Tol (2011).

Bestuur

Zo stabiel als de samenstelling van het bestuur van DBA was in eerste jaren van deze eeuw, zo snel leken de wisselingen zich te voltrekken in de huidige periode. Dat had simpelweg veel te maken met de instelling in 2009 van maximaal twee termijnen van drie jaar voor bestuursfuncties. Begin 2009 was de samenstelling van het bestuur als volgt: Theo Admiraal (penningmeester), Gijsbert van der Bent (voorzitter), Arjan van Egmond (secretaris), Wietze Janse en Laurens Steijn. Laurens was medio 2009 de eerste uit het toenmalige bestuur die vertrok. Han Zevenhuizen trad aan als secretaris. Van Laurens zouden we nog veel horen via zijn reisorganisatie Birding Breaks. Dankzij Birding Breaks en collega-organisatie Inezia Tours (van Pieter van der Luit) waren fanatieke Nederlandse vogelaars en twitchers voortaan niet meer afhankelijk van buitenlandse reisorganisaties. Soms kregen DBA-begunstigers zelfs een aantrekkelijke korting op reizen. Eind 2009 werd gewonnen voor nieuwe vrijwilligers om Theo en Gijsbert te vervangen. Helaas moest beoogd nieuwe voorzitter Hans ter Haar om begrijpelijke redenen er uiteindelijk toch vanaf zien. Zodoende zou Gijsbert uiteindelijk 17 jaar voorzitter zijn en Theo 13 jaar penningmeester. Ze kregen op de Dutch

Birding-vogeldag van 20 maart 2010 een gouden Ross' Meeuw opgespeld. Na twee maanden duo-voorzitterschap van Arjan en Han werd op 20 mei 2010 Arjan formeel als voorzitter aangesteld. De opvolging van Theo had iets minder voeten in aarde en sinds begin maart 2010 was Thierry Jansen officieel 'in dienst'. Thierry werd op 1 januari 2013 opgevolgd door Kees de Vries. In de loop van 2012 was het de beurt aan Wietze om 'met pensioen' te gaan; hij werd opgevolgd door Toy Janssen. Tijdens het Dutch Birding-voorjaarsweekend in 2013 werd Wietze bedeed met een gouden Ross' Meeuw vanwege zijn verdiensten voor met name de technisch-communicatieve zaken. Denk hierbij aan de invoering van de Dutch Bird Alerts die Wietze (mede) goed en kundig begeleidde. Ondertussen was ook Rob Gordijn in 2012 tot het bestuur toegetreden. Hij was vooral verantwoordelijk voor evenementen als de vogeldagen en vogelweekenden.

In het najaar van 2009 werd door bestuur en redactie een enquête verstuurd naar alle abonnees in binnen- en buitenland om beter zicht te krijgen op de waardering van het tijdschrift. Uitwerking van de resultaten door Bas van der Burg leerde ons dat het tijdschrift hoog bleek te worden gewaardeerd, vooral identificatie-artikelen, gevalsartikelen en WP reports en de bijzonder verzorgde uitvoering. Minder breed was het enthousiasme voor artikelen over vogels van (ver) buiten de WP en (uiteraard) 'meeuwen'. Geconcludeerd werd dat dit hoge niveau Dutch Birding een solide reputatie gaf (met name ook in het buitenland). Wel werd er gewaarschuwd dat het afbreukrisico bij buitenlandse lezers groter is vanwege Nederlandstalige teksten, zeker omdat Dutch Birding voor buitenlanders in prioriteit vaak het derde, vierde of vijfde vogeltijdschrift is.

Dutch Birding

De laatste woorden van de in 2009 uitgeschreven enquête waren nog niet droog of het ene buitenlandse vogeltijdschrift na het andere viel om of stopte er om financiële redenen mee. Het afscheid van het Finse Alula in 2008 bleek een voorbode voor het stoppen van het Duitse Limicola (2012) en zelfs het toonaangevende Engelse Birding World (2013; feitelijk januari 2014). Misschien wel omdat de organisatie rondom Dutch Birding draait op vrijwilligers, overleefden we 'de' periode van economische tegenspoed in Europa en de snelle opkomst van het 'digitale vogelen'. Dutch Birding werd nu meer dan ooit als tijdschrift voor het WP-vogelen op de kaart gezet. Dit laatste zou via het boek van Marcel Haas (*Extremely rare birds*

TABEL 1 Aantal pagina's en foto's per jaargang van Dutch Birding / number of pages and plates per volume of Dutch Birding

	jaargang/ volume	pagina's/ pages	foto's/ plates	foto's per pagina/ plates per page
2009	31	407	569	1.40
2010	32	430	623	1.45
2011	33	429	585	1.36
2012	34	422	606	1.44
2013	35	424	556	1.31

in the Western Palearctic; 2010) en een update in Dutch Birding in de tweede periode zijn weerslag vinden. Wellicht ook vanwege de verminderde concurrentie van buitenlandse bladen kon in 2009 de onkostenvergoeding voor fotografen worden beperkt. Bovendien had de digitale fotografie definitief de overhand genomen, zodat de aanloopkosten voor fotografen minder waren geworden. Ook voor auteurs werden de vergoedingen lager. Aan het financiële front was een andere duidelijke trend zichtbaar, namelijk een stijging van het aantal pagina's met advertenties. Dit resulteerde in gemiddeld de dikste jaargangen Dutch Birding ooit in deze periode (tabel 1).

Zo stormachtig als de bezetting van het bestuur veranderde in de periode, zo stabiel was al jaren de bezetting van de redactie. Omdat voor redactieleden geen 'zittingstermijn' geldt, is er het voordeel dat er jaar in jaar uit met een vertrouwd en goed op elkaar ingewerkt team kan worden gewerkt. De enige personele verandering vond plaats begin 2011, toen Sander Bot en Gert Ottens actief werden als nieuwe redactieleden, terwijl Vincent van der Spek overstapte van redactielid naar redactiemedewerker.

Vanaf de nieuwe jaargang in 2009 werd na 30 jaar de waarnemingenrubriek voor België stopgezet. Dit had als oorzaak dat Gerald Driessens met de rubriek wilde stoppen en een goede opvolging moeilijk te vinden bleek. Dat kwam ook omdat er Belgische tijdschriften waren gekomen die het Belgische nieuws wilden verspreiden. Wat dat betreft waren de voortekenen al jaren zichtbaar. Het laatste Belgische gevalsartikel in Dutch Birding was in 2003.

Gedurende de periode was er weinig nieuws over andere vaste rubrieken als 'WP reports' en 'Recente meldingen'. De WP reports werden de gehele periode verzorgd door Arnoud van den Berg en Marcel Haas, terwijl Roy Slaterus en Vincent van der Spek gedurende de gehele periode de recente meldingen schreven. Pas in het laatste nummer van 2009 kregen de laatsten gezelschap.

285 Vogelaars bij Kaspische Plevier / birders at Caspian Plover *Anarhynchus asiaticus*, Texel, Noord-Holland, 18 oktober 2009 (Arnoud B van den Berg)

286 Kaspische Plevier / Caspian Plover *Anarhynchus asiaticus*, eerstejaars, Texel, Noord-Holland, 19 oktober 2009 (Ad Postma)

287 Vogelaars bij Taigastrandloper / birders at Long-toed Stint *Calidris subminuta*, Vreugderijkerwaard, Zwolle, Overijssel, 24 oktober 2009 (Roland Wantia)

schap van Martijn Renders. Een dergelijke stabiele situatie is natuurlijk gewoon goed nieuws omdat het iets zegt over waardering en behoefte van deze rubrieken. Wel stopte al vroeg in de periode, na 12 jaar, de rubriek 'Masters of Mystery'. De zesde en laatste ronde verscheen in het eerste nummer van 2009, waarna alle auteurs twee nummers later gezamenlijk nog eenmaal terugblikten waarbij en passant nog een foute determinatie werd gerectificeerd (een Oostelijke Orpheusgrasmus *Sylvia crassirostris* bleek toch een Braamsluiper *S. curruca*)... Gelukkig bleek deze determinatiefout geen invloed te hebben gehad op de uitslag: hierover kon dan ook niet worden gecorrespondeerd. Een direct resultaat van de enquête, dat wellicht door slechts enkelen zal zijn opgemerkt, was de overstap naar mat papier met ingang van nummer 2 in 2010 zodat de leesbaarheid verbeterde en de foto's (nog!) scherper uitkwamen. Een andere veel gehoorde wens werd sinds maart 2011 gerealiseerd toen alle oude nummers van Dutch Birding als pdf online beschikbaar kwamen.

Onderwerpen van artikelen in Dutch Birding waren als vanouds een mix van gevalsartikelen, en artikelen met als onderwerp determinatie, voorkomen/verspreiding, taxonomie en reizen. De perio-

de zal echter wellicht het best worden onthouden door de baanbrekende ontdekkingen of herontdekkingen door diverse teams in de WP (en een beetje daarbuiten). Het team van The Sound Approach was bijvoorbeeld verantwoordelijk voor de (her-)ontdekking van niet één, maar zelfs twee uilensoorten: de Turkse Visuil *Bubo semenowi* herrees uit de vergetelheid via het artikel 'Rediscovery, biology, vocalisations and taxonomy of fish owls in Turkey' door Arnoud van den Berg, Soner Bekir, Peter de Knijff & The Sound Approach (Dutch Birding 32: 287-298, 2010), en vanwege de ontdekking en beschrijving van de Omaanse Uil *Strix 'omanensis'* (tegenwoordig *S. butleri*) in 'A new species of *Strix* owl from Oman' door Magnus Robb, Arnoud van den Berg & Mark Constantine verrees Oman als een extra aantrekkelijke reisbestemming (35: 275-310, 2013). Aan het laatste artikel ging een grote geheimzinnigheid vooraf, ook binnen de burelen van de redactie... Qua nomenclatuur zou het artikel bovendien nog een grote staart krijgen in de volgende periode! Andere belangrijke (her-)ontdekkingen van taxa werden in Dutch Birding beschreven voor Chili ('Unidentified storm petrels off Puerto Montt, Chile, in February 2009' door Jim Dowdall, Seamus Enright, Kieran

Fahy, Jeff Gilligan, Gerard Lillie & Michael O'Keeffe (31: 218-222, 2009, later leidend tot de formele beschrijving als Pincoyastormvogeltje *Oceanites pincoyae* in Auk 130: 180-191, 2013); voor Marokko ('Undescribed reed warbler breeding in Morocco' door Frédéric Jiguet, Hamid Rguibi-Idrissi & Pascal Provost (32: 29-35, 2010), later gepresenteerd als Kortvleugelkarekiet *Acrocephalus baeticatus ambiguus* in Molecular Phylogenetics and Evolution 102: 30-44, 2016); en voor Egypte ('Rediscovery of Chestnut-bellied Sandgrouse in Egypt in March 2012' door Leander Khil, Michael Boetzel, Jonas Geburzi, Manfred Trobitz, Michael Werner, Christoph Weinrich & Thorsten Zegula (34: 213-218, 2012)). Bij de lange reeks determinatieartikelen valt op dat de nadruk veel lag op geluid, ondersoortbepaling en hybriden. Ongetwijfeld tot grote geruststelling van velen bleef het aantal meeuwenartikelen beperkt. Dankzij het artikel 'Field identification criteria for second calendar-year Baltic Gull' door Ruud Altenburg, les Meulmeester, Mars Muusse, Theodoor Muusse & Pim Wolf (33: 304-311, 2011) konden we wel eindelijk sommige Baltische Mantelmeeuwen *L. fuscus fuscus* zonder kleurringen herkennen. Andere belangrijke artikelen in de categorie determinatie in deze periode waren: 'Calls, identification and taxonomy of Siberian Chiffchaff: an analysis' door Arnoud van den Berg & The Sound Approach (31: 79-85, 2009); 'Taxonomy, identification and status of Desert Sparrows' door Guy Kirwan, Manuel Schweizer, Raffael Ayé & Andrew Grieve (31: 139-158, 2009); 'Sicilian Rock Partridge: identification and taxonomy' door Andrea Corso (32: 79-96, 2010); 'Common, Asian Common and Pallid Swift: colour nomenclature, moult and identification' door Ross Ahmed & Peter Adriaens (32: 97-105, 2010); 'Identification of Atlas Flycatcher in summer plumage' door José Luis Copete, Rafael Armada, Ferran López & David Bigas (32: 155-162, 2010); 'White Wagtail and Pied Wagtail: a new look' door Peter Adriaens, Davy Bosman & Joris Elst (23: 229-250, 2010; deels gefinancierd via het Dutch Birding-fonds); 'Identification of juvenile Greater Spotted Eagle, Lesser Spotted Eagle and hybrids' door Jan Lontkowski & Grzegorz Maciorowski (32: 384-397, 2010); 'Variation and difference in song between Western Bonelli's Warbler and Eastern Bonelli's Warbler' door Dick Groenendijk & Teus Luijendijk (33: 1-8, 2011); 'Throat pattern of Common Quails trapped in the Netherlands and possible influence of hybridization with Japanese Quail' door Enno Ebels, André van Aken, Han Buckx & Chris van Deursen (33: 103-116, 2011); 'Crested Honey

Buzzard: identification, western occurrence and hybridisation with European Honey Buzzard' door Wouter Faveyts, Machiel Valkenburg & Barak Granit (33: 149-162, 2011); 'Penduline tits in Eurasia: distribution, identification and systematics' door Sander Bot, Dušan Brinkhuizen, Ákos Pogány, Tamás Székely & René van Dijk (33: 177-187, 2011); 'Steppebuizerd in Nederland: herziening, status en determinatie' door Nils van Duivendijk (33: 283-293, 2011); 'Subspecific identification and status of Cattle Egret' door Ross Ahmed (33: 294-303, 2011); 'Ageing Syrian Serin based on moult and wing-feathers' door Yael Lehnardt, Reuven Yosef & Gidon Perlman (34: 77-84, 2012); 'Invasion of White-headed Long-tailed Tits in the Netherlands in 2010-11: identification' door Sander Bot, Rob van Bemmelen, Ton Eggenhuizen & Dick Groenendijk (34: 151-159, 2012); 'Snow Bunting: sexing, ageing and subspecies' door Rik Winters (35: 7-14, 2013); 'Ageing, sexing and subspecific identification of Osprey, and two WP records of American Osprey' door Roine Strandberg (35: 69-87, 2013); en 'Distribution, habitat, identification and taxonomy of Streaked Scrub Warbler in Morocco' door Patrick Bergier, Michel Thévenot, Arnoud van den Berg & The Sound Approach (35: 107-121, 2013). Het aanbod bestreek daarmee een uitgebreid en divers palet aan taxa, zowel dicht bij huis als aan de randen van de WP.

Voorkomen en/of verspreiding van diverse soorten in de WP werd(en) opgehelderd via artikelen als 'History, status and distribution of Andalusian Buttonquail in the WP' door Carlos Gutiérrez Expósito, José Luis Copete, Pierre-André Crochet, Abdeljebbar Qninba & Héctor Garrido (33: 75-93, 2011); 'Invasion of White-headed Long-tailed Tits in the Netherlands in 2010-11: progression, numbers and distribution' door Rob van Bemmelen, Ton Eggenhuizen & Wouter Faveyts (34: 137-150, 2012; als begeleidend artikel van het eerder genoemde determinatieartikel); 'Azure Tits and hybrids Azure x European Blue Tit in Europe' door Łukasz Ławicki (34: 219-230, 2012); 'Expansion of Pygmy Cormorant in central and western Europe and increase of breeding population in southern Europe' door Łukasz Ławicki, Leander Khil & Peter de Vries (34: 273-288, 2012); en 'Range extension of Great Grey Owl in Europe' door Łukasz Ławicki, Andrej Abramčuk, Sergey Domashevsky, Uku Paal, Roar Solheim, Tomasz Chodkiewicz & Bartłomiej Woźniak (35: 145-154, 2013). Zoals we de volgende periode zullen zien, is het veelvuldig verschijnen van de naam Łukasz Ławicki als auteur niet geheel toevallig.

Taxonomie als hoofdonderwerp kwam er deze

periode bekaaid vanaf. Er verscheen slechts één 'Trends in systematics' ('Speciation in shades of grey: the great grey shrike complex' door Jelmer Poelstra; 32: 258-264, 2010) en ook een hoofdartikel had taxonomie als hoofdonderwerp: 'Genetic identity of grey chiffchaffs trapped in the Netherlands in autumns of 2009-11' door Peter de Kniijff, Vincent van der Spek & Johannes Fischer (34: 386-392, 2012). Het artikel bleek echter een aftrap voor meer, zoals zou blijken in de volgende periode: er viel nog veel te ontdekken over die algemene Tjiftjaf *Phylloscopus collybita* in de achtertuin! Het lage aanbod kan te maken hebben met het feit dat veel onderwerpen de afgelopen decennia zijn 'uitbehandeld' maar ook met het feit dat taxonomie steeds (DNA-)technischer wordt en daardoor geschikt is voor andere tijdschriften.

Het grote potentieel van de Azoren voor Nearctische soorten werd door het reisartikel 'Birding on Corvo, Azores, and Arctic vagrants in 2005-09' door Peter Alfrey, Simon Buckell, Vincent Legrand, David Monticelli & Birding Azores (32: 299-315, 2010) nog eens flink benadrukt. Of het artikel 'Endemic landbirds of French Polynesia' door Roland van der Vliet & Tom Ghestemme (35: 229-242, 2013) tot een even grote influx van vogelaars naar dat land heeft geleid valt echter te betwijfelen... Onder de kop curiosa mag gerust de beschrijving van de ontdekking van een albatrossnavel in Amsterdam door Edward Soldaat, Mardik Leopold, Erik Meesters & Christopher Robertson (31: 1-16, 2009) worden geschaard, maar het gaf wel direct een aanleiding om de andere gevallen van grote albatrossen *Diomedea* in de WP te documenteren!

Andere publicaties

In 2013 werd weer een nieuwe WP-lijst van vogelnamen uitgebracht. In deze uitgave werd definitief overgestapt van een stokoude WP naar een WP-gebied dat was uitgebreid met niet alleen het Arabische schiereiland maar ook Iran. Hiermee ontstonden ook de termen 'klassieke WP' en 'WP sensu BWP' waarmee de WP bedoeld werd volgens het kaartje in deel 1 (1977) van het handboek van Cramp & Simmons (kortweg *Birds of the Western Palearctic*) en 'grote/greater WP' voor de uitgebreide Dutch Birding-variant.

Dvd-jaaroverzichten met video-opnamen van zeldzame vogels werden ieder jaar zonder extra kosten aan begunstigers toegestuurd maar dat hield op met het overzicht van het jaar 2013. Vanwege het 35-jarig bestaan van de DBA werd in dat jaar wel een dvd meegestuurd met een overzicht van de jaren 2004-12.

Vogeldagen en vogelweekenden

Ieder jaar werd 's winters de Dutch Birding-vogeldag gehouden in Lunteren, Gelderland, en in het najaar een Dutch Birding-vogelweekend op Texel, Noord-Holland. Een nieuwe loot aan de stam waren de Dutch Birding-vogelweekenden in het voorjaar, eveneens op Texel, volgens hetzelfde principe als de weekenden in het najaar. Het eerste voorjaarsweekend werd in mei 2012 gehouden.

Vogeldagen

De vogeldagen waren altijd een groot succes. Op de vogeldag van 17 januari 2009 kregen Ruud van Dongen, Peter de Rouw en Gerald Driessens een gouden Ross' Meeuw opgespeld vanwege hun jarenlange inzet om de waarnemingenrubrieken samen te stellen. Hetzelfde overkwam op de vogeldag een jaar later Theo Admiraal en Gijsbert van der Bent na hun vele jaren van trouwe bestuursdienst (zie boven).

Daarnaast werd op de vogeldag op 17 januari 2009 ook Alwin Borhem in het zonnetje gezet met de Jan Wierda-wisseltrofee vanwege zijn verworven pogingen om het jaarlijstrecord te verbreken. Er waren in voorgaande jaren al eerder pogingen gedaan om het onaantastbaar geachte record van Jan Wierda uit 2000 te verbreken. Vanwege zijn ontembare 'lijstlust' kreeg Alwin in 2010 de inmiddels tot 'lister-of-the-year' omgedoopte trofee definitief uitgereikt. Een nieuwe trofee, de 'Golden Spoonbill' (met als inspiratiebron de Lepelbekstrandloper *Calidris pygmaea*), wordt sindsdien uitgereikt aan personen die zich in het voorgaande jaar op een andere manier dan met lijstjes hebben onderscheiden in de Dutch Birding-scene. Op de vogeldag van 5 februari 2011 werd aan Ben Gaxiola een Golden Spoonbill uitgereikt voor het ontdekken van de 500e soort voor Nederland, de Noordse Waterlijster *Parkesia noveboracensis*.

Aan buitenlandse sprekers hadden we ook deze periode geen gebrek. De in 2016 overleden Martin Garner was zelfs twee keer van de partij, in 2009 en 2012. Beide keren wilde iedereen een exemplaar van zijn meest recente boek hebben. Andere buitenlandse sprekers waren Richard Grimmett (BirdLife International) in 2009, Andrea Corso in 2010, Alan Davies en Ruth Miller (the Biggest Twitch) in 2011, en Debbie Pain (Wildfowl & Wildlife Trust), Yoav Perlman en Wouter Vansteelant in 2013.

De vogeldag van 2010 was uniek omdat deze, op 9 januari gepland, moest worden verschoven naar 20 maart vanwege winterse weersomstandigheden. Wim Wiegant en Max Berlijn gingen dat

288 Baltimoretroepiaal / Baltimore Oriole *Icterus galbula*, eerste-winter mannetje, Oudorp, Alkmaar, Noord-Holland, 10 januari 2010 (*René van Rossum*) **289** Vogelaars bij Baltimoretroepiaal / birders at Baltimore Oriole *Icterus galbula*, Oudorp, Alkmaar, Noord-Holland, 5 januari 2010 (*Pieter van Veelen*). Herkenbaar van links naar rechts / recognizable from left to right: Peter ter Heide, Co van der Wardt, Kees de Vries, Berto van Dam, onbekend (3x), Arnold Meijer, Jelmer Poelstra, Edwin Russer, onbekend, Hans Verdaat, onbekend, Richard Houtman, Frans Hart, Rob Half, David Uit de Weerd, Arie Kolders, Miranda Zutt, Jorrit Vlot en Debbie Doodeman.

jaar in hun lezing met de titel 'Escapes op de Nederlands lijst – een democratische herziening?!' op geheel eigen wijze in op de gevoelige materie van 'moeilijke' soorten op de Nederlandse lijst. Op 5 februari 2011 presenteerde Wim op basis van allerlei criteria de lijst van blokkers aller tijden: dit bleek Canadese Kraanvogel *Grus canadensis*.

Vogelweekenden

De Dutch Birding-vogelweekenden op Texel in het najaar werd stevast goed bezocht. In 2009 bleek de ontdekking van een Amerikaanse Goudplevier *Pluvialis dominica* (door Willem Wind) nog goed voor de inmiddels traditionele prijs voor beste soort van het weekend, hoewel ook een 'oostelijke' Braamsluiper op De Robbenjager veel bekijks trok. In 2010 kwamen drie soorten in aanmerking voor de prijs. Tot winnaar werd opnieuw, na 2006, de Aziatische Roodborsttapuit *Saxicola maurus* uitgeroepen (door Laurens Steijn), gevolgd door een Balkanbaardgrasmus *S. cantillans* (door Wietze Janse) en een Blonde Ruiters *C. subruficollis* (door Debby Doodeman). In 2011 waren de stemmen daarentegen weer unaniem en dat was met een sublieme Daurische Klauwier *Lanius isabellinus* (door Frans Derriks) logisch. Concurrentie was er echter wel in de vorm van een twitchbare Orpheus-spotvogel *Hippolais polyglotta* op de noordpunt. Alsof de organisatie een voorgevoel had, werd in 2012 een heus reglement gepubliceerd om te verduidelijken welke criteria tot de verkiezing van beste soort leiden. Geen overbodige luxe gezien de discussies die losbarstten vanwege de prijzen in 2012 en vooral ook in 2013. Beide weekenden werden gekenmerkt door erg slecht weer en veel regen. In 2012 viel opnieuw een Aziatische Roodborsttapuit (door Ferry van der Lans) in de prijzen (en niet de Roodstuitzwaluw *Cecropis daurica* waarmee Arjan van Egmond zijn eigen schaamsoort wist weg te werken). In 2013 viel de prijs op nota bene een ongedetermineerde bergfluit *P. bonelli/orientalis* (door Arnold Meijer): de eerste ongedetermineerde (zwijgzame) bergfluit op de Nederlandse lijst sinds 2001. Pogingen om er een Balkanbergfluit *P. orientalis* van te brouwen liepen stuk bij een onverbiddelijke CDNA. Overigens was een al voor het weekend ontdekte, en zichzelf goed blootgevende, Struikrietzanger *A. dumetorum* (door Arend Wassink) voor velen de echte soort van dat weekend.

De voorjaarsweekenden startten in mei 2012. Hier waren ook direct prijzen voor de beste soort te verdienen. In 2012 was de winnaar een Kleine Geelpootruiter *Tringa flavipes* (door Pierre van der

Wielen): deze was met enige regelmaat naast een Poelruiter *T. stagnatilis* te bewonderen. Het was een topweekend met soorten die al voor het weekend waren ontdekt: Brilzee-eend *Melanitta perspicillata*, Zwarte Zeekoet *Cephus grylle* en Roodstuitzwaluw. Een baardgrasmus bleek zowel ontermineerbaar tot op taxon als niet twitchbaar. De prijsuitreiking van 2013 gaf een hoop gekrakeel. Eigenlijk was de melding van een Poelsnip *Gallinago media* de beste maar deze voldeed helaas niet aan de eis dat de soort twitchbaar moest zijn. Zodoende werd Klaas de Jong de winnaar met zijn ontdekking van een Gestreepte Strandloper *C. melanotos* en kon hij zijn prijs, een verrekijker, meenemen. De Poelsnip bleek later niet aanvaardbaar door de Commissie Dwaalgasten Nederlandse Avifauna, zodat de discussie uiteindelijk weer verstomde.

CDNA & CSNA

De beide commissies waarvoor Dutch Birding (gedeelte) verantwoordelijkheid draagt zijn de Commissie Dwaalgasten Nederlandse Avifauna (CDNA) en de Commissie Systematiek Nederlandse Avifauna (CSNA). In mei 2009 werd door de CDNA aangekondigd dat er een verzamelronde was gecreëerd om waarnemingen te parkeren die op formele indiening wachten. Volgens een nieuw artikel in het CDNA-handboek werd vastgelegd dat de CDNA-archivaris na drie maanden een geval zelf in roulatie brengt met de op dat moment beschikbare documentatie als de ontdekker of een waarnemer geen nadere informatie had ingestuurd. Bij deze efficiëntere manier van werken past ook een modernisering van de werkwijze. Voorheen gebeurde het rouleren middels het samenstellen van pakketten van grote pakken papier met beschrijvingen van gevallen die dan achtereenvolgens langs de acht CDNA-leden gingen. Het kon zo een lange tijd duren voordat een pakket was uitgerouleerd. Zelfs kon het gebeuren dat een dergelijk pakket tijdens het proces zoekraakte (de laatste keer dat dat gebeurde was in september 2010). Vanaf begin 2013 werd overgegaan op een digitaal systeem. Hierin kon online een formulier worden ingevuld, foto's en/of geluidsopnamen en een beschrijving worden geüpload en de waarneming worden ingediend. Na ontvangst door de archivaris (per 1 januari 2013 was dat Marcel Haas als opvolger van Max Berlijn) kon het geval direct in roulatie worden gebracht. Voordeel was dat elk geval door de acht stemmende CDNA-leden onafhankelijk van elkaar kon worden beoordeeld. CDNA-leden konden hierdoor niet alleen tegelijkertijd stemmen, maar konden dat ook doen zon-

der commentaar van de anderen te hebben gelezen. Andere procedures voor roulatie bleven uiteraard hetzelfde, inclusief het aantal van maximaal drie stemrondes. Het nieuwe systeem verhoogde vele malen de snelheid waarmee de CDNA de gevallen kon beoordelen.

Bovendien werd medewerking gezocht met www.waarneming.nl. Via dit medium kon voortaan ook een waarneming worden ingediend, waarbij een groot deel van de achterliggende data vooraf al op het digitale formulier is ingevuld. Tevens konden gemakkelijk foto's, video's en/of geluidsopnamen worden toegevoegd.

Een trend in deze periode bleek een snelle toename van voormalige zeldzaamheden. Zo waren er rondom de eeuwwisseling nog veel vogelaars zonder Steppekiekendief *Circus macrourus* op hun lijst, maar nam daarna het aantal waarnemingen dermate toe dat de soort vanaf 2011 zelfs niet meer hoeft te worden beoordeeld door de CDNA.

Zo veel wijzigingen de werkwijze van de CDNA onderging, zo rustig bleef het bij de CSNA. Zoals al voor de vorige periodes werd beschreven, werd elk jaar door de redactie van Dutch Birding een mededeling geplaatst waarin de laatste door de CSNA gesteunde splits en, zeldzamer, lumps worden aangekondigd van WP-taxa. Het levert ons van tijd tot tijd nog wel eens een nieuwe soort op (zoals Stejnegers Roodborsttapuit *S. stejnegeri*) hoewel het vooral wijzigingen zijn betreffende de nomenclatuur. De wijzigingen worden jaarlijks verwerkt in de WP-vogelnamenlijsten die de leidraad vormen voor zowel website als tijdschrift.

Informatievoorziening

De ontwikkeling in deze periode gingen vrijwel hand-in-hand met de stormachtige ontwikkelingen in de wereld van de telefonie en digitalisering. Voor buitenstaanders leek het wel of de DBA direct de nieuwste snufjes en nieuwe ontwikkelingen kon incorporeren in de reeds bestaande systemen. In deze periode namen we definitief afscheid van systemen die ons veilig het nieuwe millennium hadden ingeleid. Het nieuw ontwikkelde systeem van Dutch Bird Alerts (zie hieronder) was inmiddels zo stabiel dat het met gerust hart kon worden aangeboden als een goede vervanging van het semafoonstelsel. Sterker nog, het semafoonstelsel (gebaseerd op nog simpele cijfercodes en oude technieken) hield de verdere ontwikkeling van de nieuwe systemen tegen zodat het al per 1 januari 2009 verviel. Het beroemde velletje met piepercodes was hiermee verleden tijd, en voer voor nostalgie. Menig een heeft nog een kopie be-

waard als herinnering aan 'die goede oude tijd'. Daarmee werd ook de Dutch Birding-vogellijn overbodig. Extra informatie over de zeldzaamste soorten was immers elders op de website te vinden, terwijl men voor gewonere soorten ook op www.waarneming.nl terecht kon. De vogellijn werd per 31 augustus 2009 opgeheven. De inspreklijn bleef nog geruime tijd in werking om mensen zonder smartphone of goede verbinding de gelegenheid te geven hun waarneming in te spreken. Toen het aantal gebruikers van de inspreklijn echter was gedaald tot twee werd ook deze per 1 januari 2016 (in de volgende periode) opgeheven.

Dutch Bird Alerts

Heden ten dage zijn we niet anders gewend dan dat we onze informatie over zeldzame waarnemingen krijgen via Dutch Bird Alerts. Hans ter Haar besprak in deel 6 over 2004-08 al kort de ontstaansgeschiedenis. Omdat het systeem nu zo'n prominente rol speelt in onze informatievoorziening mag een korte terugblik niet ontbreken. Daarmee willen we tevens Jeroen van Vianen introduceren die de sleutelrol speelde (en nog steeds speelt!) bij het ontstaan maar eigenlijk bij toeval in ons midden kwam. Wietze had bij zijn aantreden in het bestuur, al ver voor 2009, de taak gekregen om de ontwikkeling van semafoons en informatievoorziening verder te ontwikkelen en om nieuwe platforms uit te rollen. Groot was dan ook de verbazing van Wietze toen hij op de Maasvlakte, Zuid-Holland, een dame tegenkwam die deze informatie doorkreeg via sms op de telefoon. Doortastend als altijd bevroeg hij haar naar het hoe en wat. Het bleek dat een vriend van deze dame simpelweg de slecht beveiligde data ophaalde en vertaalde naar tekst om deze vervolgens via I-mode naar zijn telefoon en die van enige vrienden te versturen. Hoewel de dame in kwestie op dat moment wel wat 'stront aan de knikker' voelde, kreeg Wietze toch de naam en telefoonnummer van deze vriend. Wietze belde nog diezelfde avond met Jeroen, de vriend in kwestie, die gelukkig al was ingelicht over het eerdere gesprek op de Maasvlakte. Jeroen werd ongeveer *on the spot* gestrikt om de bestaande systemen naar een hoger niveau te tillen. Nog diezelfde week kwam hij bij Wietze langs om het systeem te demonstreren. Uiteindelijk leidde dit tot Rare Bird Alerts (later omgedoopt tot Dutch Bird Alerts). Hoewel het eerste alerts-systeem achteraf nog wat primitief aan deed, omdat je de oude semafooncodes kon gebruiken om een waarneming door te geven en berichten kon ontvangen via sms, werden al gauw

bijvoorbeeld profielen toegevoegd zodat je bijvoorbeeld alleen waarnemingen van soorten die nieuw voor de eigen lijst waren kon ontvangen. Zo ontsnapte je aan soms een onnodige 'piep-terreur' op momenten dat je rust wilde. Aan de andere kant kon je tijdens bijvoorbeeld een vogelweek ook een lokaal profiel instellen zodat je alle semi-zeldzaamheden op het eiland kon meepikken, naast de mega's van het vasteland natuurlijk. De ontwikkelingen in de telefonie gingen zo snel dat al per 1 januari 2009 waarnemingen alleen nog werden doorgegeven via het nieuwe systeem van Dutch Bird Alerts, ook al werden zij korte tijd ook nog steeds ingesproken op de vogellijn. Sinds oktober 2009 was er ook een automatische verbinding met www.waarneming.nl gecreëerd, waarbij zeldzame soorten werden doorgezet die via deze website binnenkwamen. Gelukkig werd door de ontwikkelaars bij Dutch Birding onderkend dat de ontwikkeling van de nieuwe 'doorgeefsystemen' misschien wel erg snel ging voor de gemiddelde vogelaar. Om het deze vogelaars gemakkelijker te maken, verscheen er in september 2009 op de website een heuse toestelvergelijker van mobiele telefoons waarbij voor een aantal bekende toestellen werd aangegeven of deze wel, minder of niet geschikt waren voor het ontvangen/doorgeven van waarnemingen. De argeloze twitcheer die de nieuwe eeuw was ingestapt had immers inmiddels heel wat meer aan zijn hoofd dan 'kan ik deze vogel nog op tijd halen?!'

Het systeem van Dutch Bird Alerts draaide lange tijd op een goed ingespeeld team van een aantal 'admins', met Wietze als coördinator. Het idee om als admins zoveel mogelijk jonge vogelaars met een gedegen kennis enthousiast te krijgen pakte in de eerste periode prima uit, omdat de namen van Jurriën van Deijk, Thomas van der Es, Pieter van Veelen, Jorrit Vlot, Ruben Vlot en Rutger Wiltshut in de volgende periode nog vaak zouden opduiken (bijvoorbeeld als onderdeel van de niets en niemand ontziende Birding Basterds). Het nodige werk op de achtergrond werd verricht door Henk van Rijswijk en Jeroen, terwijl in eerste instantie Wietze en daarna Toy vanuit het bestuur verantwoordelijk waren. De admins waren niet te benijden want hun werk bestond onder meer uit de insprekklijn afluisteren en doorzetten, de vogellijn inspreken (totdat deze werd afgeschaft), het checken en doorzetten van waarnemingen, het extra informatie toevoegen waar nodig, en het contact leggen met de ontdekkers en/of organisaties om bijvoorbeeld toegang of andere plaatselijke regelingen te treffen; dat alles zelfs wanneer ze zelf in het veld aan het vogelen waren. De admins vorm-

den kortom een belangrijk team om de 'claims' eruit te filteren en serieuze informatie zo snel mogelijk bij de leden te krijgen.

Nog was de koek qua nieuwe ontwikkelingen binnen Dutch Bird Alerts niet op. Het was nota bene Hans ter Haar die als een van de eersten een zonnige toekomst voor het destijds nieuwe Android-besturingssysteem zag. Dit trof omdat er inmiddels plannen waren ontwikkeld voor het maken van apps voor het doorgeven van vogelinformatie. De ontwikkeling van deze apps kon daarom mooi parallel lopen voor de twee belangrijke platforms: Android en iOS (voor iPhone/Apples). Omdat op dat moment (toevalligerwijs) Jeroen een iPhone bezat en Wietze op het Android-platform zat, konden voor beide besturingssystemen apps worden ontwikkeld, getest en in gebruik genomen. Jeroen ontwikkelde de iPhone-app die 28 juni 2011 werd aangekondigd terwijl de eerste Android-app werd gemaakt door Les Meulmeester (met behulp van Gerard Troost en Jeroen) en aangekondigd op 14 september 2011. Aangezien de mobiele telefoons nu (bijna) allemaal een ingebouwde gps hadden, werd de locatie op basis van atlasblok vervangen door gps-coördinaten. De (papierene) inventarisatieatlas kon hiermee voortaan thuis blijven, zodat opnieuw een onmisbaar onderdeel van de goede oude tijd veranderde in een nostalgische herinnering. Doorgeven van waarnemingen kon nu via de app maar voor het ontvangen van berichten hielden (en houden) veel vogelaars toch twee systemen aan, namelijk een ontvangst op basis van pushnotificaties in de app en via e-mail. Blijkbaar was het vertrouwen in nieuwe systemen in eerste instantie toch wat minder groot en op deze manier zou je natuurlijk geen waarneming hoeven te missen. Ontwikkelingen waren zo snel gegaan dat nu alleen nog een smartphone met de nieuwe services en apps nodig was om op de hoogte te kunnen blijven van alle informatie over zeldzame soorten.

Website

Het begin van de periode werd afgetrapt met een geheel nieuwe website. De site kende een vliegende start. Veruit de meest gelezen bijdrage was het persbericht over de Omaanse Uil, geplaatst in oktober 2013. Alleen al in de resterende maanden van 2013 kreeg dit bericht 56 420 hits. Tot en met begin juni 2018 is het bericht maar liefst 265 996 keer bekeken! De website gaf nogal wat kansen en opties. Er vond in de loop van de periode steeds meer een verschuiving plaats van publicatie van bijvoorbeeld actuele nieuwsberichten en recensies van het tijdschrift naar de website. Daarnaast was

de nieuwe website ook een laagdrempelig platform voor het publiceren van verhalen binnen de rubrieken WP Birding, Global Birding of Goud van Oud. Leuke verhalen over de ontdekking van recente zeldzaamheden vonden hun plaats in de rubriek DB Actueel. Sommige gepubliceerde verhalen op de website waren zo goed of informatief dat zij ook in het tijdschrift niet hadden misstaan. Dat bewees het verhaal over Orange-bellied Parrots *Neophema chrysogaster* in Tasmanië van Peter Lindenburg dat eerst in het Nederlands op de website kwam waarna het in bewerkte vorm als Engelstalige 'Varia' in Dutch Birding werd gepubliceerd (35: 35-39, 2013). Uiteraard werd door een team van webredacteuren toegezien op de inhoud en stijl van de publicaties: een taak die Garry, Gijsbert en Ben Wielstra oppakten. Menno van Duijn en Chris van Rijswijk verzorgden de foto-redactie.

Dutch Avifauna

Eind 2010 werd een start gemaakt met een website die als doel had om de details van alle door de CDNA aanvaarde gevallen van zeldzame soorten te verzamelen en vervolgens te kunnen raadplegen: www.dutchavifauna.nl. Steven Wytema was degene die dit project als eerste ter hand nam, samen met Jeroen en Jan van der Laan. Voor dit project werd het boek *Zeldzame vogels van Nederland – Rare birds of the Netherlands. Avifauna van Nederland 1* van Arnoud van den Berg & Cecilia Bosman uit 2001 volledig gedigitaliseerd en aangevuld. Dit was handmatig werk dat door een aantal vrijwilligers is uitgevoerd. In eerste instantie werden alleen gevallen in een database opgeslagen van (onder)soorten die op dat moment door de CDNA werden beoordeeld maar daarna werd de database aangevuld met alle gevallen sinds de uitgave van het boek. Zo ontstond een compleet overzicht van het voorkomen van alle zeldzame taxa in Nederland. De site ging op 25 augustus 2012 live op de Dutch Bird Fair in Flevoland. De database werd later aangevuld met voormalige CDNA-beoordeeltaxa en nog weer later met niet-aanvaarde gevallen. De website wordt ieder jaar aangevuld en is een belangrijke bron van gemakkelijk vindbare informatie.

Webshop

Op 22 maart 2010 werd op de website een nieuwe loot aan de Dutch Birding-boom aangekondigd: de webshop. Verkoop, betaling en verzending waren listig uitbesteed aan de firma Spreadshirt maar Dutch Birding stond uiteraard garant voor het ontwerp van de artikelen (Leo Heemskerck). Het was

nu dus mogelijk om via T-shirt, pet, cap, bandana, wintermuts of zelfs badjas te laten weten dat je een echte Dutch Birder was. En niet onbelangrijk: artikelen waren verkrijgbaar in verschillende maten en kleuren en in zowel heren- als damesmodel. De eerste designs betroffen, in chronologische volgorde van ontdekking, de Taigastrandloper *C subminuta*, de Baltimoretroepiaal *Icterus galbula*, de Oosterse Tortel *Streptopelia orientalis* en de Texelse Brilzee-eend. Het goede jaar 2010 zorgde ervoor dat het ook snel mogelijk werd om T-shirts met een design met de Groene Bijeneter *Merops persicus* of de Noordse Waterlijster te bestellen. Nog altijd wordt het assortiment aangevuld, ongetwijfeld mede door de stortvloed aan goede soorten. Mooie bijkomstigheid was overigens dat uit de inkomsten van verkochte artikelen een leuk bedrag werd overgemaakt voor de actie 'Red de Freira'.

Social media

De DBA liet intussen geen mogelijkheid onbenut om vogelaars te informeren over de aanwezigheid van zeldzame vogels. Zo ging al in 2008 een Yahoo-e-mailgroep van start, die bedoeld was om determinatie- en andere vogelkennis met elkaar te delen, zoals kennis over actuele gevallen, het determineren van alle mogelijke (onder)soorten, goede en nieuwe plekken voor bijzondere soorten, 'world birding' (met de nadruk op de WP), hulpmiddelen bij het vogelen en artikelen in Dutch Birding. Tekenend voor het tijdperk gebeurde er anno eind 2011 al weinig meer in de groep, wellicht omdat de nieuwe website eveneens de ruimte bood om discussies over dergelijke onderwerpen te voeren.

Vanaf 25 oktober 2010 werd het mogelijk om ook via Twitter (twitter.com/dutchbirdalerts) de verstuurde waarnemingen te volgen. Deze mogelijkheid bestond alleen voor betalende abonnees van Dutch Bird Alerts, en het was niet mogelijk om profielen in te stellen zodat je alle berichten zou ontvangen. Ook de CDNA bezit tegenwoordig een eigen Twitteraccount waarop beslissingen over wel of niet aanvaarding van ingediende waarnemingen worden doorgegeven.

Ontwikkelingen buiten de DBA om

Twitching next generation

Hans introduceerde onze 'CSI-professor' Peter de Knijff al in de periode 1999-2003, maar pas vanaf 2009 neemt het belang van DNA bij de determinatie stormenderhand toe. Op de vogeldag in 2013 legde Peter het ons allemaal uit in zijn lezing 'Over

poepjes en veertjes: (onder)soortherkenning met behulp van DNA-onderzoek'. Het zou niet de laatste keer zijn dat Peter van zich liet spreken. Het belang van DNA was eigenlijk al in een klap duidelijk geworden met de bewijsvoering rondom de Stejnegers Roodborsttapuit van Texel in oktober 2012. Deze vogel zou zonder DNA-afname misschien wel eeuwig onder een verkeerde soortnaam (Aziatische Roodborsttapuit) zijn blijven staan. Het geval toonde nog een ander belangrijke ontwikkeling: deze vogel werd dermate goed gefotografeerd dat kon worden bewezen dat hij, en dus geen ander exemplaar, na een nacht vliegen op 24 oktober werd gevangen in Dorset, Engeland. Omdat van in Dorset verzameld materiaal mtDNA was geanalyseerd kon worden bepaald dat 'ten minste de moeder' een Stejnegers Roodborsttapuit was; met mtDNA kan immers worden bepaald welke soort de moeder betrof. Ook diverse braamsluipers konden met terugwerkende kracht via DNA-analyse worden geïdentificeerd. Dat gold bijvoorbeeld voor de Vale Braamsluiper *S althaea halimodendri* die in de winters van 2005/06 en 2006/07 in Groningen, Groningen, verbleef: na de split een 'armchair tick' voor diegenen die de vogel gezien hadden. Analyses toonden ook vier geringde Siberische Braamsluipers *S a blythi* aan, net als voor eerdere veldwaarnemingen uit 2008 en 2012. De twitcher moest zich dus nu ook drastisch inlezen over DNA...

Deception Tours-weekenden

De regelmatige Deception Tours najaarsweekenden op Vlieland hadden deze periode hun onbetwiste hoogtepunt in het najaar van 2010 met de eerder gememoreerde Noordse Waterlijster. Het is tekenend voor de succesformule dat ook na het wegvallen van 'founding father' Hans de weekenden een ongekennde aantrekkingskracht bleven houden op jong en oud. Een tweede hoogtepunt was de ontdekking van een ander nieuw taxon voor de Nederlandse lijst, namelijk het mannetje Kaspische Roodborsttapuit *S maurus hemprichii* in 2012. Vanaf 2013 probeerde ook Deception Tours 'het' in het voorjaar maar de voorjaarsweekenden bleken duidelijk minder succesvol dan die in het najaar.

De ontdekking van de Noordse Waterlijster zorgde er ook voor dat het tijdperk van bootwatches goed los kwam. Nadat enkele pioniers al in 1996 met een reddingsbootje vanaf Terschelling de Roodoogvireo *Vireo olivaceus* op Vlieland twitchten, lukte het in 2010 een aantal vogelaars om de Noordse Waterlijster nog dezelfde dag van de ontdekking te bereiken per watertaxi, tot verba-

zing van velen op het vasteland. 'Twitching next generation'! Telefoonnummers van de diverse watertaxi's staan sindsdien in het geheugen van menige mobiele telefoon. In 2012 waren er zelfs al succesvolle twitches per bootje vanaf respectievelijk Ameland en Texel naar Vlieland voor de Kaspische Roodborsttapuit. Degenen die aan boord waren zullen naar verluidt zich de 'choppy' golven nog lang heugen.

Voorspelspel

Na eerdere rondes in 1991, 1996 en 1998 konden vogelaars zich vanaf januari 2010 weer onderscheiden met het voorspelspel 'the next generation': Michel Veldt en Steven waren deze keer de drijvende krachten die het spel nog eens toelichten op de Dutch Birding-vogeldag van 2010. In totaal 242 vogelaars voorspelden 185 taxa als nieuw voor de Nederlandse lijst. Vermeldenswaardig is dat Leo Heemskerk in 2010 de eerste voorspeller ooit werd die alle vijf soorten van een voorspelspel (uit 1996) goed had. Zijn laatste soort was de Oosterse Tortel van 2009-10 (en de andere waren Killdeer *Charadrius vociferus*, Dunbekmeeuw *Chroicocephalus genei*, Lachmeeuw *L atricilla* en Rotszwaluw *Ptyonoprogne rupestris*). Leo deed daar dus 15 jaar over. Voor het meest recente voorspelspel voorspelde Leo al één soort goed (Bruine Klauwier *L cristatus*), en het wachten is dus nog op de ook door hem voorspelde Amerikaanse Meerkooi *Fulica americana*, Petsjorapieper *Anthus gustavi*, Zwarte Leeuwerik *Melanocorypha yeltoniensis* en Diksnavelkarekiet *Arundinax aedon*. Een eitje, denken wij! Overigens werd met de Rosse Waaierstaart *Cercotrichas galactotes* in 2013 Garry de tweede persoon die alle vijf soorten van een eerder voorspelspel (uit 1998) goed had. Uiteindelijk zou de 'next generation' met het meest recente voorspelspel tot diep in de volgende periode bezig zijn.

Vogels

Het aantal goede soorten steeg in deze periode tot grote hoogte. Vanwege deze stortvloed worden hier alleen de zeldzaamste genoemd (alle soorten die vijf maal of minder zijn waargenomen) of gevallen die vanuit twitchersperspectief interessant zijn, bijvoorbeeld omdat zij voor de 'next generation' eindelijk weer eens twitchbaar waren. We noemen ook een enkele influx.

2009

Met 361 waargenomen soorten was 2009 een vrij mager jaar, al waren het er nog altijd vijf meer dan een jaar eerder. De 'lijsters' hadden echter weinig

290 Vogelaars bij Siberische Sprinkhaanzanger / birders at Pallas's Grasshopper Warbler *Locustella certhiola*, Maasvlakte, Zuid-Holland, 3 oktober 2009 (*Luuk Punt*) **291** Vogelaars bij Oosterse Tortel / birders at Oriental Turtle Dove *Streptopelia orientalis*, Wergea, Friesland, 23 januari 2010 (*Jelle Scharringa*). Herkenbaar van links naar rechts / recognizable from left to right: Marijke Roos, Arjan van Egmond, lokale cateraar, Gijsbert van der Bent, Edward van IJendoorn, Arnold Meijer en Paul Schrijvershof. **292** Lokale slagerij inspelend op aanwezigheid van Oosterse Tortel / local butcher responding to presence of Oriental Turtle Dove *Streptopelia orientalis* (with 'grilled Oriental Turtle Dove' sign), Wergea, Friesland, 23 januari 2010 (*Nico de Vries*) **293** Lokale bakker inspelend op aanwezigheid van Oosterse Tortel / local bakery responding to presence of Oriental Turtle Dove *Streptopelia orientalis* (with 'Oriental Turtle Dove' cake), Wergea, Friesland, 23 januari 2010 (*Ruud E Brouwer*). Links / left Debby Doodeman, rechts / right Miranda Zutt.

te klagen, met vooral in het najaar enkele steengoede soorten. Het was in elk geval ook een jaar van min één. De Grote Tafeleend *Aythya valisineria* van het Noord-Hollands Duinreservaat, Noord-Holland, van de winters van 2003-09 sneuvelde op basis van een inmiddels beruchte wingclip op één foto. De moderne middelen om vogels vast te leggen pakken niet alleen uit in het voordeel voor diegenen die hun lijstjes zo hoog mogelijk willen hebben! De discussie waar en door wie precies de wingclip is bevestigd is overigens nog altijd niet helemaal gedoofd.

De winter bracht weinig voor fanatieke lijsters. April leek aanvankelijk een aardig voorjaar aan te kondigen maar mei viel wat tegen. Duizelingwekkend waren de minimaal 10 Spaanse Mussen *Passer hispaniolensis* die Gert-Jan Versteeg op 9 april in de Eemshaven vond, waar ze tot 12 april bleven hangen. Het was een prima jaar voor de soort, met tussen 18 en 20 april ook nog een niet twitchbare in een tuin op Texel en een vogel op de Maasvlakte tussen 20 en 27 april, waarmee het aantal gevallen in één voorjaar werd uitgebreid van twee tot vijf. Een Bastaardarend *Aquila clanga*

zorgde voor een primeur: een vogel uit een onderzoeksproject met de naam Tönn overnachtte op 24/25 april bij Delden, Overijssel. Echter: niemand zag de vogel! De signalen van de zender op zijn rug verraadden zijn aanwezigheid. Een dag later vond Roland Wantia een populaire Alpenheggenmus *Prunella collaris* bij zijn moeder in de tuin in Eibergen, Gelderland, waar twitchers welkom waren en waar je op de koop toe koffie kon krijgen. Nog twee exemplaren op de Molenheide, Noord-Brabant, krikten het totaal voor deze soort op tot acht gevallen. De blauwe Ross' Gans *Anser rossii* op 9 mei op Schiermonnikoog van Martijn Bot deed – ondanks het wereldwijd extreem zeldzame klee – opvallend weinig wenkbrauwen fronsen. De vierde Grijsze Wouw *Elanus caeruleus* en de eerste sinds 2000 op 22 mei bij Oud-Alblas, Zuid-Holland, was voor slechts een handvol waarnemers weggelegd. Dat velen baalden dat de vogel niet twitchbaar was, kun je nu niet meer voorstellen. Kwamen we in de vorige periode superlatieven tekort voor deze soort, aan het einde van deze periode hadden we die er nog nauwelijks voor over, met in 2009-17 liefst 24 gevallen. Het is maar zeer de vraag of deze soort bij het 50-jarig jubileum nog wel beoordeeld hoeft te worden! De Groene Reiger *Butorides virescens* bleek na een jaartje afwezigheid – toen de vogel wél in het winterkwartier in de Camargue, Frankrijk, werd gezien – toch weer terug in Zaanstad, Noord-Holland, van 25 mei tot 19 juli. De zomer was er niet een om lang over te mijmeren. Een Marmereend *Marmaronetta angustirostris* bij Westkapelle, Zeeland, van 8-20 juli was dusdanig beschadigd dat de CDNA de vogel als escape beschouwde. De broedende Kleinste Waterhoenders *Zapornia pusilla* in de net opgeleverde Groene Jonker, Zuid-Holland (die zich, soms met kuikens, fantastisch lieten bekijken), en bij Warmond, Zuid-Holland, zorgden nog voor het meeste zomervertier. Er volgde echter een goed najaar. De zevende Izabeltapuit *Oenanthe isabellina* op Vlieland van Jorrit Vlot en Pieter van Veelen was een waar-schuiving van de jonge garde: de Birding Basterds kwamen eraan! Een groepje van vier Ross' Ganzen op Texel van 28 september tot 18 oktober gaf veel waarnemers het gevoel nu eens naar echte wilde exemplaren te kijken. Na weer eens een Siberische Sprinkhaanzanger *Locustella certhiola* op 30 september in een netje in Casticum, Noord-Holland, was daar op 3 oktober op de Maasvlakte eindelijk de langverwachte veldwaarneming van een exemplaar gevonden door Ferry van der Lans – al zou hier nog lang, heel lang over worden nagepraat. Onder bizarre omstandigheden (windkracht

7; wat deed je daar in vredesnaam, Ferry?) was de vogel voor de zandhappende vogelaars vaak lastig te zien. Hij liep soms om een gebouwtje dat de vogelaars wat beschutting bracht, om, terwijl alles zo steady leek, tijdens zo'n rondje niet meer terug te komen. Alleen de snelste vogelaars kwamen op tijd. Daarna was er gedoe over een Winterkoning *Nannus troglodytes* en was sindsdien een pak melk nooit meer gewoon een pak melk ('melkpak-waarneming' is toch wel *het* woord van deze jubileumperiode, gevolgd door 'poepmonster', de frase 'waarom is het geen hybride?' en 'meelwormen-' dan wel 'camouflageman'). Met slechts drie (of toch vier of vijf?) waarnemers uit de top 20 zorgt deze soort voor een belangrijk verschil in de ranglijst, wat een – soms vileine – discussie te weegbracht of iedereen die de soort telt hem ook daadwerkelijk heeft gezien. Er zijn mensen die als ze iets ontdekken, het meteen goed doen. Nadat hij in 1998 de eerste Steltstrandloper *C himantopus* had gevonden, haalde Mart Janse op 17 oktober hard uit op Texel met in elk geval de beste soort van het jaar tot dan toe: een eerstejaars Kaspische Plevier *Anarhynchus asiaticus*, een toen toch wel onverwachte nieuwe voor Nederland. Tot 20 oktober werd de vogel regelmatig in hetzelfde kijkerbeeld gezien met één van de twee aanwezige Amerikaanse Goudplevieren. We konden destijds niet bevroeden dat we in vrij korte tijd nog twee herkansingen zouden krijgen voor deze mega. Nog niet bekomen van de plevier zaten we alweer massaal in de auto richting Zwolle, Overijssel, waar we met dank aan Martijn Bot en enkele Zwollenaren tussen 22 en 28 oktober op een heuse Taigastrandloper werden getrakteerd, op dat moment pas het zesde geval voor Europa. Na deze twee mega's konden we weer rustig op adem komen en het jaar eindigde met een Rotszwaluw die tussen 30 november en 12 december op de St Pietersberg bij Maastricht, Limburg, rondvloog.

2010

2010 was wereldwijd het jaar van de biodiversiteit. Dat hebben we geweten: met liefst 370 soorten was het in de breedte een topjaar. Daarnaast werd dit jaar de Noordse Waterlijster als 500e soort voor de Nederlandse lijst vastgesteld. De DBA wijdde er een apart persbericht aan in zowel het Engels als Nederlands dat tot in de Verenigde Staten werd opgepikt.

Naast de waterlijster waren er een paar andere zeer goede soorten die ofwel nieuw, ofwel nooit eerder twitchbaar waren geweest. Desalniettemin ging (zoals wel vaker) de aller-, allerbeste soort

aan onze neuzen voorbij. Het begin van het jaar vormde de start van een nieuwe trend: de definitieve doorbraak van de wintermega. Voortaan stonden we 's winters met z'n allen te vernikkelen van de kou om naar een spectaculaire soort te kijken. En bij voorkeur in een onoverzichtelijke nieuwbouwwijk. Twitches die gepaard gaan met nieuwsgierigheid, hilariteit, soms ergernissen en de handelsgeest van de plaatselijke bewoners ('verse koffie, 1.50!'). Natuurlijk kwam dat incidenteel in het verleden ook voor, maar sinds 2010 is er sprake van verbazing als het eens een winter *niet* gebeurt.

Het begon op 4 januari, toen Marc Argeloo een (doorgestuurd) e-mail van Johan Bos ontving met de vraag welk vogeltje er op de foto stond. In zijn jubileumoverzicht sprak Hans ter Haar nog het bange vermoeden uit dat de gemiste kans op Vlieland in 1987 wellicht nooit meer goedgemaakt kon worden... Mooi wel dus, want we togen in groten getale naar Alkmaar, Noord-Holland, voor de eerste twitchbare Baltimoretroepiaal. De vogel bleek achteraf al sinds 2 december 2009 aanwezig en bleef hangen tot 14 april. Om de nieuwe trend

kracht bij te zetten, reden we vanaf 21 januari wederom richting bebouwde kom, ditmaal voor de Meenatortel *S o meena* die Gerrit Nijboer vond in Wergea, Friesland. De vogel bleek al sinds 23 december 2009 aanwezig en was daarmee achteraf de derde nieuwe soort voor Nederland van 2009. Hij bleef tot 4 april en betrof eveneens een soort waarvan we op dat moment niet konden vermoeden dat er binnen een paar jaar verschillende zouden komen: aan het einde van 2017 was het aantal gegroeid tot zes. Voor liefhebbers van zwemvliegen was het al helemaal een topwinter. De tweede aanvaardbare Kokardezaagbek *Lophodytes cucullatus* zwom van 13 januari tot 15 februari bij Genemuiden, Overijssel. De niet zo schuwe, door het bos wandelende en beukennootjes zoekende Siberische Taling *Anas formosa* nabij Almelo, Overijssel, vormde tussen 29 januari en 24 februari een inhaler waar menig waarnemer toch niet kirrend van plezier aan terug zal denken. Voor zwemvliescritici leverde aanvaarding van dit geval weer vele winteravonden forumplezier op. Na twee wintertoppers was het voorjaar er niet een van stress en het overschrijden van snelheidslimie-

294 Vogelaars bij Noordse Waterlijster / birders at Northern Waterthrush *Parkesia noveboracensis*, Oost-Vlieland, Friesland, 19 september 2010 (*Arnoud B van den Berg*). De daags ervoor met de watertaxi gearriveerde fotograaf maakte deze foto toen hij de met de eerste boot aangekomen 'massa' twitchers op de plek zag aanschuiven; geen van hen had de vogel toen nog gezien. Herkenbaar staand / recognizable standing: Bas Verhoeven; zittend middelste rij / sitting middle row: Hans Pohlmann, Peter de Vries en Peter Nuyten; voorste rij / front row: Edwin Dam.

295 Vogelaars bij Groene Bijeneter / birders at Blue-cheeked Bee-eater *Merops persicus*, Castricum, Noord-Holland, 16 augustus 2010 (Arnoud B van den Berg). Herkenbaar van links naar rechts, in voorste rij / recognizable from left to right, in front row: Frans Hart, August van Rijn, onbekend, Bart Briefies, Wietze Janse en Henny Vink; in middelste rij / in centre row: Peter ter Heide, Thomas van der Es, Ferry Ossendorp, Hans ter Haar, Michel Veldt, Michiel van den Berg, Miranda Zutt, Rogier Karskens, Han Zevenhuizen en Paul Böhre; in achterste rij / in back row: Frank van Duivenvoorde, Pieter van der Luit, Leo Heemskerk, Tom Damm, Gert Ottens, onbekend, Rinse van der Vliet, Johan van 't Bosch, David Uit de Weerd, Anton Duijnhouwer en Helen Rijkes. **296** Vogelaars bij Groene Bijeneter / birders at Blue-cheeked Bee-eater *Merops persicus*, Castricum, Noord-Holland, 16 augustus 2010 (Arnoud B van den Berg). Moment van wegvliegen / moment of bird flying off in distance. Van links naar rechts / from left to right: Monique van der Wardt, Frans Hart, Wietze Janse, Robert Keizer, onbekend, Ed Opperman, Tijmen van Doornik, André van Kleunen, Henny Vink, Garry Bakker, Co van der Wardt (teruglopend), Sander van de Water, onbekend (3x), Martin Olthoff, onbekend, Gerard Steinhaus, Arnold Meijer, Gijsbert van der Bent, Hans van der Meulen, Ferdy Hieselaar, Thijs Fijen, Paul Schrijvershof, Cindy Lucasse, Arie Kolders, Evelien Dröge, Jorrit Vlot, Wil van den Hoven, Luuk Punt, onbekend, Alexander Buhr, Dick Groenendijk, Will Schep en Henk de Waard.

ten: de vijfde Dwergaalscholver *Phalacrocorax pygmeus* verbleef tussen 9 mei en 12 juni in de Ooijpolder, Gelderland, en een Dwergooruil *Otus scops* riep van 21 mei tot 19 juni bij Barneveld, Gelderland. De zomer kende nog betere soorten. Veruit de beste van het jaar was helaas voor maar één waarnemer weggelegd. Arno Piek fotografeerde op 28 juli een voor hem onbekende steltloper op de Zuidpier van IJmuiden, Noord-Holland, die op basis van de plaatjes een paar uur later door Roy Slaterus als eerste Siberische Grijze Ruiters *T brevipes* werd gedetermineerd. Nadat het nieuws naar buiten kwam, kon de vogel niet meer worden teruggevonden. Au! Het was pas de vierde voor Europa. De volgende mega werkte iets beter mee. De zeer alerte Hans Schekkerman, die op 16 augustus in Castricum, Noord-Holland, aan het ringen was, ontdekte op geluid een Groene Bijeneter. De vogel bleef drie uur ter plaatse en de snelste twitchers konden dan ook tijdig aanschuiven, al waren er ook vogelaars die alleen nog een schim in de verte weg zagen vliegen, of zelfs slechts een minuutje of wat te laat kwamen. Twee dagen later vloog dezelfde vogel over de Vlaardingse Vlietlanden, Zuid-Holland. Het najaar was prima, met kans op een nieuwe soort voor iedereen, een achteraf nieuwe soort voor een enkeling (zie overzicht 2013) en een paar stevige inhalers. Deception Tours op Vlieland voldeed eindelijk weer eens aan één van de eigen doelstellingen: een Amerikaanse zangvogel vinden. Er moest wel een 'first timer' aan te pas komen om dit mogelijk te maken, namelijk Ben Gaxiola. Na zijn vondst van de eerste Spaanse Mus op Texel in 1997 deed hij er een schepje bovenop met zijn Noordse Waterlijster, die tussen 18 en 21 september heel wat bekijks trok. Op de 19e was er één auto die eerst (tevergeefs) op zoek ging naar de Kleine Regenwulp *Numenius minutus* in België (toch een betere soort...). Een rondje Lage Landen zorgde voor 800 km op de teller, een gedipte lifer, maar wel een nieuwe voor de Nederlandse lijst. Met de in gedachten verdrongen Siberische Grijze Ruiters was dit eenvoudig de soort van het jaar te noemen. Een ongeringde eerstejaars Jufferkraanvogel *C virgo* werd op 9 oktober op diverse plekken langs de Zuid-Hollandse kust gezien, waarbij de vogel als eerste juist gedetermineerd werd vanaf De Vulkaan in Den Haag, Zuid-Holland. Hij is – gezien een waarneming zeer vlakbij – overigens ongezien over het hoofd van de tweede auteur gevlogen (plantjes kijken: het is maar waar je prioriteiten liggen...). Wellicht dezelfde vogel werd later aan de grond in Frankrijk teruggevonden en ook daar aanvaard. De vierde Grote Geelpootruiter *T melano-*

297 Groene Bijeneter / Blue-cheeked Bee-eater *Merops persicus*, Castricum, Noord-Holland, 16 augustus 2010
(Leo Heemskerck)

leuca werd op 17 oktober door Mark Hoekstein gevonden op zijn geliefde Noord-Beveland, Zeeland. De vogel zou tot 7 mei 2012 – bijna 19 maanden – blijven: dat is nog eens een kans voor de late beslisser! De eerste Daurische Klauwier voor het binnenland zat op 31 oktober bij Bergen, Limburg. Het was ook een najaar met vier Blauwstaarten *Tarsiger cyanurus* (drie vangsten): ooit een mega maar in de hier behandelde tijdspanne verworden tot jaarsoort. De tweede Meenatortel werd op 16 november door een Duitse visser gefotografeerd op een boot ter hoogte van Texel. Arnold Meijer zorgde bijna 20 jaar na het eerste geval op 22 november voor veel vreugde onder vogelaars met zijn Rotskruiper *Tichodroma muraria* in de ENCI-groeve bij Maastricht. Niet iedereen was echter even blij: de vogel was vaak erg moeilijk te vinden en er is een auto die er vanuit de Randstad vijf keer heen is gereden. Zonder resultaat voor de inzittenden. De vogel zou in maart 2012 nogmaals – eenmalig – worden gezien. Op 24 en 25 december was Nederland bedekt met sneeuw en ijs. Precies op deze dagen besloot de eerste Grote Trap *Otis tarda* sinds 1997 zich eerst te laten zien en vervolgens flink te verplaatsen van Gelderland

298 Grote Trap / Great Bustard *Otis tarda*, onvolwassen mannetje, Rilland, Zeeland, 25 december 2010 (Alex Bos) **299** Vogelaars dippend bij Grijze Gors / birders dipping Rock Bunting *Emberiza cia*, Schiermonnikoog, Friesland, 4 april 2011 (Wietze Janse). Van links naar rechts, staand / from left to right, standing: Tim de Boer, Ferry Ossendorp, Rob Halfé en Co van der Wardt; zittend / sitting: Tjeerd Burger, Willem Wind, Hans ter Haar, Roelof de Beer en Martijn Hammers.

300 Ross' Meeuw / Ross's Gull *Rhodostethia rosea*, Numansdorp, Zuid-Holland, 23 april 2011
(Chris van Rijswijk/birdshooting.nl)

301 Kaspische Plevier / Caspian Plover *Anarhynchus asiaticus*, adult zomer mannetje, Texel, Noord-Holland,
27 april 2011 (René Pop)

302 Langstaartklauwier / Long-tailed Shrike *Lanius schach*, Den Helder, Noord-Holland, 31 oktober 2011 (Jaap Denee) **303** Vogelaars bij Langstaartklauwier / birders at Long-tailed Shrike *Lanius schach*, Den Helder, Noord-Holland, 31 oktober 2011 (Arnoud B van den Berg). Herkenbaar van links naar rechts, bovenste rij / recognizable from left to right, upper row: Ronald Jansen, Indira Scholtmeijer, Rogier Karskens, Thierry Jansen met baby, Jaap Denee, onbekend; onderste rij / lower row: Harm Niesen, Jan van der Laan, Adri Clements, Lennaert Steen, Jurriën van Deijk, Pieter Baalbergen en onbekend.

304 Vogelaars bij Langstaartklauwier / birders at Long-tailed Shrike *Lanius schach*, Den Helder, Noord-Holland, 31 oktober 2011 (Arnoud B van den Berg). Herkenbaar van links naar rechts / recognizable from left to right: Jasmijn Hulleman, Miranda Zutt, Bart Briefies, Jaap Eerdmans, Gerard Steinhaus, Niek Harder, Richard Houtman, Jorrit Vlot, Marco Eerkes, Sjoerd Radstaak, Pieter van Veelen (alleen hand), Hans Schekkerman, Ronald Jansen, onbekend, Albert de Jong, Indira Scholtmeijer, Chris van der Vliet, Gerald Oreel, Thijs Fijen en Reinder Genuit.

via Noord-Brabant tot in Zeeland: binnen een dag legde de vogel zeker 120 km af. Spekgladde wegen tijdens Eerste Kerstdag leverden gevaarlijke taferelen op. Meerdere vogelaars slipten weg, waarbij Reinder Genuit en bijrijders zelfs de vangrail kusten. 'The things we do for birds...'. De vogel dook vanaf de 27e op in België om daar natuurlijk rustig tot in maart 2011 te blijven hangen.

2011

Met 374 soorten was 2011 het jaar met de meeste soorten tot dan toe ooit. De traditie dat er mega's aan onze neus voorbij gaan, werd ook dit jaar voortgezet – 2011 ging daarbij vooral de boeken in als het jaar van de gemiste gorzen.

De winter ging heel wat rustiger voorbij dan een jaar eerder. De tweede Kumliens Meeuw *L glaucoides kumlieni* op 3 april in een afgesloten deel van de Brabantse Biesbosch was een terechte beloning voor de gebroeders Muusse voor het jarenlang bekijken van grote meeuwen, al was Lützen Portengen de eerste die de aandacht op de vogel vestigde. Op dezelfde dag zat er een Grijze Gors *Emberiza cia* (tweede geval) op Schiermonnikoog,

Friesland. Net als het eerste geval was de vogel exclusief voor de ontdekker (Bas Kers) weggelegd. De eerste twitchbare Ross' Meeuw sinds 2004, ontdekt door Martin Prins, liet zich tussen 21 en 25 april fantastisch bekijken bij Numansdorp, Zuid-Holland. Op 4 mei was het voor het eerst echt goed raak, met het vrouwtje Cirlgors *E cirrus* van Thomas Luiten en Pieter Beeke bij Westkapelle, Zeeland. Omdat de determinatie niet kinderlijk eenvoudig was, draaiden diverse onderweg zijnde mensen om toen de determinatie wat minder zeker leek dan het zich aanvankelijk liet aanzien. Het bleef daarna nog lang onrustig op de fora. Vlak na het mislopen van een soort missen we soms wel enige relativering, zelfreflectie en beheersing... De volgende gors werkte nog slechter mee: een mannetje Maskergors *E spodocephala* hing zoals gebruikelijk in een netje, ditmaal op 7 en 9 mei in het Zwanenwater, Noord-Holland (vierde geval). Eens komt die twitchbare! Van 13 tot 17 mei was de beurt aan de volgende frustratiegors: de Bruinkeelortolaan *E caesia* van Nelly van Brederode, Hans Roersma en Bernard Spaans bleef frustrerend lang zitten op het onbereikbare Rottumerplaat,

Groningen. De ster van het voorjaar was de adult zomerkleed Kaspische Plevier op Texel, van 26 tot 28 april, dankzij een oplettende Duitse vogelaar. Het verleide een zich anders zo weloverwogen uitdrukken vogelaar tot een alert met de mededeling 'bird porn!' Vogelporno was het en dat was dan ook de reden dat veel mensen voor de tweede keer voor deze soort de oversteek naar het eiland maakten. Gezien de zeldzaamheid en de locatie zou het overigens best hetzelfde individu kunnen zijn geweest als in oktober 2009. De vierde Kalenderleeuwerik *M calandra* liet zich op 29 april 10 min aan de grond zien op de Sallandse Heuvelrug, Overijssel. De vijfde, op 7 mei, was voor de meute al even onbereikbaar. Eddy Nieuwstraten lette ook tijdens een bakkie koffie op Texel goed op toen hij er een zag overvliegen en zijn medevogelaars er op tijd op kon wijzen. De vogel werd vervolgens opgepikt op Vlieland. Enigszins verrassend vloog hij daar de volgende ochtend nogmaals voorbij, een klein clubje gelukkigen achterlatend. Ook bij deze soort komt die twitchbare ooit! Op 22 mei leek het daar ook eventjes op... Maar de bij Hoek van Holland, Zuid-Holland, gemelde vogel bleek vals alarm. De enige gefotografeerde leeuwerik die dag was echt een Veldleeuwerik *Alauda arvensis*: ironisch genoeg is deze foto de meest bekeken afbeelding op de DB-website, terwijl die toch voor zeldzaamheden bedoeld is. Een Dwergarend *A pennata* op 30 april in Zuid-Kennemerland, Noord-Holland, was de eerste sinds 2000 die in elk geval een beetje twitchbaar was. Het voorjaar kende een leuke influx van Vale Gieren *Gyps fulvus* – we zouden er in deze periode gewend aan gaan raken. De mensen die de vogel in 1993 bij Durgerdam, Noord-Holland, hadden gezien, dachten ooit een blokker van jewelste te hebben. Hetzelfde gold voor Steppekiekendief: met alleen al 29 aanvaarde gevallen was dit het eerste echte piekjaar, maar ook daar zouden we gewend aan raken. Verschuivende patronen – want hier speelt meer dan toegenomen kennis, meer vogelaars en betere optiek – is wat onze hobby mede zo spannend maakt. De zomer was zeker niet onaardig. Tussen 8 en 10 juli liet één van de twee gemelde Scharrelaars *Coracias garrulus* bij Bernisse, Zuid-Holland, zich prima bekijken. Het was pas het tweede geval van het decennium. Het door Luuk Draaijer gevonden gemengde broedpaar Citroenkwikstaart x Gele Kwikstaart *Motacilla citreola* x *flava* in Flevoland werd (terecht) stilgehouden. Het was evenwel het eerste broedgeval van Citroenkwikstaart in Nederland. Op 19 juli vond Arend Wassink voor de derde keer een Roodkeelstrandloper *C ruficollis*, uiteraard op Texel. Een

Groene Bijeneter op de Slikken van Flakkee, Zuid-Holland, was alleen voor de ontdekkers (Henk Gazan en vrienden) weggelegd: pech voor de dippers van een jaar eerder. Op 30 en 31 juli verblijdde Joost Simons de twitchende goegemeente met een Amerikaanse Oeverloper bij Rilland, Zeeland, en Woensdrecht, Noord-Brabant. Na twee verjaarde, niet twitchbare gevallen konden we de soort eindelijk bijschrijven! Cock Reijnders schreef geschiedenis door de vogel na een lange nachtelijke rit vanuit zijn vakantieadres in Zuid-Frankrijk te twitchen. De eerste Kleine Trap *Tetrax tetrax* sinds 2000 op het Otterlose zand, Gelderland, zorgde dankzij Reinoud Vermoolen op 3 september voor het nodige nazomervertier. Tot en met 2015 zouden er nog eens drie volgen. Voor de 'next generation' bood de juveniele Klein Waterhoen *Z parva* van 10 september tot 1 oktober bij Almere, Flevoland, eindelijk eens een goede kans om de soort uitstekend te zien in plaats van alleen te horen. De Bairds Strandloper *C bairdii* van Garry op 25 en 26 september bij zijn 'local patch' in Zevenhuizen, Zuid-Holland, was de eerste in deze periode (vijfde geval). Een eerste-kalenderjaar Giervalk *Falco rusticolus* bleef van 28 oktober tot in het nieuwe jaar in Zeeuws-Vlaanderen, Zeeland. Waarschijnlijk dezelfde was op 14 oktober al door Fred Klootwijk gefotografeerd bij Katwijk, Zuid-Holland. Dé soort van het jaar was de Langstaartklauwier *L schach* die op 31 oktober door (gezien de locatie: wie anders dan) Johanna van Dillen-Staal werd gevonden bij Den Helder, Noord-Holland. Tot dan toe was het pas het vierde geval voor Europa. Zoals vaker met klauwieren was hij de volgende dag gevlogen. De kortstondig zichtbare Oosterse Zwarte Roodstaart *Phoenicurus ochruros phoenicuroides* op 13 november op Terschelling van Harvey van Diek werd eerst afgewezen (omdat de vleugelformule niet op de foto stond), maar in 2018 in ere hersteld als het tweede geval.

2012

Naar recente begrippen was 2012 een gemiddeld jaar met 363 soorten. Voor de oude garde was het een jaar om snel te vergeten: voor hen was dit het eerste jaar sinds de oprichting van DBA met geen enkele nieuwe soort. Maar voor de wat jongere vogelaars was dit het jaar van de inhalers, met drie soorten die 18 jaar of langer niet twitchbaar waren geweest. Zoals gebruikelijk ging er weer eens een nieuwe soort voor Nederland aan onze neus voorbij, terwijl veel vogelaars achteraf ook nog eens een tweede nieuwe soort gemist bleken te hebben.

305 Giervalk / Gyr Falcon *Falco rusticolus*, Zandstraat, Sas van Gent, Zeeland, 22 januari 2012
(Alain de Broyer)

306 Kortbekzeekoet / Thick-billed Murre *Uria lomvia*, adult, Lauwersoog, Groningen, 29 juli 2012
(Alex Bos)

307 Vogelaars bij Bairds Strandloper / birders at Baird's Sandpiper *Calidris bairdii* (links / left), Meijndel, Zuid-Holland, 29 augustus 2012 (John van der Woude)

308 Kaspische Roodborsttapuit / Caspian Stonechat *Saxicola maurus hemprichii*, mannetje, Vlieland, Friesland, 6 oktober 2012 (Arnoud B van den Berg)

309 Stepeklapekster / Steppe Grey Shrike *Lanius lahtora pallidirostris*, Texel, Noord-Holland, 30 oktober 2012
(René Pop)

We troffen elkaar in de eerste maanden eens niet in een woonwijk. De eerste écht goede soort liet lang op zich wachten. Was de door Tim Zutt en Roelf Hovinga gevonden eerste-zomer Kleine Kokmeeuw *C. philadelphia* op 3 mei op de Razende Bol, Noord-Holland, eerst nog jaloersmakend, met de door Henny Wien op Texel teruggevonden vogel konden twitchers tussen 4 en 18 juni alsnog aanschuiven bij deze langverwachte inhaler. De laatste twitchbare stamde uit 1990. Ongelooflijk dat het zo lang geduurd had! Met drie Bairds Strandlopers waarvan één in het voorjaar en twee in het najaar was het een geweldig jaar voor de soort. De handtamme juveniele vogel die tussen 27 en 30 augustus tussen de badgasten op het strand bij Meijendel, Zuid-Holland, liep, was kwalitatief wellicht de mooiste ooit. Om een Kortbekzeekoet *Uria lomvia* te zien te krijgen is blijkbaar een ziek, zwak en misselijk exemplaar nodig. Dat die in de zomer zou opduiken had echter niemand kunnen bevroeden. Op 28 en 29 juli zwom een door Atze Witteveen en Merel Zweemer ontdekt exemplaar respectievelijk in Lauwersoog en langs de Kustweg, Groningen, om tussen 11 en 13 augustus op te duiken bij Huisduinen, Noord-Holland (teruggevonden door trouwe zeetrekters Fred Geldermans en Kees Rebel). Daar over-

leed de vogel, dobberend in zee: er zijn vogelaars die niet zeker weten of ze de vogel nu dood of levend hebben gezien! Het was weliswaar het negende geval maar de laatste die rondzwom was een stookolieslachtoffer in 1979. Dat betekent dat bijna alle toptwitchers een nieuwe soort konden bijschrijven. Zowel de plek als de datum van de zevende Dwerguil *Glaucidium passerinum*, gevonden door een verbaasde Ruurd-Jelle van der Leij en Mark de Vries, waren opmerkelijk: open en bloot tussen de auto's bij de veerboot van Holwerd, Friesland, midden op de dag op 2 augustus. Ook dit was een soort waar we niet lang daarvoor nog van op hol sloegen. Het eerste geval stamt pas uit 2002, de eerste twitchbare uit 2008 maar inmiddels zijn we toe aan het negende geval. Samen met het exemplaar in oktober 2011 op Texel, dat alleen door de ontdekker werd gezien, bewijst dit geval ook dat ze overal op kunnen duiken. De Bonte Stern *Onychoprion fuscatus* die Ben van der Broek op 31 augustus langs de Maasvlakte zag vliegen was om stil van te worden – weer een eenmanswaarneming van een eerste voor Nederland. Eddy en Han haalden stevig uit met een adult mannetje Kaspische Roodborsttapuit op Vlieland van 6 tot 20 oktober. Veel vogelaars maakten de oversteek voor dit eerste geval, soms mede in de

310 Arendbuiserz / Long-legged Buzzard *Buteo rufinus*, juveniel, Tweede Maasvlakte, Zuid-Holland, 11 december 2013 (René van Rossum).

hoop of verwachting dat er een splitje inzat. Beter waren deze speculanten tussen 8 en 23 oktober echter overgestoken naar Texel, waar de door Diederik Kok gevonden roodborsttapuit later op een wel heel bijzondere wijze de eerste Stejnegers Roodborsttapuit bleek (zie boven). Dit taxon werd 'tot overmaat van ramp' kort daarna – in tegenstelling tot de Kaspische – wél gesplit. De eerstejaars Steppeklapekster *L. lahtora pallidirostris* die Siebold van Breukelen op 27 oktober op Texel vond en die zich tot 9 november prachtig liet bekijken, was pas het tweede geval. De vorige stamde uit 1994, ook van Texel en daarmee was dit de derde welkome inhaler van het jaar. De Oosterse Zwarte Roodstaarten van 8-12 november bij Rolde, Drenthe (door Andre-Wilem Faber), en van 9-12 november bij Paessens, Friesland (door Rudie Huiting en Bert Duker), werden door velen bezocht.

2013

Met 377 soorten was 2013 een zeer soortenrijk jaar. Het werd het jaar van de uilen: alle 11 soorten van de Nederlandse lijst werden waargenomen. Ook was er de definitieve doorbraak van de DNA-determinatie. En er waren in tegenstelling tot 2012 weer soorten te twitchen die nieuw waren voor ons allemaal. Daar tegenover stond dat alle

Jufferkraanvogels behalve de langstreckende vogel van 2010 werden geschraapt. Vooral het (late) najaar was er eentje om in te lijsten.

De Geelsnavelduiker die van 13 tot 18 februari aan de Zeeuwse kant van de Grevelingen zwom was de eerste twitchbare sinds de winter van 1995/96. Daarmee was het voor velen een welkome nieuwe soort. Dé soort van het voorjaar ging aan onze neuzen voorbij toen Mervyn Roos en Roy Slaterus een langsvliegende Glanstroepiaal *Quiscalus quiscula* ontdekten vanaf trektelpost Kamperhoek, Flevoland. Met het ontbreken van andere aanvaarde waarnemingen in de WP (een Deens geval uit maart-april 1970 wordt als escape beschouwd) deed de toevoeging aan de Nederlandse lijst in binnen- en buitenland wel wat wenkbrauwen fronsen. Roy was overigens nooit eerder op deze telpost geweest... Op 5 mei was het dan toch zo ver: zowaar een twitchbare Bruinkeelortolaan! Merel Zweemer (zij weer!) en Jeroen Breidenbach stootten een – naar zij dachten – Ortolaan *E. hortulana* op. Internet deed zijn werk en daarmee was de eerste twitchbare Bruinkeelortolaan een feit. Het was na de Langstaartklauwier van oktober 2011 pas de eerste mogelijkheid voor de oudste garde om een soort bij te schrijven: ze stonden ruim anderhalf jaar droog.

311 Vogelaars bij Bruinkeelortolaan / birders at Cretschmar's Bunting *Emberiza caesia*, mannetje (midden / centre), Lauwersoog, Groningen, 5 mei 2013 (*Arnoud B van den Berg*). Van links naar rechts / from left to right: Theo van Veenendaal, Michel Veldt, Martin van der Schalk, Jan den Hertog, Arnold Meijer en onbekend. **312** Bruinkeelortolaan / Cretschmar's Bunting *Emberiza caesia*, mannetje, Lauwersoog, Groningen, 5 mei 2013 (*Rob Olivier*)

313 Sperweruil / Northern Hawk-Owl *Surnia ulula*, Zwolle, Overijssel, 28 november 2013
(René van Rossum)

314 Rosse Waaiersstaart / Rufous-tailed Scrub Robin *Cercotrichas galactotes*, Petten, Noord-Holland,
27 september 2013 (Arnoud B van den Berg)

315 Vogelaars bij Swinhoes Boszanger / birders at Two-barred Warbler *Phylloscopus plumbeitarsus*, Kamperhoek, Flevoland, 30 november 2013 (Arnoud B van den Berg). Herkenbaar van links naar rechts, vooraan / recognizable from left to right, in front: Martin Olthoff, Leo Heemskerk en Tom van der Have; midden / centre: Henny Vink, Aart Vink, Wim Wiegant en Pim Julsing; achteraan / back: Lucien Davids, Wietze Janse, Klaas Haas, Aad van der Spek, Jonathan Janse, Rutger Wilschut, Pieter van Veelen en Diederik Kok; veel onbekend / many unknown.

Een adult mannetje Westelijke Baardgrasmus *S inornata* (vierde geval), de eerste sinds 2004, werd op 6 augustus in de avondschemer geringd door vader en zoon Buckx: DNA-analyse bevestigde de determinatie. Na een zomer zonder soorten waarvoor massaal werd uitgerukt, volgde een prachtig najaar voor zowel de senioren, de latere instromers en de jonkies. Er was een mooie influx van Kleine Spotvogels *Iduna caligata*, met liefst zeven (tegenover 15 eerdere). En niet minder dan negen Struikrietzangers (tegenover 19 eerdere) mochten er ook zijn. De Noordse Boszanger *P borealis* van Bart Dijkstra op de Westplaat, Zuid-Holland, van 24 tot 26 september was de eerste twitchbare sinds 2001. De vierde Kleine Sprinkhaanzanger *L lanceolata* werd op 5 oktober door Bram Ubels uit een netje gehaald, en dat in de verre binnenlanden van de Ooijpolder, Gelderland. Dé soort voor twitchend Nederland was de eerstejaars Rosse Waaierstaart die van 25 tot 27 september in de Harger- en Pettemerpolder zat – een nieuwe voor Nederland. De vogel was door Henry van Lierop als Gekraagde Roodstaart *P phoenicurus* ingevoerd op www.waarneming.nl maar werd dankzij

de admins snel ontmaskerd. De juveniele Arendsbuizerd *Buteo rufinus* die Garry op 25 september op de Maasvlakte vond werd door velen met gejuich begroet. Na het geval in de Oostvaardersplassen, Flevoland, in 2000 was het pas de tweede twitchbare en hij bleef de hele winter om de twee daaropvolgende winters ook terug te keren. Het kan snel gaan met soorten. De door Martijn Bunschoek gevonden derde Meenatortel voor Nederland, tussen 11 en 13 oktober op Schiermonnikoog, kreeg treurig weinig aandacht van vogelaars op het vasteland. Te ver. Hadden we al. Lars Buckx, nog zo'n vogelaar van de jonge garde die de oudere generaties er regelmatig uitvogelt, haalde stevig uit met de tweede Vale Gierzwaluw *Apus pallidus* die op 20 en 21 oktober op Vlieland verbleef, net als het eerste geval uit 2006. Maar het bleek slechts het begin van een ongekende influx, waarvan uiteindelijk zes gevallen werden aanvaard. Er waren geen lokale twitchers maar een treinmachinist (Anne Reitsma) en een door zijn woonwijk in Zwolle fietsende boswachter (Jos Schouten) voor nodig om de vierde Sperweruil *Surnia ulula* op de lijst te krijgen. Op de eerste

melding vanuit de trein op 12 november werd lauwwerig, na de melding op 24 november werd wél adequaat gezocht. De vogel werd door de snelle beslissers tot 22:30 in het licht van een lantaarnpaal gezien, naast een tankstation. Daar stonden we dus weer naar een topsoort te kijken in de bebouwde kom... Hij bleef tot 10 februari 2014 en veroorzaakte misschien wel de grootste twitch uit onze 40-jarige geschiedenis. Het evenement werd breed uitgemeten in de pers, onder andere in alle landelijke journaals en bij De Wereld Draait Door. Dat had tot gevolg dat niet alleen zo'n beetje alle vogelaars van Nederland (en heel wat van buurlanden) richting Zwolle togen, met hele hordes vogel- en natuurfotografen in hun kielzog, maar dat ook 100en nieuwsgierige niet-vogelaars een kijkje kwamen nemen. Veel vogelaars bezochten de vogel ook meer dan eens. Op www.waarneming.nl is hij meer dan 3400 keer ingevoerd. Zelden werd een soort zo 'afgeDeneed' door mensen die helemaal geen Denee heten. Het is dat de soort zo spectaculair is en de vogel zich zo mooi liet bekijken, want anders was het gaan knagen: die kneiterharde maandagmiddagblokker uit 2005 voelde natuurlijk lange tijd heerlijk... Zelden is de tweede auteur – en met hem Rinse van der Vliet – zo geschrokken van een mailtje als op 23 november. Mervyn Roos vroeg ons om onze mening over een boszanger die hij die ochtend had geringd op een afgesloten deel van de Kamperhoek. We hadden plechtig beloofd deze derde Swinhoe Boszanger *P. plumbeitarsus* – want dat was het – nog even voor ons te houden. Een paar dagen later zonder spoor van de vogel zette Mervyn zelf foto's op internet. Reinoud Vermoolen was heel wat doortastender: hij ging op 29 november wel zoeken en vond de vogel terug in het naastgelegen bos dat wel vrij toegankelijk was. Er volgde een prachtige, eigenlijk *ouderwetse* twitch: vieze voeten in het bos, hard zoeken, veel rennen bij meer en minder serieuze meldingen en vooral: bijna alleen maar Dutch Birders. Geen hobbyfotografen, geen pers, geen gelegenheidstwitchers omdat het zo'n spectaculaire soort is, maar vooral de bekende fanatieke gezichten. Vooral op 1 december liet de vogel zich goed zien aan een grotere menigte, minus één persoon (die bijna onder de stress bezweek). Jan van der Laan, dank dat we in elk geval wél je laserpointer konden gebruiken! Het gejuich dat vervolgens uit het bos opsteeg was legendarisch. Het leidde tot een surrealistische ervaring (en hilariteit) voor enkele vogelaars die buiten het bos stonden (en de vogel eerder al hadden gezien) toen ze uit het ogenschijnlijk verlaten herfstbos een geluid hoorden als in een voetbalstadion na

een beslissend doelpunt. Nog maar net van deze soort bekomen, kwam het nieuws door van een Dwerguil, die van 10 december tot in februari 2014 bij Lettele, Overijssel (weer daar!) zat. De tot dan toe enige andere twitchbare stamde uit 2008, een vogel die nog door aardig wat mensen was gedipt. In dezelfde periode tekende zich het begin van een invasie Sneeuwuilen *B. scandiacus* af, die pas in 2014 tot volle wasdom zou komen. Dat ze misschien met hulp van schepen vanaf de andere kant van de plas waren gekomen mocht de pret niet drukken. Daarnaast werden we ook nog verblijd met een prachtige influx van Grote Kruisbekken *Loxia pytyopsittacus*. De adulte Kumlens Meeuw die de tweede auteur op 24 december bij Scheveningen, Zuid-Holland, vond was net als de vorige twee gevallen niet twitchbaar – hij werd maar door twee andere vogelaars gezien.

Lijstjes en getallen

Deze periode zag een terugval van enkele prominenten uit de top van de lijst. Hans stond stevast in de top 5 en had bij zijn overlijden 458 soorten waargenomen. Oudgediende Klaas Eigenhuis stopte met twitchen: de Langstaartklauwier van 2011 was de laatste soort die hij meepikte (met in 2015 een kleine oprisping toen hij de Amerikaanse Oeverloper als inhaler zag). Bovendien verloor Klaas in deze periode nog twee blokkers, Kortbekzeekoet en Cirlgors: het waren harde tijden. In het laatste overzicht van Hans was Klaas nog gedeeld eerste... Het is opmerkelijk dat andere verschuivingen in de top gebeurden doordat soorten werden gemist. Siberische Sprinkhaanzanger was wat dat betreft de klapper van de periode (14 waarnemers), maar ook Cirlgors (87), Groene Bijeneter (110), Bruinkeelortolaan (173), Langstaartklauwier (179) en Amerikaanse Oeverloper (189) werden in deze periode door nog geen 200 waarnemers ingevoerd en zorgden dus voor verschillen die in de periode hierop slechts beperkt konden worden goedge maakt. Speciale vermelding betreft de Stejnegers Roodborsttapuit van Texel die door velen werd gemist omdat de determinatie pas na zijn verblijf rondkwam: slechts 127 waarnemers voerden deze vogel in. Niet toevallig waren bijna al deze soorten voor slechts één dag aanwezig, of in zomerse vakantieperiodes (op de roodborsttapuit na). Na 2013 waren er van deze soorten alleen voor Amerikaanse Oeverloper, Stejnegers Roodborsttapuit en Cirlgors nog herkansingen. Anderzijds werden belangrijke verschillen juist uitgevlakt door het ongehoofde aantal aan inhalers, met name in 2011-13. Zo bleken Brilzee-eend, Vale Gierzwaluw, Kortbekzeekoet, Kleine Kokmeeuw, Arendbuizerd,

TABEL 2 Ranglijst soortenjagers in Nederland op 1 januari 2014 / ranking of twitchers in the Netherlands on 1 January 2014

1	Aart Vink	465
2	Cock Reijnders	464
3	Gerard Steinhaus	463
4	Jan van der Laan	462
5	Arnoud van den Berg	461
	Dick Groenendijk	461
7	Enno Ebels	460
	Nick van der Ham	460
9	Alexander Buhr	459
	Ted Hoogendoorn	459
	Marc Plomp	459

Sperweruil, Dwerguil, Steppeklapekster, Rotszwaluw, Swinhoes Boszanger, Noordse Boszanger en Cirlgors voor een of meer mensen in de top van de lijst nog nieuw. Al deze inhaalsoorten hebben nu meer dan 240 waarnemers.

De nummer 1 scoorde in deze periode een toename van 12 soorten, een gemiddelde van 2.4 per jaar, dus iets minder dan de 3.2 over de vorige periode. Desalniettemin ging het zo snel met soorten deze periode dat aan het eind van 2013 zowel Hans als Klaas uit de top 10 (in feite nu een top 11) waren gevallen (tabel 2). Arnoud van den Berg kwam met stip binnen in de top 10. In tegenstelling tot de vorige periodes bleef het gat tussen de nummer 1 en (gedeeld) 10 gehandhaafd op zes soorten. De lange tijd waar te nemen nivellering binnen de top 10 werd deze periode tot staan gebracht.

Big days en jaarlijsten

Het jaarlijstrecord van 339 soorten uit 2000 door Jan Wierda werd door Hans ter Haar nog als verbluffend gekarakteriseerd. Dit sentiment leek door velen gedeeld, wellicht mede door het feit dat diverse eerdere pogingen van voor 2009 om het record te breken strandden. Pogingen aan het begin van deze periode bleken evenmin succesvol. Alwin Borhem, die al in 2008 en 2009 het record net niet wist te bereiken, bleek echter een volhouder, deels omdat hij zelfs in een jaar zonder aanval op het jaarlijstrecord leerde hoe zoiets nog beter aan te pakken. Belangrijkste les was wellicht dat er een extra competitie-element moest zijn: niet alleen een gevecht tegen het record maar ook tegen een concurrent in hetzelfde jaar. En zo geschiedde in 2012: Alwin en Pieter Doorn streden tegen elkaar en met elkaar om het record te verbreken. Mede doordat Pieter enkele weken op vakantie in het buitenland was, kwam Alwin hoger uit en bracht hij het record op 341 soorten, waarbij hij

de 300e soort al op 25 mei zag. Dit aantal werd nog geen 30 jaar geleden als een uitstekend resultaat beschouwd maar is tegenwoordig een routine-aantal dat met een beetje doorvogelen ieder jaar kan worden behaald. Alwin brak het record op 11 november met Fraters *Linaria flavirostris* langs de Friese kust. Vreemd genoeg heeft Alwin niet lang te boek gestaan als houder van het jaarlijstrecord omdat zijn 'partner in crime' Pieter het record in 2013 alweer verder aanscherpte tot 354, met name dankzij een magistraal najaar! Pieter verbrak het record al op 25 oktober met een Vale Gierzwaluw op Vlieland.

Qua big days bleef het deze periode allemaal erg rustig. Het landelijke record van 187, gevestigd op 10 mei 2003, bleek deze periode onaan-tastbaar. Wel werd in de regio's menig record gevestigd. Zo blijkt je bijvoorbeeld in Noord-Holland 173 soorten te kunnen zien (record door Leon Edelaar, Bas Lagerveld, Sander Lagerveld en Wim van Splunder op 8 mei 2010) en in Groningen 165 soorten (record door Dušan Brinkhuizen, Lazar Brinkhuizen, André-Willem Faber, Jaap Hennen-vanger, Alwin van Lubeck, Joren van Schie, Pieter van Veelen en Willem Wind op 27 mei 2012). De Top of Holland, bestaande uit de provincies Drenthe, Friesland en Groningen, is goed voor 172 soorten (door Dušan Brinkhuizen, Lazar Brinkhuizen, André-Willem Faber, Alwin van Lubeck en Pieter van Veelen op 19 mei 2013). Het was slechts de start van een bewogen volgende periode van big days.

Dankwoord

Wietze Janse en Jeroen van Vianen hielpen ons door hun kennis over de geschiedenis van de informatievoorziening met ons te delen. Enno Ebels en Gerard Steinhaus waren behulpzaam met hun overzichten over publicaties in Dutch Birding en de lijstjes. Ten slotte een woord van dank aan alle anonieme en niet-anonieme schrijvers van mededelingen en andere stukjes in Dutch Birding en op de website die ervoor hebben gezorgd dat de geschiedenis van de Dutch Birding Association niet wordt vergeten. Wij hebben deels geput uit deze teksten.

Summary

40 YEARS DUTCH BIRDING: 2009-13 This is the first paper describing the 31st to 35th year of Dutch Birding in 2009-13. The first 30 years, have been described by Hans ter Haar, who unfortunately passed away in 2011. This came as a great shock to everybody as he was loved and respected by many. Likewise, in 2013, Frank Rozendaal, especially known for his ornithological contributions on south-eastern Asia, also died. Frank was responsible for

the first logo of Ross's Gull *Rhodostethia rosea*, still in juvenile plumage. During this five-year period, the board decided to have a maximum of two three-year terms for board members. Because Gijsbert van der Bent and Theo Admiraal started their terms before that decision, their record-breaking service periods of 17 and 13 years, respectively, will remain unchallenged. The editorial board remained stable. In the journal's contents, several features, notably the recent reports for Belgium and the Masters of Mystery, were discontinued. The period is furthermore characterized by a whirlwind development in modern communication among birders, with the pager groups (the first group started in 1991) and the Dutch Birding birdline (since 1987) being terminated. Instead, the Dutch Birding Association introduced means of communication for modern platforms such as Android and iOS. The mobile phone became indispensable in more than one way for present-day twitchers! Apart from this development, the Dutch Birding website was also revamped, with the addition of a webshop. Furthermore, www.dutchavifauna.nl was created providing all details on records of rarities in the Netherlands. Finally, the Dutch rarities committee (CDNA) work also went digital.

Mirroring the above trend of improvement, the number and quality of birds in the Netherlands also increased. New taxa for the Dutch list in this period were, in chronological order: Caspian Plover *Anarhynchus asiaticus*, Long-toed Stint *Calidris subminuta* and a wintering Oriental Turtle Dove *Streptopelia orientalis* in 2009 (the latter only twitchable in 2010); Grey-tailed Tattler *Tringa brevipes*, Northern Waterthrush *Parkesia noveboracensis* and Demoiselle Crane *Grus virgo* in 2010; Long-tailed Shrike *Lanius schach* in 2011; Sooty Tern *Onychoprion fuscatus*, Caspian Stonechat *Saxicola maurus hemprichii* and Stejneger's Stonechat *S. stejnegeri* in 2012; and Common Grackle *Quiscalus quiscula* and Western Rufous-tailed Scrub Robin *Cercotrichas galactotes galactotes* in 2013. The 500th species to the Dutch list was the Northern Waterthrush.

Other highlights in this period included several species on the Dutch list that previously had never been twitchable: Pallas's Grasshopper Warbler *Locustella certhiola* in 2009, Baltimore Oriole *Icterus galbula* in 2010 (but present since 2009), Blue-cheeked Bee-eater *Merops persicus* also in 2010 (with another non-twitchable in 2011), Cirl Bunting *Emberiza cirlus* and Spotted

Sandpiper *Actitis macularius* in 2011, Thick-billed Murre *Uria lomvia* in 2012, and Cretzschmar's Bunting *E. caesia* (after another non-twitchable one in 2011) and Two-barred Warbler *Phylloscopus plumbeitarsus* in 2013. The period was furthermore characterized by additional records for bird species new to the Dutch list in this period: Caspian Plover (after the first in 2009, there was a second bird, in beautiful adult plumage, in 2011) and Oriental Turtle Dove (after the first in 2010, a second followed in the same year, and even a third in 2013). Several other vagrants also turned up more than once during 2009-2013, including Pallid Swift *Apus pallidus* (influx in 2013), Baird's Sandpiper *C. bairdii* (fifth to eighth), Kumlien's Gull *Larus glaucoides kumlieni* (second and third), Black-winged Kite *Elanus caeruleus* (fourth to seventh), Calandra Lark *Melanocorypha calandra* (fourth and fifth), Eurasian Crag Martin *Ptyonoprogne rupestris* (fifth and sixth, including the second twitchable), Eastern Black Redstart *Phoenicurus ochruros phoenicuroides* (second to fourth) and Spanish Sparrow *Passer hispaniolensis* (third to sixth records, including a flock of 10). Yet more highlights included the second Hooded Merganser *Lophodytes cucullatus*, a Great Bustard *Otis tarda* (first twitchable since 1997), the fifth Pygmy Cormorant *Phalacrocorax pygmeus*, the fourth Greater Yellowlegs *T. melanoleuca* and the second Wallcreeper *Tichodroma muraria* in 2010; the second Rock Bunting *E. cia* and the fourth Black-faced Bunting *E. spodocephala* in 2011; (only) the fourth Bonaparte's Gull *Chroicocephalus philadelphia* and the second Steppe Grey Shrike *L. lahtora pallidirostris* in 2012; and a twitchable Yellow-billed Loon *Gavia adamsii* (first twitchable since 1996), the second twitchable Long-legged Buzzard *Buteo rufinus*, a very well-twitched Northern Hawk Owl *Surnia ulula* (fourth), the second twitchable Eurasian Pygmy Owl *Glaucidium passerinum* (eighth, after several non-twitchable ones in this period), the fourth Western Subalpine Warbler *Sylvia inornata* and the fourth Lanceolated Warbler *L. lanceolata* in 2013.

At the end of 2013, the number one position of the Dutch ranking had been taken over by Aart Vink, who stood on 465 species, only six ahead of the number 10. The national year list record of 339 was finally beaten by, first, Alwin Borhem (341 in 2012) and, then, Pieter Doorn (354 in 2013). Nothing changed however with the national big day record which still stood at 187 species.

Roland E van der Vliet, 2e Daalsedijk 169, 3551 EG Utrecht, Nederland (rollie_nl@yahoo.com)
Vincent van der Spek, Acaciastraat 212, 2565 KJ Den Haag, Nederland (v.vanderspek@gmail.com)

Goliath Heron breeding at Wadi Lahami, Egypt, in April 2006

Goliath Heron *Ardea goliath* is a large heron with a broad distribution in the Afrotropical region, breeding from the Sahel to South Africa. Outside Africa, the species has small scattered breeding populations in southern Arabia, Mesopotamia, western Iran and possibly eastern India and Bangladesh (Grimmett et al 2011, BirdLife International 2016). In the Western Palearctic sensu BWP (Cramp & Simmons 1977), it only regularly occurs in Iraq, where small numbers breed (Salim et al 2009, 2012) and in Egypt.

In Egypt, Goliath Heron is regularly seen along the southern Red Sea coast between Hamata and Shalatein, although it has proven impossible to find by visiting groups in some years (pers obs), suggesting that its presence is linked to dispersal from further south. According to Goodman & Meininger (1989), the species was seen 'with increasing frequency' in the 1980s along the Red Sea coast and Gulf of Suez, with as many as five between 14 September and 27 October 1981 and eight on 5 April 1982 at Suez. If no confusion is involved, this would indicate that the species is

nowadays rarer, as multiple counts are now exceptional and most records are from further south. Outside the Red Sea coast, there are occasional records along the Nile valley from Abu Simbel to Asyut (Goodman & Meininger 1989).

We visited the southern Red Sea coast of Egypt during a three-week trip in April 2006 to look for several specialities that can be seen in this area. Of course, Goliath Heron was one of them. In the morning of 28 April, we visited the mangrove areas of Wadi Lahami. As we started walking along the edge of the mangroves, we heard repeated low-pitched bird calls that we could not identify. One of us (PAC) started to wade into the shallow water to investigate the sounds and quickly found out that they were made by several adult Indian Reef Herons *Egretta gularis schistacea* whose behaviour was suggestive of breeding. As PAC passed around the corner of a clump of an *Avicennia marina* mangrove tree, he flushed a huge bird that he quickly recognized as a Goliath, the very species we were looking for. The heron flew only a short distance and landed in a small lagoon inside the mangroves (plate 316). Checking the area from where the heron had been flushed, PAC immediately noticed a very large nest with an egg and

316 Goliath Heron / Reuzenreiger *Ardea goliath*, adult, Wadi Lahami, Egypt, 28 April 2006 (Pierre-André Crochet). This bird was flushed from spot where nest (plate 317-318) was found.

317-318 Goliath Heron / Reuzenreiger *Ardea goliath*, nest with one egg and one young chick, Wadi Lahami, Egypt, 28 April 2006 (Pierre-André Crochet)

a recently hatched chick. The nest was a near-circular platform more than 1 m wide with a central depression, built of dead sticks and c 0.5-0.8 m above the water surface in low branches of a mangrove tree (plate 317-318). The size of the nest and egg and appearance of the chick, together with the fact that an adult was flushed from the vicinity of the nest, left no doubt that this nest was from a Goliath. As soon as the nest was photographed, PAC left the area and the three of us moved away to allow the adult to return to the nest. We did not visit the spot again to minimize disturbance and left the area the next day so we have no information on the fate of the nest.

Goliath Heron has been found breeding in the past in Egypt (Goodman & Meininger 1989): the first concerned a nest with two young found on Gezira Umm el Heimat (north of Hurghada) in March 1895; subsequently, it has been found nesting at Marsa Suma, south of Shalateen (a nest with two young on 27 May 1982, photograph in Goodman & Storer 1987), at Marsa Sha'b (= Marsa Shaab), south of Shalateen (a nest with three eggs on 19 June 1984) and 15 km south of Shalateen (a nest with one nestling c two weeks old on 6 April 1985). All modern (post-19th century) records thus come from south of Shalateen and the 2006 record constitutes the first modern documented breeding record for Egypt north of the Halaib triangle (ie, for the Western Palearctic part of Egypt sensu Cramp & Simmons 1977). However, it should be noted that nests of this species might be hard to find in dense mangrove stands of Hamata and that mangroves further south (eg, Marsa Hemira 40 km north of Shalateen) are much less

frequently visited by birders. On the other hand, both Sherif Baha el Din (pers comm) in the 1990s and Hering et al (2013) in 2012-13, did extensive field work in these mangroves and did not locate any nest of Goliath.

Numerous visits in the same area of mangroves at Wadi Lahami in subsequent years by us and other visiting birders (in addition to the field work by Hering et al 2013) did not reveal further nesting attempts by the species. One reason might be that this area is on the edge of its regular breeding range, as suggested by the lack of previous breeding records as opposed to areas further south, but it is entirely possible that the accessibility and associated human disturbance in these mangroves prevented more regular breeding attempts.

Sherif Baha El Din, Richard Bonser, René-Marie Lafontaine and István Moldován helped with locating published or unpublished information.

References

- BirdLife International 2016. *Ardea goliath*. Website: www.iucnredlist.org/details/22697017/0.
- Cramp, S & Simmons, K E L (editors) 1977. The birds of the Western Palearctic 1. Oxford.
- Goodman, S M & Meininger, P L (editors) 1989. The birds of Egypt. Oxford.
- Goodman, S & Storer, R W 1987. The seabirds of the Egyptian Red Sea and adjacent waters, with notes on selected Ciconiiformes. *Gerfaut* 77: 109-145.
- Grimmett, R, Inskipp, C & Inskipp, T 2011. Birds of the Indian subcontinent. Second edition. London.
- Hering, J, Barthel, P H, Eilts, H-J, Frommolt, K-H, Fuchs, E, Heim, W, Müller, K & Päckert, M 2013. Die Chinadommel *Ixobrychus sinensis* am Rotem Meer in Ägypten – erste Nachweise eines übersehenen westpaläarktischen Brutvogels. *Limicola* 26: 253-278.

Salim, M, Porter, R & Rubec, C 2009. A summary of birds recorded in the marshes of southern Iraq, 2005-2008. *BioRisk* 3: 205-219.

Salim, M A, Al-Sheikhly, O F, Majeed, K A & Porter, R F 2012. An annotated checklist of the birds of Iraq. *Sandgrouse* 34: 4-43.

Pierre-André Crochet, CEFE, CNRS, Univ Montpellier, Univ Paul Valéry Montpellier 3, EPHE, IRD, 1919 route de Mende, 34293 Montpellier cedex 5, France (pierre-andre.crochet@cefe.cnrs.fr)

Eric Didner, Chemin de Bourgeac, 13520 Paradou, France

Philippe Geniez, CEFE, EPHE-PSL, CNRS, Univ Montpellier, Univ Paul Valéry Montpellier 3, IRD, Montpellier, France

Varia

'Omid': last wild Siberian Crane in the WP

Siberian Crane *Grus leucogeranus* is one of the rarest and most endangered crane species in the world. With a continually decreasing population currently estimated at 3500-4000 individuals, this species has been classified as 'critically endangered' in the IUCN Red List for birds (BirdLife International 2017). Siberian is the most aquatic of all the crane species, breeding, roosting and wintering in wetlands and showing a general preference for wide expanses of shallow, fresh water with good visibility (Meine & Archibald 1996). It breeds in arctic Russia in Yakutia and western Siberia, in two regional populations that use three migration routes. Despite their geographical isolation, there is no genetically significant difference between them (Ponomarev et al 2004).

Eastern population

The main population breeds in the Yakutia region of north-eastern Siberia, between the Yana and Kolyma rivers and south to the Morma mountains. Non-breeding individuals have been recorded in summer in the Dauria region on the border between China, Mongolia and Russia and also in central Mongolia (Meine & Archibald 1996, BirdLife International 2017). Formerly, the eastern population wintered in the wetlands along the middle and lower reaches of the Yangtze river in south-central China but, currently, almost the entire population spends the winter at Poyang lake in northern Jiangxi province, China. Surveys in the winter of 2011/12 around the lake yielded 3800-4000 individuals (BirdLife International 2017). Data from individuals fitted with satellite transmitters on the breeding grounds identified several stopover sites between Yakutia and Poyang lake, the most important being at Qiqihar-

Baicheng, Shuangtaizi river delta and Yellow river delta (both in China). Siberian roosted more frequently in Russia than in China, which may be a result of the higher availability of suitable wetland habitat in the former country (Kanai et al 2002a). The most significant threats to the world population are accelerated wetland drainage for development and agriculture, the construction of a large number of dams on the Yangtze river and its tributaries, and also a proposed dam at the outlet of Poyang lake, which will result in lower water levels in winter and the loss of suitable habitat for cranes (BirdLife International 2017, Burnham et al 2017).

Western population

The western population, sometimes divided into a western and a central one, inhabits two areas in western Siberia. The central one (now extinct) formerly bred at Kunovat river basin and wintered in India. Cranes from this population migrated south-east over Russia, Kazakhstan, Uzbekistan, Turkmenistan, Afghanistan and Pakistan, before arriving at their wintering grounds in India (Meine & Archibald 1996, BirdLife International 2017). In the 19th century, Siberian Cranes wintered at many sites in northern India, probably in flocks of up to c 400 individuals but after 1980 only two sites were used. Numbers wintering in Keoladeo National Park, Bharatpur, Rajasthan, declined steadily from c 100 in 1967 to an average of 58 in the 1970s (range 33-77) (plate 319-321), and 33 in the 1980s (range 17-41). In 1990, only 10 birds were recorded; this number dropped to three to six in 1991-97 and to just two in 1998-2001. Since the winter of 2001/02, no Siberian has returned to India (Sen 2011).

Before May 1996, the location of the breeding grounds of the western population wintering in Iran was unknown. Thanks to a satellite transmit-

319-321 Siberian Cranes / Siberische Witte Kraanvogels *Grus leucogeranus*, family groups, Bharatpur, Rajasthan, India, 18 February 1976 (Arnoud B van den Berg). In winter of 1975/76, up to 60 adult and seven juvenile individuals were counted. Note Great Egret / Grote Zilverreiger *Ardea alba* at left in plate 320.

ter attached to a wild male captured at Fereydunkenar, Mazandaran, the breeding site was discovered in the lowlands north of Tyumen in western Siberia (Kanai et al 2002b). Cranes (now just a single bird) from this population reach their wintering grounds on the Caspian coast of Iran via Kazakhstan (with a traditional stopover site at the Naurzum wetlands), then stopping for one to three weeks in the Volga river delta in Russia, and thereafter continuing their migration along the west coast of the Caspian Sea over Dagestan and Azerbaijan (Rusanov et al 1998, Kanai et al 2002b, Sadeghi Zadeh et al 2009). A key cause of the near-extinction of the western population is said to be hunting on passage and wintering grounds (BirdLife International 2017).

Status in Iran

Wintering Siberian Cranes were first recorded in Iran in flooded rice-fields in the Anzali area on the Caspian coast in 1773 (Roselaar & Aliabadian 2009). Zarudny (1911) listed this species as a scarce winter visitor to the south Caspian lowlands and lower Atrek river, and also as a rare winter visitor to the Sistan basin. Since the beginning of the 20th century reports have been very rare, and from then until the mid-1970s, the only confirmed record was of a single bird flying west over Anzali Mordab, Gilan, on 29 March 1963 (Scott 2008). In winter 1978, 11-14 individuals were discovered in rice paddies at Fereydunkenar, and according to local people, birds had been visiting this area for many years (Scott 2008). In subsequent years, the species continued to spend the winter in the Fereydunkenar area but numbers declined from nine to 11 individuals between the winters of 1984/85 and 1995/96 to seven birds from 1996/97 to 1999/2000, five in 2000/01, three to four in 2001/02-2005/06, and only two during the winter of 2006/07 (Khaleghizadeh et al 2011; cf Dutch Birding 26: 293, plate 430, 2004). Since the winter of 2007/08 (excluding the winter of 2009/10, when the bird wintered in Azerbaijan), only a single wild male named 'Omid' wintered there (Khaleghizadeh et al 2011; cf Dutch Birding 36: 126, plate 144, 2014, 40: 122, plate 162, 2018).

Reintroduction

From 1991 to 2013, more than 170 Siberian Cranes hatched from captive-produced eggs were released into the wild on the breeding and wintering grounds and in migration areas. Unfortunately, none of these individuals was observed again at the wintering grounds. In Iran, a total of 11 cap-

tive-bred individuals were released at Fereydunkenar between the winters of 1996/97 and 2009/10; three of them died, while the other eight started migration along with wild cranes (all the birds were ringed with coloured plastic bands and three were also fitted with satellite transmitters). Only one individual released in Iran in winter 2007/08 was observed the following spring (2008) at breeding grounds in the Khanty-Mansiysk region of western Siberia (Sadeghi Zadeh et al 2009; www.cms.int; data from Siberian Crane Flyway News; cf Dutch Birding 32: 175, plate 226, 2010).

'Omid'

During the last 10 years, 'Omid' (which means 'hope' in Farsi) has arrived at his wintering area in late October or early November, remaining there until late February or early March (plate 322-324). Omid spends c four months on the artificially flooded rice fields, the so-called 'damgahs': in Farsi this means a place where birds are netted. Local trappers, acting as Omid's guardians, create a safe environment for the crane within their traditional damgahs. As this area is not open to the public, you should get in touch with Iranian ornithologists beforehand if you would like to visit it. The site is also an important place for wintering waterbirds, especially many 1000s of ducks, geese and shorebirds (van Diek et al 2004, Sadeghi Zadeh et al 2009, Winkel et al 2010).

Occurrence in the WP

In the Western Palearctic, Siberian Cranes were formerly recorded more regularly only in countries (north-western Kazakhstan, south-western Russia, Azerbaijan) along the species' migration route to the wintering area on the Caspian coast of Iran (for the status in Iran, see above). The most important stopover site was the Volga delta near Astrakhan in Russia. In the 19th century, flocks of up to 300 migrating individuals used to be seen there in spring. However, in the 1960-80s, no more than 22 birds were recorded and, in the next decade, a maximum of 13 individuals occurred on 10-14 October 1996 (Rusanov et al 1998). The amazing flock of 15 Siberian Cranes flying over Obzhorovo in the eastern part of the Volga delta on 22 September 2011 undoubtedly had originated from a reintroduction programme (Rusanov et al 2013). In 2012-13, an adult individual (doubtless 'Omid') stayed in the Volga delta in October (Rusanov 2014). In Azerbaijan, the most significant stopover (historically also wintering) sites included Cape Sharabad, Shirvan Steppe

322 Siberian Crane / Siberische Witte Kraanvogel *Grus leucogeranus*, adult male ('Omid'), Fereydunkenar, Mazandaran, Iran, 30 January 2017 (Hamed Tizrooyan)

323 Siberian Crane / Siberische Witte Kraanvogel *Grus leucogeranus*, adult male ('Omid'), Fereydunkenar, Mazandaran, Iran, 15 January 2015 (Hamed Tizrooyan)

324 Siberian Crane / Siberische Witte Kraanvogel *Grus leucogeranus*, adult male ('Omid'), Fereydunkenar, Mazandaran, Iran, 15 January 2015 (Hamed Tizrooyan)

National Park, and Kurinskaya Kosa in Kyzyl-Agachsky reserve (Patrikeev 2004). The most recent records in Azerbaijan concerned two individuals in wetlands near Julfa in early November 2008 (Sorokin 2012), and a single bird in Kyzyl-Agachsky reserve on 29 January 2010 (Rozenfeld 2012). The status in Turkey is uncertain. Once, it may have been a vagrant or even a scarce but regular passage migrant but no certain evidence for this is forthcoming (for details, see Kirwan et al 2008). There are at least two records in Ukraine: three individuals were reported near Donetsk in September 1906 and a group of four and a single one were present at Askania Nova reserve near the Black Sea coast from 16 to 24 October 1996 (Snow & Perrins 1998, Havrilenko et al 2012; Paul Bradbeer in litt). Surprising was the first record for Jordan, which concerned three adults roosting at Qa' Khanna, 35 km north-west of Azraq, on 2 February 2001 (Hamidan 2003). A medieval record from the Nile delta in Egypt is also interesting (Provençal & Sørensen 1998).

References

- BirdLife International 2017. Species factsheet: *Leucogeranus leucogeranus*. Website: www.birdlife.org. [Accessed 28 August 2017.]
- Burnham, J, Barzen, J, Pidgeon, A M, Sun, B, Wu, J, Liu, G & Jiang, H 2017. Novel foraging by wintering Siberian Cranes *Leucogeranus leucogeranus* at China's Poyang Lake indicates broader changes in the ecosystem and raises new challenges for a critically endangered species. *Bird Conserv Int* 27: 204-223.
- van Diek, H, Felix, R, Homman, M, Meininger, P L, Willems, F & Zekhuis, M 2004. Bird counting in Iran in January 2004. *Dutch Birding* 26: 287-296.
- Hamidan, N A 2003. The first Siberian White Cranes *Grus leucogeranus* in Jordan. *Sandgrouse* 25: 143.
- Havrilenko, V S, Listopadsky, M A & Mezinov, A S 2012. Peculiarities of phenology, dynamics of numbers and character of cranes' stay in the Biosphere Reserve 'Askania Nova'. *Branta* 15: 46-56.
- Kanai, Y, Ueta, M, Germogenov, N, Nagendran, M, Mita, M & Higuchi, H 2002a. Migration routes and important resting areas of Siberian Cranes (*Grus leucogeranus*) between northeastern Siberia and China as revealed by satellite tracking. *Biol Conserv* 106: 339-346.
- Kanai, Y, Nagendran, M, Ueta, M, Markin, Y, Rinne, J, Sorokin, A G, Higuchi, H & Archibald, G W 2002b. Discovery of breeding grounds of a Siberian Crane *Grus leucogeranus* flock that winters in Iran, via satellite telemetry. *Bird Conserv Int* 12: 327-333.
- Khaleghizadeh, A, Scott, D A, Tohidifar, M, Musavi, S B, Ghasemi, M, Sehhatiasabet, M E, Ashoori, A, Khani, A, Bakhtiari, P, Amini, H, Roselaar, C S, Ayé, R, Ullman,

- M, Nezami, B & Eskandari, F 2011. Rare birds in Iran in 1980-2010. *Podoces* 6: 1-48.
- Kirwan, G M, Boyla, K A, Castell, P, Demirci, B, Özen, M, Welch, H & Marlow, T 2008. The birds of Turkey. The distribution, taxonomy and breeding of Turkish birds. London.
- Meine, C D & Archibald, G W (editors) 1996. The cranes. Status, survey and conservation action plan. Gland.
- Patrikeev, M 2004. The birds of Azerbaijan. Sofia.
- Ponomarev, A, Tatarinova, T, Bubyakina, V, Smagulova, F, Kashentseva, T & Morozov, I 2004. Variation of mitochondrial DNA D-loop sequences in the endangered Siberian Crane *Grus leucogeranus* Pallas. *Conserv Genet* 5: 847-851.
- Provençal, P & Sørensen, U G 1998. Medieval record of the Siberian White Crane *Grus leucogeranus* in Egypt. *Ibis* 140: 333-335.
- Roselaar, C S & Aliabadian, M 2009. Review of rare birds in Iran 1860s-1960s. *Podoces* 4: 1-27.
- Rozenfeld, S 2012. A Siberian Crane sighting in Azerbaijan in January 2010. *Siberian Crane Flyway News* 11: 10.
- Rusanov, G M, Hölzel, N & Schleuning, S 1998. Siberian White Cranes in Volga delta. *Dutch Birding* 20: 101-106.
- Rusanov, G, Kashin, A, Litvinova, N, Mitrophanov, S & Taranov, Y 2013. Siberian Crane sightings in Volga Delta, Russia, in 2011 and 2012. *Siberian Crane Flyway News* 12: 7.
- Rusanov, G 2014. A sighting of the Siberian Crane in Volga Delta, Russia, in autumn 2013. *Siberian Crane Flyway News* 13: 5-6.
- Sadeghi Zadegan, S, Prentice, C & Ilyashenko, E 2009. Western flyway of the Siberian Crane *Grus leucogeranus*: further releases of captive-reared birds in Iran. *Sandgrouse* 31: 112-121.
- Scott, D A 2008. Rare birds in Iran in the late 1960s and 1970s. *Podoces* 3: 1-30.
- Sen, S K 2011. The history of Siberian Cranes in India. *Birds of India*. Website: www.tinyurl.com/y9dly34s.
- Snow, D W & Perrins, C M (editors) 1998. The birds of the Western Palearctic. Concise edition. Oxford.
- Sorokin, A 2012. A sighting of Siberian Cranes in Azerbaijan in 2008. *Siberian Crane Flyway News* 11: 6.
- Winkel, E, Amini, H, van Roomen, M & Schelvis, J 2010. Bird counting in Iran in January 2009. *Dutch Birding* 32: 171-188.
- Zarudny, N A 1911. Verzeichnis der Vögel Persiens. *J Ornithol* 59: 185-241.

Łukasz Ławicki, West-Pomeranian Nature Society, Pionierów 1/1, 74-100 Gryfino, Poland
(izuz@interia.pl)

Hamed Tizrooyan, Sari, Mazandaran, Iran (h.tizrooyan@gmail.com)

WP reports

This review lists rare and interesting Western Palearctic birds reported mainly from **June to late July 2018**. The reports are largely unchecked and their publication here does not imply future acceptance by a rarities committee. Observers are requested to submit their records to each country's rarities committee. Corrections are welcome and will be published.

GEESSE TO DUCKS In June, **Pale-bellied Brent Geese** *Branta hrota* bred for the first time in Iceland. In a study of hybrid geese in the Netherlands in 2005-16, Ottenburghs et al (2017) concluded that the most numerous hybrid in this period was **Barnacle x Cackling/Canada Goose** *B leucopsis x hutchinsii/canadensis* with **Canada x Greylag Goose** *B canadensis x Anser anser* being common too; for 17 goose species worldwide, 74 hybrid combinations are known (Limosa 90: 167-174, 2017). An adult male **Steller's Eider** *Polysticta stelleri* was seen at Geltinger Birk, Schleswig-Holstein, Germany, on 5 May. In Denmark, a male on Bornholm on 28-29 May was re-found on Christiansø on 1 June. The first **Velvet Scoter** *Melanitta fusca* for Mongolia was photographed at Gun Galuut on 31 May. In Iceland, the long-staying adult male **American White-winged Scoter** *M deglandi* remained at Keflavik, Reykjanes, until at least

22 June, and possibly another male was found in Ingólfssfjörður on 1 July. In Norway, a male was reported at Alnes on Godøya on 27-28 May. The returning adult male **Asian White-winged Scoter** *M d stejnegeri* in Falstadbukta and on Tautra, Trøndelag, Norway, from 29 March was again seen on 15 May; on 14 July, it turned up at Røvika, Fauske, Nordland. Another male stayed at Degerhamn, Öland, Sweden, on 26-29 May. A **Black Scoter** *M americana* at Engasjyven, Nordland, from 26 May to 11 June was the third for Norway. An adult male **Harlequin Duck** *Histrionicus histrionicus* at Varangerbotn, Finnmark, Norway, on 27-28 June may have been a returning individual. The long-staying male **American Black Duck** *Anas rubripes* at Strontian, Highland, Scotland, remained into July; it was first noted on the contiguous Loch Sunart on 16 June 2007.

FLAMINGOS TO GREBES Isenmann & Benmergui (2018) reported on the successful breeding in southern Mauritania in 2011 of 10 200 **Greater Flamingos** *Phoenicopterus roseus* and 4800 **Lesser Flamingos** *P minor* at Aftout es Saheli producing 10 000 fledglings of both together (Go-South Bull 15: 77-115, 2018). Lesser Flamingo has been recently added to category A on the French list based mainly on the recent increase in the number of

325 Red-footed Booby / Roodpootgent *Sula sula*, subadult, Punta de la Vaca, Gozón, Asturias, Spain, 6 June 2018 (Manuel Fenández Pajuelo) **326** Reed Cormorant / Afrikaanse Dwergaalscholver *Phalacrocorax africanus*, Pedra Badejo, Santiago, Cape Verde Islands, 30 April 2018 (Rafael Armada) cf Dutch Birding 40: 183, 2018 **327** Mauritanian Heron / Mauritaanse Reiger *Ardea monicae*, La Sagra, Dakhla, Western Sahara, Morocco, 23 February 2018 (Leo J R Boon) cf Dutch Birding 40: 118, 2018

328 Chestnut-bellied Sandgrouse / Roodbuikzandhoenders *Pterocles exustus floweri*, male and female with juveniles, Gebel Elba, Hala'ib Triangle, Egypt, 24 July 2018 (Ali Dora)

329 Pied-billed Grebe / Dikbekfuut *Podilymbus podiceps*, adult male, Loch Feorlin, Argyll, Scotland, 27 May 2018 (Steve Gantlett/cleybirds.com)

330 Oriental Pratincole / Oosterse Vorkstaartplevier *Glareola maldivarum*, adult, Nærland, Hå, Rogaland, Norway, 20 May 2018 (Ove Ferling)

331 Great Knot / Grote Kanoet *Calidris tenuirostris*, with Red Knots / Kanoeten *C. canutus*, Seeryp, Terschelling, Friesland, Netherlands, 17 June 2018 (Wim van Zwieten)

individuals recorded in France and Spain. Three **Pied-billed Grebes** *Podilymbus podiceps* were present on São Miguel, Azores, in May-June. The male at Loch Feorlin, Argyll, Scotland, remained into July and was singing; it was first seen here in May 2014 and hybridised with Little Grebe *Tachybaptus ruficollis* in 2017. In Norway, one was present at Klungsetvika, Fauske, Nordland, from 14 July.

SANDGROUSE TO CUCKOOS In southern Egypt, 19 **Chestnut-bellied Sandgrouse** *Pterocles exustus floweri* were photographed at Gebel Elba, Hala'ib Triangle, on 24 July (cf Dutch Birding 40: 182, 2018). At least three adults and one juvenile **Laughing Dove** *Streptopelia senegalensis* at El Pantano, Los Palacios y Villafranca, Sevilla, on 10 June concerned the first possible breeding for mainland Spain. In Turkey, a **Namaqua Dove** *Oena capensis* was seen at Birecik, Şanlıurfa, on 12 July. If accepted, a **Little Swift** *Apus affinis* at Canet-en-Roussillon, Pyrénées-Atlantiques, on 4 May will be the fourth for France. The fourth **Plain Swift** *A. unicolor* for the Cape Verde Islands was photographed on Sal on 24 May. A **Ruby-throated Hummingbird** *Archilochus colubris* was found dead in the crane window's ledge of a cargo vessel from North America in a port at Pietarsaari, Finland, on 23 May. A **Common Cuckoo** *Cuculus canorus* on Graham Island, British Columbia, on 10-19 June was the second for Canada.

CRANES TO LOONS In Norway, a **Demoiselle Crane** *Grus virgo* was found on Vigra, Møre og Romsdal, on 1 June, after which it moved to Gaulosen, Trøndelag, where it stayed on 2-7 June. The first **Little Bustard** *Tetrax tetrax* for Saudi Arabia was discovered at Dumah Al Jandal on 8 October 2017 (Sandgrouse 40: 113-126, 2018). An adult male photographed at Karsiborska Kępa, Świnoujście, Pomerania, on 12 May was the second for Poland since 1950. A very tame **Great Bustard** *Otis tarda* with a German ring at Brzezcie, Pomerania, from 27 May to 5 June and then 40 km to the west at Sulikowo from 23 July concerned a wild-origin female, born probably in Brandenburg in 2017, and trapped and ringed at the outskirts of Braunschweig, Niedersachsen, in December 2017. (Only) the second **Black-throated Loon** *Gavia arctica* for Iceland was seen at Miklavatn, Aðaldalur, on 5 June; the first was in July 2016.

TUBENOSES An adult **Black-browed Albatross** *Thalasarche melanophrys* flew over Skellig Islands, Kerry, Ireland, on 30 May, and possibly the same individual (reported as an unidentified albatross) was seen south of Toe Head, Cork, on 4 June. Comparison of underwing pattern details establish that it is not the same individual as the one intermittently present on Sylt and Helgoland, Schleswig-Holstein, Germany, from April to at least 19 July (cf Dutch Birding 40: 182, 2018). Phillips et al (2018) verified that two of three chicks hatched by a vagrant male **White-capped Albatross** *T. steadi* paired with

332 Spur-winged Lapwing / Sporenkievit *Vanellus spinosus*, with Northern Lapwing / Kievit *V. vanellus*, Wieringermeer, Noord-Holland, Netherlands, 20 July 2018 (Fred Visscher)

333 Northern Harrier / Amerikaanse Blauwe Kiekendief *Circus hudsonius*, male, Røstlandet, Nordland, Norway, 8 June 2018 (Steve Baines) **334** Western Reef Heron / Westelijke Rيفreiger *Egretta gularis gularis*, Dakhla, Western Sahara, Morocco, 17 March 2018 (Arnoud B van den Berg) cf Dutch Birding 40: 118, 2018 **335** American Royal Tern / Amerikaanse Koningsstern *Sterna maxima*, second-summer, Church Norton, West Sussex, England, 19 June 2018 (Andrew House) **336** White-eyed Gull / Wittoogmeeuw *Larus leucophthalmus*, adult, Jahra pools reserve, Kuwait, 22 May 2018 (AbdulRahman Al-Sirhan) cf Dutch Birding 40: 183, 2018

a female **Black-browed** on Bird Island, South Georgia, southern Atlantic, in 2007-10 were indeed genuine hybrids; previously, there were only five known or suspected mixed-species pairs, and three different hybrids in albatrosses, mostly between closely related species (<https://tinyurl.com/y739gwzu>). If accepted, a **Leach's Storm Petrel** *Hydrobates leucorhous* photographed off Khor Kalba on 25 May will be the first alive for the United Arab Emirates (UAE); the previous one was found dead on the road at the old Sharjah airfield on 8 June 1969. In the context of **Jouanin's Petrel** *Bulweria fallax* photographs in Sandgrouse 40: 86-89, 2018, it is worthwhile to add locality details for captions of two pictures of this species published in Dutch Birding 9: 72-73, 1987; the upper picture was taken in Arabian Sea at 11.47°N, 60.54°E (1 July 1985; east of Socotra) and the lower one in Gulf of Aden at 12.42°N, 50.56°E (4 July

1985; west of Socotra) (cf Ardea 79: 1-14, 1991). The only known breeding site of the species is on Socotra (Sandgrouse 24: 105-109, 2002). A **Tahiti Petrel** *Pseudobulweria rostrata* photographed off Hatteras, North Carolina, on 29 May may be the first record for USA away from Hawaii, and the first for the northern Atlantic.

STORKS TO HERONS By using GPS transmitters, Larue et al (2016) showed that each of four juvenile **Black Storks** *Ciconia nigra* from the same brood in France dispersed in a different direction, not remaining together in their first post-fledging migration, contrary to expectations based on what is known for **White Stork** *C. ciconia* (Ring Migr 31: 74-76, 2016). Using ringing data from the entire range in Czechia, Literák et al (2017) found 20 cases in which siblings from one nest used either the western

337 Bearded Vulture / Lammergeier *Gypaetus barbatus*, third calendar-year, Dishoek, Zeeland, Netherlands, 28 May 2018 (Arnoud B van den Berg)

338 Blue-cheeked Bee-eater / Groene Bijeneter *Merops persicus*, Bulandet, Sogn og Fjordane, Norway, 14 July 2018 (Anders Braanaas)

(Gibraltar) or the eastern (Turkey) migration route, while one bird hatched in 2007 used the western route in 2007 and the eastern in 2008 (Ring Migr 32: 19-24, 2017). It is thought that the decision which route to take for birds raised in an area of migratory divide depends on their actual geographical position when they get the urge to migrate, ie, after a dispersal period. An adult **Dalmatian Pelican** *Pelecanus crispus* in Jura and at Lac du Bourget, Savoie, on 2-4 May 2010 has recently been added to category A on the French list. The **Dwarf Bittern** *Ixobrychus sturmii* at Barranco de Río Cabras, Fuerteventura, Canary Islands, from 1 December 2017 remained into at least early July. The sixth **Striated Heron** *Butorides striata* for Kuwait was photographed at Jahra pools reserve on 7 July. The breeding population of **Mauritanian Herons** *Ardea monicae* at Banc d'Arguin, Mauritania, is now estimated at 2250 individuals (Go-South Bull 15: 77-115, 2018). In Egypt, a **Goliath Heron** *A. goliath* was seen at Wadi Lahami on 22 May. In southern France, **Western Reef Herons** *Egretta gularis gularis* stayed at Camargue, Bouches-du-Rhône, on 26 May and at Canet-en-Roussillon, Pyrénées-Orientales, on 29 June.

IBISES TO CORMORANTS Bowden et al (2018) reported that sightings of reintroduced **Northern Bald Ibis** *Geronticus eremita* crossing between Spain and Morocco are probably hand-reared rather than wild-born individuals; in 2016 a total of 101 individuals were observed crossing or part-crossing the Gibraltar Straits in nine separate observations. The reintroduced population in Andalucía has now successfully produced 90 free-flying young, and 25 pairs bred in the wild in 2017 (Oryx 52: 411-412, 2018). A subadult **Red-footed Booby** *Sula sula* photographed at Punta de la Vaca, Gozón, Asturias, on 6 June was the second for Spain (the previous one was in 2010; Dutch Birding 32: 337, plate 461, 2010, 33: 51, plate 53, 2011). In Cape Verde Islands, two were seen off Raso in early June. In Spain, an adult **Brown Booby** *S. leucogaster* flew past off Tarragona, Catalunya, on 12 June. The **Pygmy Cormorant** *Phalacrocorax pygmeus* at Auderghem, Bruxelles, Belgium, from 12 January remained until 10 June.

WADERS A **Eurasian Oystercatcher** *Haematopus ostralegus* photographed at Pantai Surya, Sumatra, on 12 February was the first for Indonesia (Wader Study 125: 48-50, 2018). In 2017, a record 45 pairs of **Black-winged Stilt** *Himantopus himantopus* bred in the Netherlands; the previous record year was 2000 with 31 pairs. Before 1980, there were only six breeding records but since 1980 the species nested almost annually (Sovon-nieuws 31 (2): 5, 2018). The third **American Golden Plover** *Pluvialis dominica* for Hungary was present at Sárkeresztúr on 16 July. An adult **Pacific Golden Plover** *P. fulva* at Grindul Lupilor lagoon on 28 May was the fifth for Romania. A **Spur-winged Lapwing** *Vanellus spinosus* (a presumed first-summer showing no signs related to a captive past) stayed with Northern Lapwings *V. vanellus* and other waders at an inundated bulbfield near De Haukes, Wieringermeer, Noord-Holland, from 16 July.

An adult **Sociable Plover** *V. gregarius* turned up at Lysekil, Bohuslän, Sweden, on 31 May. An adult **Greater Sand Plover** *Anarhynchus leschenaultii* at Sunnanvik, Småland, Sweden, on 13 July may have been the same individual as the one at Beacon Ponds, East Yorkshire, England, on 14-15 July. An adult **Great Knot** *Calidris tenuirostris* on Terschelling, Friesland, on 16-19 June was the third for the Netherlands (previous ones were in 1991 and 2016). One was found at Jahra pools reserve, Kuwait, on 24 June. A putative **Stilt Sandpiper** *C. himantopus* at Spytkowice, Poland, on 21 May was re-identified as a Curlew Sandpiper *C. ferruginea* (contra Dutch Birding 40: 183, 2018). A **Pectoral Sandpiper** *C. melanotos* photographed at Nouakchott on 16 April 2017 was the first for Mauritania (Go-South Bull 15: 77-115, 2018). In Norway, a displaying individual was found at Varangerfjord, Finnmark, in June. Geolocator data retrieved from two males **Red-necked Phalarope** *Phalaropus lobatus* tagged in southern Chukotka, Far Eastern Russia, confirmed that birds breeding in this region belong to the Eastern Palearctic population and winter in the East Indies, suggesting that the division line with the western Nearctic population is farther to the east. The routes taken by the two males were almost entirely pelagic, totalling a c 18 000-20 000 km round-trip, with the birds continuously on the move during migration, rather than residing in any particular stopover site, contrary to most other migratory shorebirds (<https://tinyurl.com/y9pnvxsv>). The second **Oriental Pratincole** *Glareola maldivarum* for Norway at Nærlandsstranden, Rogaland, on 27-28 May may have been the same individual as the third for Sweden at Sik, Varberg, on 20 May.

GULLS TO TERNS A first-year **Ivory Gull** *Pagophila eburnea* was seen at Gamvik, Finnmark, on 12 June. A **Slender-billed Gull** *Chroicocephalus genei* photographed at Buda Stalowska, Podkarpackie, on 28 May was the fifth for Poland. In Norway, first-year **Ross's Gulls** *Rhodostethia rosea* were reported at Øra, Østfold, on 30 May, and at Berlevåg, Finnmark, on 12 June. Adult **Franklin's Gulls** *Larus pipixcan* were seen, eg, at Rinnleiret, Trøndelag, Norway, on 3-5 June and at Wieringermeer, Noord-Holland, on 14 July. On 13-14 July, a second-summer **Audouin's Gull** *L. audouinii* was photographed at Sheffield, South Yorkshire, England. Three **White-eyed Gulls** *L. leucophthalmus* flying south off Shikmona beach, Haifa, on 26 May concerned an extremely rare sighting for the Mediterranean coast of Israel. An adult **Heuglin's Gull** *L. heuglini* at Krynica Morska, Pomerania, on 13 October 2017, and a second-year at Puławy, Lubelskie, on 4 November 2017 have been accepted as the second and third for Poland, respectively; the fourth was at Jastarnia, Hel peninsula, on 17 May. A large colony of **Armenian Gull** *L. armenicus* discovered in May in western Azerbaijan concerned the first breeding of this species for the country. A first-winter **American Herring Gull** *L. smithsonianus* photographed at Puławy on 16-28 January has recently been accepted as the first for Poland and central Europe (cf Dutch Birding 40: 116, plate 144, 2018). From 7 to 19 July, an adult **Sooty Tern** *Onychoprion fuscatus* was irregularly seen on the Farne Islands,

339 Melodious Warbler / Orpheusspotvogel *Hippolais polyglotta*, Sady, Łódzkie, Poland, 9 June 2018 (Radosław Gwóźdź)

340 Hybrid Western Citrine x Blue-headed Wagtail / hybride Citroenkwikstaart x Gele Kwikstaart *Motacilla citreola x flava*, female, Dąbrowa Górnicza, Silesia, Poland, 17 June 2018 (Radosław Gwóźdź)

341 Moltoni's Warbler / Moltoni's Baardgrasmus *Sylvia subalpina*, male, Ottenby, Öland, Sweden, 26 May 2018
(Ottenby Bird Observatory)

342 Nominate Eastern Subalpine Warbler / nominaat Balkanbaardgrasmus *Sylvia cantillans cantillans*, female,
Christiansø, Denmark, 2 June 2018 (Thomas Varto Nielsen)

343 Little Bustard / Kleine Trap *Tetrax tetrax*, adult male, Karsiborska Kępa, Świnoujście, Pomerania, Poland, 12 May 2018 (Tomasz Wojciechowski) **344** Red-tailed Shrike / Turkestaanse Klauwier *Lanius phoenicuroides*, male, Lezíria da Ponta da Erva, Vila Franca de Xira, Lisboa, Portugal, 14 July 2018 (António Gonçalves) **345** Amur Wagtail / Amoerkwikstaart *Motacilla leucopsis*, male, Kanshengel, Taukum, Kazakhstan, 21 May 2018 (Svetlana Ashby/Birdfinders) **346** Black-faced Bunting / Maskergors *Emberiza spodocephala*, first-year male, Norwick, Unst, Scotland, 14 May 2018 (Mark Warren/Heatherlea Birdwatching) **347** Bimaculated Lark / Bergkalanderleeuwerik *Melanocorypha bimaculata*, Hillesland, Karmøy, Rogaland, Norway, 1 June 2018 (Frank Steinkjellå) **348** Grey-necked Bunting / Steenortolaan *Emberiza buchanani*, male, Gotska Sandön, Gotland, Sweden, 2 June 2018 (Per Åsberg)

Northumberland, England, and at Ythan estuary, Aberdeenshire, Scotland, from 20 July onwards. A juvenile **Black Tern** *Chlidonias niger* observed on a pelagic trip off Inhaca island on 9 November 2013, and an adult in winter plumage in Maputo Bay on 31 January 2015, concerned the first and second for Mozambique (Bull Br Ornithol Club 138: 101-116, 2018). A long-staying and returning adult **Forster's Tern** *Sterna forsteri* at Our Lady's Island, Wexford, Ireland, on 7-8 July had not been reported in the area for over three weeks. In France, a **Lesser Crested Tern** *S. bengalensis* was photographed on 8-10 July in Camargue. Four **Elegant Terns** *S. elegans* were reported at l'Albufera de València, València, Spain, on 30 May and another was at Banc du Toulinguet, Gironde, France, on 12 July. The **American Royal Tern** *S. maxima* ringed in North Carolina, USA, turned up at Church Norton, West Sussex, England, on 19-20 June, and in Dorset on 20-21 June. This individual was first seen on Guernsey, Channel Islands, on 5 July 2017 where it remained into May, also visiting the northern coasts of France.

RAPTORS In Germany, a **Black-winged Kite** *Elanus caeruleus* was reported near Stewede, Nordrhein-Westfalen, from 6 June onwards. One near Ostrów Mazowiecka, Mazowsze, on 16 June and another at Białogard, Pomerania, on 22 July were the third and fourth for Poland. On 16 July, one was photographed at Skagen, Denmark. The first **Bearded Vulture** *Gypaetus barbatus* observed in Portugal since the end of the 19th century was a subadult in Algarve on 6-7 May; it was released in 2014 c 500 km further east as part of a re-introduction project in Andalucía, Spain. In the Netherlands, an unringed and unmarked subadult first stayed in Walcheren, Zeeland, on 27-28 May before turning up 160 km further north along the North Sea coast near Schoorl, Noord-Holland, where it was present from 30 May to 1 June; in the afternoon of 2 June, it was seen 125 km to the east when flying inland over Deventer and Wesepe, Overijssel. In Germany, one was seen at Dahlem and Bocholt, Nordrhein-Westfalen, on 20 June. In Slovakia, an unmarked immature was photographed at Pribylina on 4 July. The first long-distance re-sighting of an **Egyptian Vulture** *Neophron percnopterus* in Sicily on 28 May 2016 related to a fourth calendar-year colour-ringed on 30 July 2013 at 950 km distance in the Verdon Gorge, Alpes-de-Haute-Provence, France, where the species returned naturally as a consequence of the re-introduction of Griffon Vulture *Cyps fulvus*; importantly, it shows that dispersion offers a perspective for the endangered Italian population (Ring Migr 31: 111-114, 2016). At the raptor watchpoint of Jbel Moussa, Tangiers, Morocco, eight **R uppell's Vultures** *C. rueppelli* were seen in May: singles on 2 and 13 May and three on 24 and 30 May. The first **Cinereous Vulture** *Aegypius monachus* for Luxembourg was seen near Schlammwiss on 29 May. If accepted, the one (without rings or transmitter) photographed at Macon, Hainaut, on 9 June will be the first for Belgium; in the same place and on the same day, 39 **Griffon Vultures** were also seen. Also in Belgium, a **Lesser Spotted Eagle** *Aquila pomarina* was photograph-

ed at Harchies, Hainaut, on 14 July. A subadult **Eastern Imperial Eagle** *A. heliaca* at Teemuoto, Pori, on 2 June and at Espoo on 3 June was the 10th for Finland. A second-year flew past S uderl ugum, Schleswig-Holstein, Germany, on 7 June. One at Saaremaa on 12 July may be the second for Estonia, if accepted. The first **Northern Harrier** *Circus hudsonius* for Norway was a male photographed at R stlandet, Nordland, on 8 June. If accepted, a **Levant Sparrowhawk** *Accipiter brevipes* at Ghadira on 14 May will be the second for Malta. A **Long-legged Buzzard** *Buteo rufinus* at both sides of the Dutch-German border near Netterden, Gelderland, from 6 July onwards was the 10th for the Netherlands.

OWLS In Germany, **Eurasian Scops Owls** *Otus scops* were present in Nordrhein-Westfalen in May and in Baden-Württemberg in June. In Scotland, a male was singing at Portsoy, Aberdeenshire, on 5 June. In Iran, a (probably juvenile) **Omani Owl** *Strix butleri* was photographed at Bandar Lengeh, Hormozgan, on 1 July; since 2015, the species has been reported in Minab area, Hormozgan; at Mashhad, Khorasan-e Razavi; at Jam, Bushehr; and in the Mehriz and Ba gh areas, Yazd (Zool Middle East 62: 21-24, 2016, Khaleghizadeh et al, Birds of Iran, 2017). Five **Snowy Owls** *Bubo scandiacus* in Britain between late May and late June included three in Scotland (on St Kilda, Outer Hebrides; on Stronsay, Orkney; and near Bigton, Shetland) and two in Wales (on Skomer, Pembrokeshire, on 30 May and at Amwlch, Anglesey, on 15 June). In Ireland, one was found at Black Head, Clare, on 24 May. The presence of a pair of **Pharaoh Eagle-Owl** *B. ascalaphus* photographed on 6 June at Nador along the Mediterranean coast of Morocco casts new light on alleged previous sightings of Eurasian Eagle-Owls *B. bubo* north of the Atlas range in north-western Africa (cf Go-South Bull 13 : 61, 2016). The first confirmed (proven) breeding of **Turkish Fish Owl** *B. semenowi* for Iran concerned a pair with two young at Khaeez, Kohgiluyeh, Buyer-Ahmad, on 22 May.

BEE-EATERS TO FALCONS (Only) the third **European Bee-eater** *Merops apiaster* for the Faeroes was photographed at V gi on 21 May. The second **Blue-cheeked Bee-eater** *M. persicus* for Norway stayed at Bulandet, Sogn og Fjordane, from 13 July (the first was in 1998). In a study of moult strategy in **Eurasian Wryneck** *Jynx torquilla* in Switzerland in 2013-16, Laesser & van Wijk (2017) discovered that the species has an extremely delayed primary-covert moult; no primary-covert was renewed in post-juvenile moult and only a few in subsequent moults, some juvenile primary-coverts were retained until the sixth calendar-year. As primary-coverts differ by age, this pattern allows birds to be aged more accurately than by previous methods (Ring Migr 32: 87-103, 2017). Schuck et al (2018) showed that the current population of 1696-2042 territories of **Middle Spotted Woodpecker** *Dendropicos medius* in Switzerland is more than three times larger than in 2008 (Ornithol Beob 115: 91-106, 2018). If accepted, the **Amur Falcon** *Falco amurensis* seen at Jahra pools reserve on 9 May will be the third for

349 Presumed Italian Sparrow / vermoedelijke Italiaanse Mus *Passer italiae*, adult male, Güstrow, Mecklenburg-Vorpommern, Germany, 14 June 2018 (*Martin Gottschling*)

350 Song Sparrow / Zangors *Melospiza melodia*, adult, Fair Isle, Shetland, Scotland, 15 May 2018 (*Richard Cope*) cf Dutch Birding 40: 198, 2018

Kuwait. The fourth **Eleonora's Falcon** *F. eleonora* for Hungary was reported at Makó, Csongrád, on 21 May. If accepted, a second-year photographed at Jahra pools reserve on 15 June will be the first for Kuwait. An active nest of **Saker Falcons** *F. cherrug* this spring concerned the first breeding for Bulgaria since 10 years; both adults bred in captivity in 2015 and were released in the same year into the wild as a part of a re-introduction plan.

SHRIKES TO SWALLOWS The first **Red-tailed Shrike** *Lanius phoenicuroides* for Portugal was a male photographed at Ponta da Erva near Lisboa on 14 July. A **Long-tailed Shrike** *L. schach erythronotus* at Jahra pools from 16 July was the third for Kuwait (and the 12th for WP sensu BWP). A **Pied Crow** *Corvus albus* was photographed at Gebel Elba, Egypt, on 9 April. An allegedly ship-assisted individual turned up in Britain at Spurn, East Yorkshire, and at Gibraltar Point, Lincolnshire, on 13 June, after which it was seen at a few sites in Norfolk on 15-23 June, at Clevedon, Somerset, from 26 June to 1 July, and at St Justinian, Pembrokeshire, on 3-8 July. Following advice of local land managers and gamekeepers, Scottish Natural Heritage has allowed the first 69 **Northern Ravens** *C. corax* of 300 to be killed in Perthshire, Scotland, in the first year of a five-year research trial; this decision has been widely criticised as the causes of any decline in numbers of breeding birds like grouse and waders are not well known (cf Br Birds 111: 308-309, 362, 2018). To separate **Willow Tit** *Poecile montanus* from **Marsh Tit** *P. palustris*, Broughton et al (Ring Migr 24: 101-103, 2008) showed that the absence of a pale mark at the base of the bill identifies 94% of Willow; for ambiguous birds in the hand in Britain, Broughton et al (Ring Migr 31: 30-40, 2016) came up with two simple measurements to identify 95-99% (age depending) of either species, ie, wing length and tail-tip difference (distance between longest and shortest rectrix on the underside of the tail, being 3.0-9.0 in Willow and 1.5-6.0 mm in Marsh). The second **Bimaculated Lark** *Melano-corypha bimaculata* for Norway was photographed at Hillesland, Karmøy, Rogaland, on 1 June. In northern Europe, **Calandra Larks** *M. calandra* were seen on Store Færder, Vestfold, Norway, on 21 May and on Söderskär, Porvoo, Finland, on 14 July. If accepted, a male **Black Lark** *M. yeltoniensis* at Vedi Gorge on 24 May will be the first for Armenia. A **Eurasian Crag Martin** *Ptyonoprogne rupestris* migrating over Kabli, Pärnumaa, on 29 May will be the second for Estonia, if accepted. The **Asian House Martin** *Delichon dasypus* at Ma'ayan-Tzvi, Israel, on 16-27 December 2016 has recently been accepted as the first for the WP sensu BWP (cf Dutch Birding 39: 54, plate 73, 2017); three previous records in the 'greater' WP are from the UAE (8-21 October 1999, 25 November 2001 and 20 February to 8 March 2008).

LEAF WARBLERS The eighth **Green Warbler** *Phylloscopus nitidus* for Israel was trapped and ringed at Jerusalem on 10 June. The second **Greenish Warbler** *P. trochiloides* for Italy was trapped at Ventotene, Latina, on 27 May; the previous one was trapped in the same place on 26 May 2012. A pair with at least two begging young on Schier-

monnikoog, Friesland, on 22 July concerned the second breeding record for the Netherlands; the first was on the same island in 2003. Also in the Netherlands, the male hybrid **Western Bonelli's x Wood Warbler** *P. bonelli x sibilatrix* singing at Castricum, Noord-Holland, from 14 May (trapped on 15 May) bred with a female Wood Warbler producing five eggs. On 19 June, three nestlings were found in the nest which were ringed on 23 June and fledged c five days later. Out of 149 chiffchaffs trapped on migration and in winter in Britain and Ireland in 2009-17, Collinson et al (2018) genetically identified 89 as **Siberian Chiffchaff** *P. tristis* (most late-autumn migrants in October-December but also scarce winterers and early-spring migrants) and nine as **Scandinavian Chiffchaff** *P. collybita abietinus* (from all periods in the year). Most Siberian Chiffchaffs were males which is of interest since, in 'chiffchaffs', females are known to migrate larger distances than males. In one case, the genetic identity of a Siberian with the looks of a Siberian did not match its Common Chiffchaff *P. collybita*-like call; none of the individuals genetically identified as Scandinavian Chiffchaff looked like a putative Siberian Chiffchaff; one unusually grey chiffchaff had the DNA of Common Chiffchaff, being an example of an extreme plumage variation; and a small number of genetically confirmed Siberian Chiffchaffs were unusually green-and-yellow. It was concluded that the status of Scandinavian Chiffchaff remains uncertain as it is impossible to identify this taxon with certainty by plumage or sound without DNA analysis (Br Birds 111: 384-394, 2018). In Alaska, USA, a **Siberian Chiffchaff** was present along the Nunavak Road, Utqiagvik (Barrow), from 16 July. The fourth **Iberian Chiffchaff** *P. ibericus* for Poland was a male at Kuźnica, Hel peninsula, from 27 April breeding with a female Common Chiffchaff and raising four fledglings in June (the male and three young were trapped and ringed). One at Tversted Søerne, Nordjylland, Denmark, from 9 May into July was confirmed by DNA analysis.

SYLVIAS TO REED WARBLERS DNA analysis confirmed the identification of the second **Moltoni's Warbler** *Sylvia subalpina* for Sweden trapped at Ottenby, Öland, on 26 May. Males stayed at Duncansby Head, Highland, Scotland, on 28-30 May, and at Blakeney, Norfolk, England, on 2-3 June (c 10th for Britain). As confirmed by sightings near the Senegal border of Mauritania, the winter range of Moltoni's encompasses western Africa between southern Mauritania / Senegal east to at least the north of Cameroon and Nigeria (Afr Bird Club Bull 24: 112, 2017). The nominate subspecies of **Eastern Subalpine Warbler** *S. cantillans cantillans* was trapped on Christiansø on 2 June and its identification confirmed by DNA analysis; it concerned this subspecies' first record for Denmark; the only previous record of the nominate away from its south-central Mediterranean breeding range was on Fair Isle, Scotland, in May 2014. A singing **Eastern Olivaceous Warbler** *Iduna pallida* at Kuźnica, Hel peninsula, on 7 June was the first for Poland and a singing **Melodious Warbler** *Hippolais polyglotta* at Sady, Łódzkie, on 8-10 June the fourth.

STARLINGS The sighting of a flock of 10 **Bank Mynas** *Acridotheres ginginianus* at Nobandian, north-east of Chabahar, Sistan and Baluchistan province, on 11 April 2017 has been accepted as the first wild-origin record for Iran; this species occurs naturally in nearby Sind, Pakistan, and has been introduced in the UAE and Saudi Arabia (Sandgrouse 40: 36-37, 2018). From mid-May into June, a large influx of **Rosy Starlings** *Pastor roseus* took place in southern and western continental Europe, with the largest flocks in Serbia (up to 2100 individuals), Ukraine (up to 300) and in Hungary (up to 280). The total number in Hungary was an estimated 10 000, the largest invasion since 23 years. Many 1000s individuals and several breeding colonies were reported from Bulgaria (eg, c 4000 pairs at Kaliakra), Romania (c 2000 pairs near Constanța) and also in Crimea. From 23 May to 7 June, c 2500 occurred in Italy, mainly in the centre and the north. In France, most birds of a total of at least 2000 between 24 May and early June flew westwards, even into eastern Pyrénées and Bretagne. In Switzerland, 70 were reported from 21 May to 7 June, with up to 16 in Ticino and 20 in Valais (there were only 32 records for the species in 1900-2017). In Austria, c 135 birds were found. Spain had the species' largest influx ever with 79, including a flock of 12 at the outskirts of Zaragoza. Lower numbers were reported for Belgium (five), Britain (c 150), Denmark (c 20), Germany (c 20), Estonia (three), Finland (eight), Ireland (10+), Lithuania (one; 13th record), Netherlands (15), Norway (19), Poland (nine), Slovakia (c 65) and Sweden (20+). In the Cape Verde Islands, an adult turned up at Santa Maria, Sal, on 13 June. The first **Common Starling** *Sturnus vulgaris* for the Falkland Islands was photographed on 1 June.

THRUSHES A **Fieldfare** *Turdus pilaris* at Olympic Park, Songpa-gu, Seoul, on 16 February 2014 has been accepted as the first for South Korea (Korean J Ornithol 24: 105-107, 2017). In Israel, **Black Scrub Robins** *Cercotrichas podobe* were breeding near Eilat at IBRCE and at Hai Bar Yotvata. Mořkovský et al (2018) identified the genes responsible for sterility of female hybrid **Thrush x Common Nightingale** *Luscinia luscinia* x *mega-rhynchos*. These two species hybridise in secondary contact zones in central and eastern Europe and produce viable hybrid progeny, with sterile hybrid females and fertile hybrid males, allowing gene flow to occur between the species (Mol Ecol 27: 949-958, 2018). In Sweden, an adult male **Red-flanked Bluetail** *Tarsiger cyanurus* was singing at Stocklunda, Håggensås, from early June to early July. A **Plumbeous Water Redstart** *Phoenicurus fuliginosus* photographed at Opukskiy reserve (45°03'23.13"N, 36°17'07.84"E) near the Black Sea shore of Crimea on 21 October 2017 concerned the first for the WP (Russian J Ornithol 26: 4813-4815, 2017). The eighth **Common Rock Thrush** *Monticola saxatilis* for Denmark was found near Gjerrild on 14 May. An adult male **Blue Rock Thrush** *M solitarius* photographed at Tulcea, Danube delta, on 27 May was the fifth or sixth for Romania.

WHEATEARS TO WAGTAILS If accepted, a male **Eastern Black-eared Wheatear** *Oenanthe melanoleuca* on Holsøya, Hordaland, on 10-13 May will be the first for Norway. The second **Black-throated Accentor** *Prunella atrogularis* for Turkey was trapped in Iğdır province on 2 November 2017 (the first was in 2014). If confirmed by DNA analysis, a presumed adult male **Italian Sparrow** *Passer italiae* in a private garden at Güstrow, Mecklenburg-Vorpommern, on 2-22 June (trapped on 14 June) will be the first for Germany. The first **Pale Rockfinch** *Carpospiza brachydactyla* for Kazakhstan was photographed at Karagie, Mangistauskaj, on 9 May. The largest-ever influx of **Black-headed Wagtail** *Motacilla feldegg* in France concerned 12 individuals in April and three in May. In Poland, two pairs of a female hybrid **Western Citrine x Blue-headed Wagtail** *M citreola* x *flava* and a male **Western Citrine Wagtail** were feeding juveniles at Beka reserve, Pomerania, and at Dąbrowa Górnicza, Silesia, on 17 June. The first **Amur Wagtail** *M leucopsis* for Kazakhstan was a male photographed at Kanshengel in Taukum desert on 21 May.

FINCHES TO AMERICAN WARBLERS A female **Hawfinch** *Coccothraustes coccothraustes* at Kvalrossen on 16 June was the second for Jan Mayen. In Qinghai, China, a pair of **Sillem's Mountain Finches** *Leucosticte sillemi* was photographed on 25 June in the area where this species was rediscovered in June 2012, c 1500 km east from where the first specimens (from which the species was described in 1992) had been collected by Lex Sillem on 7 September 1929 (Orgaan Club Ned Vogelk 7: 20, 1934, Bull Br Ornithol Club 12: 225-231, 1992, Dutch Birding 16: 20-26, 1994, BirdingAsia 18: 17-20, 2012, 21: 28-33, 2014). A **House Finch** *Haemorhous mexicanus* was found on Helgoland on 10 May. The second **Trumpeter Finch** *Bucanetes githagineus* this spring for France turned up at Le Barcarès, Pyrénées-Atlantiques, on 25 May. A male **Grey-necked Bunting** *Emberiza buchanani* photographed at Gotska Sandön, Gotland, on 2 June was the second for Sweden (the previous one was in 2010). The first **Yellow-browed Bunting** *E chrysophrys* for India and southern Asia was photographed near the Bali island village, Sundarbans, West Bengal, on 22 April (Indian Birds 14: 80-81, 2018). A first-year male **Grey Bunting** *E variabilis* on Attu, Aleutian Islands, on 25 May was the fourth for Alaska and North America. On 28 May, six birders counted an amazing number of 721 620 warblers over nine hours at Tadoussac dunes, Quebec, Canada, including 144 324 **Bay-breasted Setophaga castanea**, 108 243 **Cape May** *S tigrina*, 72 162 **Tennessee Warblers** *Oreothlypis peregrina*, 50 513 **American Redstarts** *S ruticilla* and 28 865 **Blackburnian Warblers** *S fusca* (<https://tinyurl.com/y9yurkj9>).

HUNTING In Der Falke 65: 14-17, 2018, it is shown that, on top of 25-36 million migratory birds illegally hunted and trapped in all countries bordering the Mediterranean, and up to 2 million in 29 countries of northern and central Europe, the numbers (not illegally but) *legally* killed in EU countries (plus Norway and Switzerland) is even much higher with at least 53 million of 82 species. For

351 Sillem's Mountain Finch / Sillems Bergvink *Leucosticte sillemi*, male, Qinghai, China, 25 June 2018
(Werner Müller)

352 Sillem's Mountain Finch / Sillems Bergvink *Leucosticte sillemi*, female, Qinghai, China, 25 June 2018
(Karen Rose)

instance, in these countries, an annual total of 1.6 million **Common Quails** *Coturnix coturnix*, 43 000 **Garganeys** *A querquedula*, 520 000 **Eurasian Teals** *A crecca*, 240 000 **Eurasian Wigeons** *A penelope*, (still!) 1.5 million **European Turtle Doves** *S turtur*, 107 000 **Northern Lapwings**, 980 000 **Eurasian Woodcocks** *Scolopax rusticola*, 205 000 **Common Snipes** *Gallinago gallinago*, 1 million **Eurasian Skylarks** *Alauda arvensis*, 650 000 **Common Starlings** and 5 million **Song Thrushes** *T philomelos* are legally 'harvested'. The real numbers are considered even much higher since, in many countries, hunted birds are not registered by species but by group, such as 'wild geese', 'wild ducks', 'wild doves' or even 'waterbirds'. Moreover, for four countries with a high hunting pressure (Britain, Greece, Ireland and the Netherlands) no reliable statistics were available while, for France, this was the case for 20 species.

WIND POWER VICTIMS In 2005-14, Martín et al (2018) found 726 dead migratory soaring birds killed by 269 wind turbines in 21 wind farms near Strait of Gibraltar, mainly at Tarifa, Spain; these included 63 **White Storks**, six **Egyptian Vultures**, 55 **Short-toed Snake Eagles** *Circaetus gallicus*, 416 **Griffon Vultures**, 24 **Booted Eagles** *A pennata*, nine **Western Marsh Harriers** *C aeruginosus*, 20 **Montagu's Harriers** *C pygargus*, 14 **Eurasian Sparrowhawks** *A nisus*, 12 **Common Buzzards** *B buteo* and 107 **Common Kestrels** *F tinnunculus* (Eur J Wildl Res 64: 33, 2018).

RARITIES COMMITTEES New taxa for Italy in the 27th report of Commissione Ornitologica Italiana for 2016-17 in Avocetta 42: 45-54, 2018, include **Black Heron** *E ardesiaca*, **Pied Kingfisher** *Ceryle rudis*, **Masked Shrike** *L nubicus*, **Eastern Black Redstart** *P ochruros phoenicuroides/rufiventris*, **Pied Bush Chat** *Saxicola caprata*, **Caspian Stonechat** *S maurus hemprichii*, **Blyth's Pipit**

Anthus godlewskii and **Pallas's Reed Bunting** *E pallasi*. The report is available at <https://tinyurl.com/ybbgfc6c>.

BOOKS After 18 years of preparation, a two volume set of the 'Handbook of Western Palearctic birds: Passerines' by Hadoram Shirihai and Lars Svensson has been published; it contains 1271 pages and 5000+ photographs with information on plumage, moult, ageing, sexing, voice, taxonomy and distribution of all passerine species recorded in the 'greater' WP (ie, following the same country borders as in Dutch Birding's WP checklist, eg, including the Arabian peninsula and Iran).

For a number of reports Birdwatch, British Birds, Go-South Bulletin, Sovon-nieuws, www.birdguides.com, www.dutchavifauna.nl, www.hbw.com, www.netfugl.dk, www.rarebirdalert.co.uk, www.tarsiger.com and www.waarneming.nl were consulted. We wish to thank AbdulRahman Al-Sirhan, Mohamed Amezian, Rafael Armada, Per Åsberg, Svetlana and Vaughan Ashby, Steve Baines, Patrick Bergier, Max Berlijn, Leo Boon, Anders Braanaas, Paul Bradbeer, Mika Bruun, Martin Collinson, Richard Cope, José Luis Copete, Magnus Corell, Andrea Corso, Pierre-André Crochet, Jochen Dierschke, Ali Dora, Philippe Dubois, Nils van Duivendijk, Enno Ebels, Gonçalo Elias, Rachid El Khamlichi, Wouter Faveyts, Ove Ferling, Raymond Galea, Steve Gantlett, António Gonçalves, Martin Gottschling, Ricard Gutiérrez, Radosław Gwóźdź, Axel Halley, Magnus Hellström, Andrew House, Paul Isenmann, Hannu Jännes, Josh Jones, Zbigniew Kajzer, Leander Khil, Bence Kókay, Christopher König, Richard Kvetko, André van Loon, Lionel Maumary, Gerbrand Michielsen, Aref Mikanik, Geir Mobakken, Killian Mullarney, Werner Muller, Anne Murray, Thomas Varto Nielsen, Gert Ottens, Gerard Ouwenel, Uku Paal, Manuel Fenández Pajuelo, Yoav Perlman, René Pop, Nikos Probonas, Colin Richardson, Magnus Robb, Karen Rose, Thom Shannon, Pavel Simeonov, Roy Slaterus, Vincent van der Spek, Frank Steinkjellå, Rasmus Strack, Manuel Tapia, Arne Torkler, Hugo Touzé, Norbert Uhlhaas, Dzmitry Vincheuski, Fred Visscher, Roland van der Vliet, Jacob Jan de Vries, Peter de Vries, Mark Warren, Tomasz Wojciechowski and Wim van Zwieten for their help in compiling this review.

Łukasz Ławicki, West-Pomeranian Nature Society, Pionierów 1/1, 74-100 Gryfino, Poland
(izuz@interia.pl)

Arnoud B van den Berg, Duinlustparkweg 98, 2082 EG Santpoort-Zuid, Netherlands
(arnoud.b.vandenberg@gmail.com)

Recente meldingen

Dit overzicht van recente meldingen van zeldzame en interessante vogels in Nederland beslaat voornamelijk de periode **mei-juni 2018**. De vermelde gevallen zijn merendeels niet geverifieerd en het overzicht is niet volledig. Alle vogelaars die de moeite namen om hun waarnemingen aan ons door te geven worden hartelijk bedankt. Waarnemers van soorten in Nederland die worden beoordeeld door de Commissie Dwaalgasten Nederlandse Avifauna (CDNA) wordt verzocht hun waarnemingen zo spoedig mogelijk in te dienen via www.dutchavifauna.nl.

EENDEN Langsvliegende **Witbuikrotganzen** *Branta hrota* werden opgemerkt vanaf telposten IJmuiden aan Zee, Noord-Holland, op 26 mei en Camperduin, Noord-Holland, op 28 mei. Een laat exemplaar werd op 25 en 28 juni gefotografeerd op Terschelling, Friesland. De laatste **Zwarte Rotganzen** *B nigricans* werden waargenomen op 24 mei op Ameland, Friesland, en Texel, Noord-Holland, en bij Serooskerke, Zeeland. Op 8 mei trok een **Roodhalsgans** *B ruficollis* in een groep Brandganzen *B leucopsis* noordwaarts langs telpost De Vulkaan bij Den Haag, Zuid-Holland. De laatste waarneming van

het seizoen werd gedaan op 21 mei op Ameland. Zeer grote aantallen voorbijvliegende **Brandganzen** in mei zijn een recent fenomeen. De beweging over het noordoosten van het land tussen 18 en 20 mei dit jaar was enorm, met 56 630 over telpost Noordkaap, Groningen, op 18 mei (zesde dag ooit), 41 736 (negende dag) en 70 015 (derde dag) over respectievelijk Noordkaap en Rottumeroog, Groningen, op 19 mei en ten slotte 113 442 over Rottumeroog op 20 mei – een verpulvering van het landelijke record van 77 721 over de Dordse Biesbosch, Zuid-Holland, van 30 januari 2010. Van de 100 beste dagen in de database van trektellen.nl stammen er slechts twee van voor 2010 en geen enkele uit de vorige eeuw. Van de 10 beste dagen komen er zeven uit de tweede decade van mei uit 2016-18. Trektellingen op Rottumeroog in juni resulteerden in 5196 **Grote Canadese Ganzen** *B. canadensis*, waarvan 776 op 7 juni (landelijk record). Acht **Neuwangzen** *Anser caerulescens* vlogen langs trektelposten, waarvan zes op 21 mei langs Kamperhoek, Flevoland; het ging om één blauwe en vijf witte fase, alle voorzien van kleuringen. Op de bekende plek bij Westhoek, Friesland, werden er op 4 juni 77 geteld. De ongeringde **Ross' Gans** *A. rossii* bleef tot 11 mei bij Kampen, Overijssel. Op 12 mei verscheen mogelijk dezelfde op de Dijkatsweide bij Den Oever, Noord-Holland, maar gelijktijdig was er ook één aanwezig bij Zuiderwoude, Noord-Holland (waarvan de ongeringdheid niet met zekerheid werd vastgesteld). Daarna volgden meldingen op 15 mei langs Den Oever; op 17 mei opnieuw bij Kampen; op 19 en 20 mei bij Koudum, Friesland; en op 23 mei bij Twisk, Noord-Holland (telkens vergezeld door Grauwe Ganzen *A. anser*). In totaal 11 **Ijseenden** *Clangula hyemalis* werden geteld vanaf zeetrekelposten, waaronder twee late op 15 juni langs Castricum aan Zee, Noord-Holland. Daarnaast waren er vanaf diep in juni overzomeraars op de Maasvlakte, Zuid-Holland, en bij Lienden, Gelderland. Het volwassen mannetje **Koningseider** *Somateria spectabilis* verbleef tot 6 mei op de Noordzee in de omgeving van Westerslag op Texel. Op 8 mei vloog mogelijk dezelfde vogel zuidwaarts langs Richel nabij Vlieland, Friesland, en op 12 en 19 mei waren er waarnemingen op de Waddenzee bij Oost op Texel. Tot slot was er op 3 juni een melding langs de Zuidpier bij IJmuiden. Het adulte mannetje **Buffelkopeend** *Bucephala albeola* bij Barendrecht, Zuid-Holland, werd daar voor het laatst op 13 mei gezien. Vanaf 4 juni werd waarschijnlijk dezelfde vogel weer waargenomen in eclipskleed op een spaarbekken in de Brabantse Biesbosch, Noord-Brabant, waar hij ook in 2016 en 2017 overzomerde. Op c. 12 plekken werden **Witoogenden** *Aythya nyroca* gemeld, waaronder een paar op 19 juni nabij Overschild, Groningen. Het mannetje **Kleine Topper** *A. affinis* dat op 7 april ontdekt werd op de Dijkwielen in de Wieringermeer, Noord-Holland, werd voor het laatst gemeld op 3 mei. Mannetjes **Blauwvleugeltaling** *Anas discors* verbleven op 4 en 5 mei bij Eerste Exloërmond, Drenthe, en van 6 tot 11 mei bij Twisk.

HOENDERS TOT KRAANVOGELS Er werden slechts acht **Kwartels** *Coturnix coturnix* geringd (alle langs de kust);

in dezelfde periode in zowel 2011 als 2014 werden er c. 200 geringd. Op telposten werden 92 langsvliegende **Zomertortels** *Streptopelia turtur* gezien, waarvan 55 langs Breskens, Zeeland. Daarnaast werden zingende exemplaren gemeld uit (slechts) 129 uurhokken, met een nadruk op Drenthe, Flevoland, Zeeland en Zuidoost-Nederland. Er waren zeven meldingen van **Alpengierzwaluwen** *Apus melba*, onder meer op 6 mei over Berkel en Rodenrijs, Zuid-Holland, en op 7 mei over Oostdijk, Zuid-Holland, maar zoals vaker werkte geen van de vogels mee en ontbraken bewijsfoto's. Na het lage aantal van vorig jaar (41), werden dit jaar c. 100 roepende **Kwartelkoningen** *Crex crex* geregistreerd, met het merendeel in de drie noordelijke provincies (met name Groningen). Bij nachtelijke geluidsopnamen werden zeven **Porseleinhoenders** *Porzana porzana* opgemerkt. Vooral drie over Noordwijkerhout, Zuid-Holland, vanaf 10 juni zijn opvallend: dit is geen periode die bekend staat om bewegingen van deze soort. Het lijkt een aardig voorjaar geweest voor **Kleinst Waterhoen** *Zapornia pusilla*, al zijn ongetwijfeld nog niet alle waarnemingen openbaar gemaakt. Vooral uit het noorden kwamen verscheidene meldingen, zoals uit het Zuidlaardermeergebied, Groningen, De Onlanden, Drenthe, en Dannemeer bij Slochteren, Groningen. Daarnaast was er redelijk wat belangstelling voor exemplaren vanaf 3 mei in de Brabantse Biesbosch en vanaf 19 mei op het Landje van Geijssel bij Ouderkerk aan de Amstel, Noord-Holland. Nadat op 5 mei een schijnbaar ongeringde **Jufferkraanvogel** *Grus virgo* zich kortstondig had laten zien bij IJtteren, Limburg, liet waarschijnlijk dezelfde vogel zich langdurig bekijken bij Lith, Noord-Brabant. Maar op de ochtend van 7 mei werd duidelijk dat hij helaas toch een ring droeg...

DUIKERS TOT IBISSEN Er werden in mei 32 **Parelduikers** *Gavia arctica* vanaf zeetrekelposten gezien. Zeetrekters noteerden tevens 30 **Noordse Stormvogels** *Fulmarus glacialis*, waarvan bijna de helft langs Camperduin. **Zwarte Ooievaars** *Ciconia nigra* werden waargenomen in 88 uurhokken verspreid over het land met het accent op het binnenland; vanaf trektelposten werden er in totaal negen doorgegeven. Nooit werden er meer dan twee bij elkaar gezien. **Woudaap** *Ixobrychus minutus* blijft een zeldzame broedvogel en territoria worden daarom veelal stil gehouden. Maar net als vorig jaar trok een roepend mannetje in juni veel bekijks in een recreatiegebied bij Heerenveen, Friesland; vorig jaar vond hier een succesvol broedgeval plaats maar dit jaar werd er geen vrouwtje gezien. **Ralreigers** *Ardeola ralloides* werden gemeld op 6 mei bij Oostzaan, Noord-Holland; op 12 mei in het Zuidlaardermeergebied; op 24 mei bij Oostkapelle, Zeeland, en twee dagen later bij Westkapelle, Zeeland; op 21 juni in de Oostvaardersplassen, Flevoland; en op 30 juni langs Lekkerkerk, Zuid-Holland. **Koereigers** *Bubulcus ibis* verschenen in 23 uurhokken in de westelijke helft van het land. De grootste groep bestond uit vijf overvliegend op 18 mei nabij Sint Laurens, Zeeland. In totaal werden op c. 15 locaties **Zwarte Ibissen** *Plegadis falcinellus* gezien; vreemd genoeg kwam er van de vaste plekken van de afgelopen

353 Amerikaanse Goudplevier / American Golden Plover *Pluvialis dominica*, met Zilverplevieren / Grey Plovers *P. squatarola*, Wilhelminadorp, Zeeland, 1 mei 2018 (Corstiaan Beeke)

354 Grote Kanoet / Great Knot *Calidris tenuirostris*, zomerkleed, met Kanoeten / Red Knots *C. canutus* en Rosse Grutto's / Bar-tailed Godwits *Limosa lapponica*, Seeryp, Terschelling, Friesland, 16 juni 2018 (Arie Ouwerkerk)

355 Poelruiter / Marsh Sandpiper *Tringa stagnatilis*, Middelburg, Zeeland, 26 mei 2018
(Corstiaan Beeke)

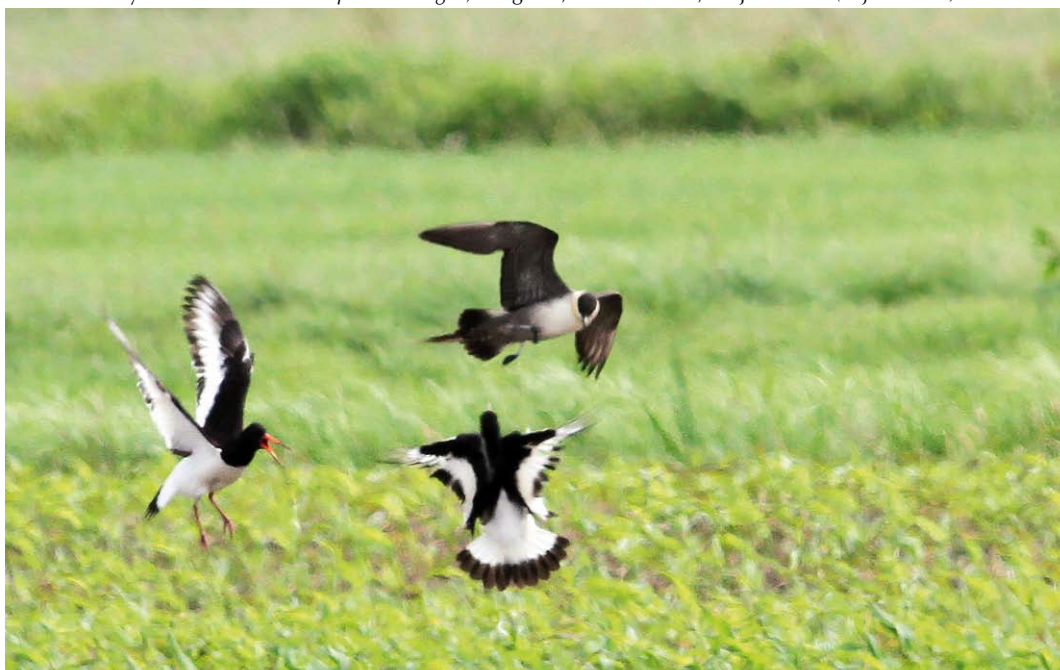
356 Ralreiger / Squacco Heron *Ardeola ralloides*, Oostpolder, Zuidlaardermeer, Groningen, 12 mei 2018
(Gerrit Kiekbos)

357 Poelsnip / Great Snipe *Gallinago media*, Babberich, Gelderland, 26 mei 2018
(Guus Jenniskens)

358 Kleinste Jager / Long-tailed Jaeger *Stercorarius longicaudus*, derde-kalenderjaar, met Scholeksters / Eurasian Oystercatchers *Haematopus ostralegus*, Langerak, Zuid-Holland, 24 juni 2018 (Arjan Boele)

359 Bastaardarend / Greater Spotted Eagle *Aquila clanga*, tweede- of derde-kalenderjaar, Robbenoordbos, Noord-Holland, 8 mei 2018 (*Renate Visscher*) **360** Lammergier / Bearded Vulture *Gypaetus barbatus*, derde-kalenderjaar, Dishoek, Zeeland, 27 mei 2018 (*Corstiaan Beeke*) **361** Bastaardarend / Greater Spotted Eagle *Aquila clanga*, vierde-kalenderjaar, Texel, Noord-Holland, 26 mei 2018 (*Diederik Kok*)

jaren slechts één waarneming (op 25 juni bij Koedijk, Noord-Holland).

GRIELEN TOT STRANDLOPERS Er waren twee twitchbare **Grielen** *Burhinus oediacnemus*, namelijk op 3 mei in de Natte Graslanden bij de Lepelaarplassen, Flevoland, en op 3 juni op de kwelder bij Paesens, Friesland. Voorts werd op 11 mei een exemplaar gemeld bij Klein Valkenisse, Zeeland. Uit niet minder dan 51 uurhokken kwamen meldingen van **Steltkluten** *Himantopus himantopus*. Het hoogste aantal bijeen bedroeg 16 op 2 mei in het Zuidlaardermeergebied, waarvan meerdere paren bleven om te broeden. Nog niet bekend is hoeveel broedparen Nederland uiteindelijk kende dit jaar, na het recordjaar 2017 met 45. Een tweede-kalenderjaar **Amerikaanse Goudplevier** *Pluvialis dominica* (zonder sporen van zomerkleed) bevond zich op 1 en 2 mei bij Wilhelminadorp, Zeeland, en een adulte in zomerkleed verbleef op 25 en 26 mei langs de Dollard bij Woldendorp, Groningen. In totaal 25 **Morinelplevieren** *Charadrius morinellus* werden geteld op trektelposten, waarvan 14 langs Noordkaap. Pleisteraars waren vooral te zien op de huidige traditionele plekken, met maximaal 28 op Texel en 20 bij Anjum, Friesland. Vroeger was Flevoland de hotspot voor deze soort; leuk is dat hier ook negen vogels werden gezien in de gemeente Zeewolde. Spectaculair was de ontdekking van een **Grote Kanoet** *Calidris tenuirostris* in zomerkleed, die van 16 tot 19 juni verbleef bij Seeryp op Terschelling. De enige eerdere gevallen dateren van september-oktober 1991 en mei 2016. Doordat de vogel op Texel van 2016 door velen werd gezien, maakten nu relatief weinig vogelaars de oversteek. Tot begin juni werden op c. 15 plaatsen **Breedbekstrandlopers** *C. falcinellus* gemeld, met een maximum van drie op 25 mei in de Dollard. Het meest opmerkelijk waren exemplaren in het binnenland op 17 mei bij Aerd, Gelderland, op 19 mei bij de Kraaijensberger Plassen, Noord-Brabant, en op 20 mei bij Elst, Gelderland. **Gestreepte Strandlopers** *C. melanotos* werden waargenomen op 1 mei bij Adorp, Groningen; van 16 tot 19 mei in Waal en Burg op Texel; op 20 mei bij Heemskerk, Noord-Holland; van 27 tot 30 mei bij Haastrecht, Zuid-Holland; op 10 juni nabij Middelburg, Zeeland; en op 25 en 26 juni nabij Berkel en Rodenrijs, Zuid-Holland. Verrassend was de ontdekking van opnieuw een **Grijze Strandloper** *C. pusilla* in Limburg; op 21 mei werd een exemplaar gefotografeerd bij IJtteren, dat pas na het verschijnen van gedetailleerde foto's met zekerheid werd gedetermineerd. Helaas werd hij daarna niet meer teruggevonden. Op 15 en 16 mei 2017 verbleef er ook al één langs de Maas in Limburg. **Rosse Franjepoten** *Phalaropus fulicarius* werden gemeld op 5 mei in Utopia op Texel en op 29 juni op de Marker Wadden in het Markermeer, Flevoland. Vanaf 21 mei werden c. zeven **Gauwe Franjepoten** *P. lobatus* waargenomen, zoals op 1 en 2 juni in het Harderbroek bij Zeewolde. **Terekruiers** *Xenus cinereus* werden gemeld op 12 mei in De Onlanden; op 18 en 19 mei bij Kerkerve, Zeeland; op 20 en 21 mei bij Termunten, Groningen; op 21 en 22 mei bij Den Oever; en op 25 mei bij Holwerd, Friesland. **Kleine Geelpootruiters** *Tringa flavi-*

pes verbleven van 4 tot 7 mei bij Lith, op 8 mei in Dijkmanshuizen op Texel en van 28 juni tot 3 juli bij Petten, Noord-Holland. **Poelruiters** *T. stagnatilis* werden aangetroffen op c. 10 locaties in het westen en noorden, waarbij het hoogste aantal bijeen twee bedroeg op 19 mei in de Ezumakeeg, Friesland. Een langsvliegende **Poelsnip** *Gallinago media* werd op 26 mei knap en overtuigend gefotografeerd bij Babberich, Gelderland.

JAGERS TOT STERNS Bijzonder was een derde-kalenderjaar **Kleinste Jager** *Stercorarius longicaudus* die op 24 juni twitchbaar was midden in een polder bij Lange-rak, Zuid-Holland. Verder vlogen alleen langs de Eemshaven, Groningen, nog vier exemplaren, waaronder drie adulte samen op 25 mei. Langs zeetrektelposten vlogen in totaal 73 **Kleine Stercorarius parasiticus**, 10 **Middelste Spomarinus** en twee **Grote Jagers** *S. skua*. Een late tweede-kalenderjaar **Kleine Burgemeester** *Larus glaucoideus* werd op 22 mei gezien bij Nieuw-Haamstede, Zeeland. Een tweede-kalenderjaar **Grote Burgemeester** *L. hyperboreus* zwierf de gehele periode tussen Den Haag en IJmuiden. Een mooi aantal van 23 **Lachsters** *Gelochelidon nilotica* passeerde de telposten, waaronder in totaal zes langs De Vulkan bij Den Haag. Alle waarnemingen kwamen van de kust, behalve van een exemplaar op 26 mei over telpost Aetsveldsche Polder bij Weesp, Noord-Holland. In de afgelopen 10 jaar vlogen er alleen vorig jaar meer Lachsters langs in mei-juni, namelijk 31. Het gemiddelde voor deze twee maanden vanaf 2009 is 12,7. In totaal werden op c. 40 plaatsen pleisterende of overvliegende **Reuzensterms** *Hydroprogne caspia* gezien (13 langs telposten), met name in de westelijke helft van het land maar ook bijvoorbeeld langs de Maas in Limburg en bij Aerd. Het hoogste aantal bijeen bedroeg zeven op 8 mei in de Ezumakeeg. Voor het zevende jaar op rij kwamen **Witwangsters** *Chlidonias hybrida* tot broeden in Noord-Nederland. Ditmaal werden naar verluidt 29 paren geteld in het Zuidlaardermeergebied. In 25 uurhokken verspreid over het land werden **Witvleugelsters** *C. leucopterus* gezien. Het hoogste aantal bijeen betrof drie overvliegend op 5 mei bij Ospel, Limburg. Langdurige pleisteraars bevonden zich in het Zuidlaardermeergebied en bij Kinderdijk, Zuid-Holland. In De Putten bij Camperduin verbleven op 24 en 25 juni twee adulte **Dougalls Stern** *Sterna dougallii* in de kolonie Grote Sterns *S. sandvicensis*. Een vogel droeg twee metalen ringen, de ander één.

ROOFVOGELS Op de telposten werden onder meer de volgende aantallen roofvogels geregistreerd: 210 **Visarenden** *Pandion haliaetus*, 37 **Blauwe Kiekendieven** *Circus cyaneus*, 17 **Steppekiekendieven** *C. macrourus*, 61 **Gauwe Kiekendieven** *C. pygargus*, 10 **Zeearenden** *Haliaeetus albicilla*, 54 **Rode Wouwen** *Milvus milvus*, 92 **Zwarte Wouwen** *M. migrans*, 18 **Velduil** *Asio flammeus*, 30 **Roodpootvalken** *Falco vespertinus* en 214 **Smellekens** *F. columbarius*. Met name het aantal Visarenden is opzienbarend hoog zo laat in het voorjaar. De afgelopen 10 jaar bedroeg het gemiddelde aantal in mei-juni 61. Een **Grijze Wouw** *Elanus caeruleus* werd

362 Bastaardarend / Greater Spotted Eagle *Aquila clanga*, vierde-kalenderjaar, Texel, Noord-Holland, 27 mei 2018 (Eric Menkveld) **363** Terekruiter / Terek Sandpiper *Xenus cinereus*, met Bontbekplevier / Common Ringed Plover *Charadrius hiaticula*, Den Oever, Noord-Holland, 21 mei 2018 (Fred Visscher) **364** Ralreiger / Squacco Heron *Ardeola ralloides*, Noordervroon, Westkapelle, Zeeland, 26 mei 2018 (Corstiaan Beeke) **365** Dougalls Stern / Roseate Tern *Sterna dougallii*, adult zomerkleed, De Putten, Camperduin, Noord-Holland, 25 juni 2018 (Eric Menkveld)

op 6 mei gefotografeerd bij Mirns, Friesland. Diezelfde dag was er ook een melding vanuit een rijdende auto vanaf de A2 bij Velddriel, Gelderland. Een onvolwassen **Lammergier** *Gypaetus barbatus* zonder 'merktekens' werd op 27 mei ontdekt op Walcheren, Zeeland, waar hij de nacht doorbracht bij Klein Valkenisse. Nadat hij de volgende ochtend hoog was opgestegen, ontbrak elk spoor tot hij op 29 mei kortstondig werd waargenomen bij Krabbendijke, Zeeland. Weer een dag later bleek hij zich te hebben verplaatst naar Noord-Holland, waar hij zich op 31 mei en 1 juni uitvoerig liet bekijken in de Schoorlse Duinen. De laatste waarnemingen werden gedaan op 2 juni, toen hij ver oostwaarts ten noorden van Deventer, Overijssel, vloog. **Slangenarenden** *Circaetus gallicus* werden op c negen verschillende plaatsen gemeld, maar alleen op de beste locaties voor deze soort, het Fochteloërveen, Drenthe/Friesland, en het Deelsche Veld op de Hoge Veluwe, Gelderland, bleven ze

lang. Twee **Vale Gieren** *Gyps fulvus* werden op 27 mei gefotografeerd boven het Leersumse Veld, Utrecht. De volgende dag werd één overvliegend exemplaar gemeld in buurt van Oudewater, Utrecht. Een **Schreeuwarend** *Aquila pomarina* werd op 11 mei gefotografeerd boven het Fochteloërveen. Na het exemplaar van februari dit jaar werden er opnieuw **Bastaardarenden** *A. clanga* waargenomen. Eerst werd op 8 mei een tweede-kalenderjaar, of derde-kalenderjaar met vertraagde rui, gezien boven het Robbenoordbos in de Wieringermeer. Op 26 mei werd een vierde-kalenderjaar in de vroege ochtend opgemerkt boven het Noordhollands Duinreservaat bij Bakkum, Noord-Holland. Laatstgenoemde vogel bleef korte tijd alvorens naar noord te vliegen. Hij dook 's middags op Texel op en overnachtte vermoedelijk in de Staatsbossen. De volgende dag keerde hij terug naar het vasteland en werd nog boven Den Helder, Noord-Holland, gezien, in zuidelijke richting vliegend. Uit 21

366 Hybride Bergfluiters x Fluiters / hybrid Western Bonelli's x Wood Warbler *Phylloscopus bonelli* x *sibilatrix*, Noordhollands Duinreservaat, Noord-Holland, 15 mei 2018 (Leo J R Boon)

367 Bergfluiters / Western Bonelli's Warbler *Phylloscopus bonelli*, Schiermonnikoog, Friesland, 13 mei 2018 (Daniël Paalvast)

368 Kleine Vliegenvanger / Red-breasted Flycatcher *Ficedula parva*, adult mannetje, Hoge Veluwe, Gelderland, 3 juni 2018 (*Martin van der Schalk*)

369 Kleine Vliegenvanger / Red-breasted Flycatcher *Ficedula parva*, adult mannetje, Hoge Veluwe, Gelderland, 22 mei 2018 (*Rob Half*)

370 Witkeelkwikstaart / White-throated Wagtail *Motacilla cinereocapilla*, mannetje, Onnerpolder, Groningen, 11 juni 2018 (Arnoud B van den Berg)

371 Alpenheggenmus / Alpine Accentor *Prunella collaris*, Oostvoorne, Zuid-Holland, 30 april 2018 (Arie Romers)

372 Orpheusspotvogel / Melodious Warbler *Hippolais polyglotta*, Castricum, Noord-Holland, 17 mei 2018
(Eric Menkveld)

373 Orpheusspotvogel / Melodious Warbler *Hippolais polyglotta*, Spaarndam, Noord-Holland, 1 juni 2018
(Ruwan Aluvihare)

374 Withalsvliegenvanger / Collard Flycatcher *Ficedula albicollis*, Vierhouten, Gelderland, 13 mei 2018
(Alex Bos)

375 Kleine Klapster / Lesser Grey Shrike *Lanius minor*, mannetje, Texel, Noord-Holland, 26 mei 2018
(Eric Menkveld)

376 Krekelzanger / River Warbler *Locustella fluviatilis*, Boetelerbroek, Raalte, Overijssel, 21 mei 2018
(Arnoud B van den Berg)

377 Krekelzanger / River Warbler *Locustella fluviatilis*, Boetelerbroek, Raalte, Overijssel, 15 mei 2018
(Edwin Winkel)

uurhokken kwamen meldingen van **Steppekiekendief** (inclusief waarnemingen vanaf telposten). Het meest opmerkelijk was de terugkeer van het vrouwtje van het bekende Groningse broedpaar van vorig jaar, ditmaal deed ze echter een mislukte broedpoging met een (subadult) mannetje Grauwe Kiekendief! Het paar ging al in een vroeg stadium uit elkaar.

HOPPEN TOT ZWALUWEN Op c 30 plekken verspreid over het land werden **Hoppen** *Upupa epops* waargenomen. Een exemplaar op 1 mei in Alblasterdam, Zuid-Holland, trok verreweg de meeste bezoekers. Uit 64 uurhokken, waarvan ongeveer de helft langs de kust, kwamen meldingen van **Bijeneter** *Merops apiaster* (in totaal 17 vogels passeerden telposten). Het meeste bekijs trokken drie exemplaren op 11 mei op Texel. Berichten over broedgevallen bleven tot dusver uit. In de namiddag van 19 mei werd een **Scharrelaar** *Coracias garrulus* ontdekt op de Delleboersterheide bij Oldeberkoop, Friesland. Nadat dit rond 20:30 bekend was geworden, slaagden enkele toegesnelde vogelaars er in om de vogel te zien. De volgende ochtend bleek hij vertrokken. Tot begin juni werden uit in totaal 78 uurhokken waarnemingen van **Roodpootvalk** doorgegeven (inclusief vanaf telposten). Pleisterende groepjes ontbraken dit voorjaar. Een tweede-kalenderjaar vrouwtje op 9 en 10 mei in Meijendel, Zuid-Holland, kreeg het meeste bezoek. Er werden maar liefst vier **Kleine Klapeksters** *Lanius minor* ontdekt, namelijk op 6 mei bij Bergambacht, Zuid-Holland; op 26 mei op de noordpunt van Texel; op 10 juni bij Den Helder; en op 16 juni bij Keent, Noord-Brabant. Een **Roodkopklauwier** *L. senator* trok veel bekijs bij De Koog op Texel op 10 en 11 mei. Andere meldingen kwamen op 20 mei van de Brielse Gatdam bij Oostvoorne, Zuid-Holland, en op 21 mei van De Vulkaan bij Den Haag. Vanaf ten minste 31 mei werd een vrouwtje gezien bij Meijel, Limburg, dat het aanlegde met een mannetje Grauwe Klauwier *L. collurio* maar het lijkt erop dat dit niet tot een succesvol broedgeval leidde. **Kortteenleeuweriken** *Calandrella brachydactyla* werden gemeld op 6 mei over de Bantpolder in het Lauwersmeergebied, Friesland; op 8 mei langs telpost Lauwersmeer Kustweg, Groningen; op 12 mei over Rottumeroog; op 21 mei bij Itteren; en op 25 mei bij Harskamp, Gelderland. Zwaluwen waren laat en op telposten relatief schaars dit voorjaar. Pas eind mei werden hogere aantallen gezien. **Oeverzwaluw** *Riparia riparia* piekte op 21 mei met 596 over Schiermonnikoog, Friesland (44e voorjaarsdag ooit). **Boerenzwaluw** *Hirundo rustica* had haar beste dag op 25 mei met 5801 langs Noordkaap (63e voorjaarsdag), en **Huiszwaluw** *Delichon urbicum* op 24 mei met 2688 langs Breskens (10e voorjaarsdag). Er waren in mei in totaal 13 meldingen van **Roodstuitzwaluwen** *Cecropis daurica*, waaronder zes langs telposten aan de kust. Bijzonder waren (minstens) drie exemplaren die zich op de avond van 2 mei uitgebreid lieten bewonderen in de Gagelpolder bij Utrecht, Utrecht.

BOSZANGERS TOT GRASZANGERS Een zingend mannetje **Grauwe Fitis** *Phylloscopus trochiloides* verbleef van

29 mei tot diep in juli op Schiermonnikoog. Op 22 juli bleek het om een broedgeval te gaan met ten minste twee jongen (tweede broedgeval voor het eiland en voor Nederland; eerste was in 2003). Daarnaast werden zingende vogels waargenomen op 28 mei bij Formerum en een dag later bij Oosterend op Terschelling en op 3 en 4 juni in het Westduinpark bij Den Haag. Een **Bergfluiter** *P. bonelli* zong op 13 en 14 mei bij het dorp op Schiermonnikoog. Een zingend mannetje hybride **Bergfluiter x Fluiter** *P. bonelli x sibilatrix* werd op 14 mei ontdekt in het Noordhollands Duinreservaat bij Castricum. De volgende dag werd hij gevangen en geringd en werd materiaal verzameld voor DNA-analyse. Eind mei bleek hij te zijn gepaard met een vrouwtje Fluiter *P. sibilatrix* en volgde een succesvol broedgeval; van de vijf eieren kwamen er drie uit en eind juni verlieten de drie jongen het nest. Nieuw voor bijna iedereen was een **Balkanbergfluiter** *P. orientalis* die op 14 mei zong in het Noordhollands Duinreservaat bij Heemskerk. Vooral later op de dag liet de vogel ook meermalen de kenmerkende *chip*-roep horen. Dit betreft het vijfde geval en eerste sinds 1993. Het was wederom een goed jaar voor **Iberische Tijjtjaf** *P. ibericus*. De vogel die vanaf 26 april zong in Heerjansdam, Zuid-Holland, werd voor het laatst op 14 mei gemeld. Nieuwe gevallen werden vastgesteld op Texel van 5 mei tot 23 juni; bij Strijen, Zuid-Holland, van 7 tot 20 mei; nabij Epe, Gelderland, op 16 mei; en in Boswachterij Westenschouwen, Zeeland, van 11 tot 28 mei. Een mannetje **Kleine Zwartkop** *Sylvia melanocephala* werd op 20 mei kortstondig waargenomen in de Kennemerduinen bij Bloemendaal, Noord-Holland (vlakbij het ringstation waar de voorgaande nacht het geluid van onder meer deze soort werd afgespeeld); indien aanvaard betreft dit het 10e geval en eerste sinds 2006. Een eerste-zomer mannetje **Balkanbaardgrasmus** *S. cantillans* werd op 6 mei geringd in de Amsterdamse Waterleidingduinen, Noord-Holland. **Krekkelzangers** *Locustella fluviatilis* werden waargenomen van 13 mei tot 2 juni bij Raalte, Overijssel; van 31 mei tot ten minste 7 juni in de Lendevallei bij Wolvega, Friesland; van 8 tot 10 juni bij Faenwâlden (Veenwouden), Friesland; op ten minste 10 juni bij het Naardermeer, Noord-Holland; van 14 tot 18 juni bij Heerenveen (met dezelfde, ietwat afwijkende, zang als het exemplaar bij Raalte); op ten minste 16 juni in de Weerribben, Overijssel; en op 28 en 29 juni bij Hoogezeand, Groningen. Het was een goed voorjaar voor **Orpheusspotvogel** *Hippolais polyglotta*. Bijzonder is dat er opnieuw een geslaagd broedgeval van een zuiver paar was op exact dezelfde plek als vorig jaar in het Noordhollands Duinreservaat bij Castricum. Er zijn minimaal drie jongen uitgevlogen. Frappant is dat op 10 juni enkele kilometers hiervandaan, in de duinen bij Heemskerk, een ongepaard mannetje zong. Daarnaast waren er zingende vogels op meerdere dagen aanwezig van 15 mei tot 30 juni bij Oost-Maerland, Limburg; van 23 mei tot 3 juni bij Stokhem, Limburg; van 26 mei tot 13 juni bij Roermond, Limburg; van 31 mei tot 6 juni bij Spaarndam, Noord-Holland; van 7 tot 22 juni bij Nes op Ameland; en vanaf 23 juni in De Meinweg, Limburg. Verder waren er nog c 10 meldingen van kort aanwezige exemplaren, met

378 Roze Spreeuw / Rose-coloured Starling *Pastor roseus*, adult zomerkleed, Robbenjager, Texel, Noord-Holland, 3 juni 2018 (Eric Menkveld) **379** Cirlgors / Cirl Bunting *Emberiza cirlus*, mannetje, Weeter- en Budelerbergen, Noord-Brabant/Limburg, 27 april 2018 (Marnix Jonker) **380** Balkanbergfluit / Eastern Bonelli's Warbler *Phylloscopus orientalis*, Noordhollands Duinreservaat, Noord-Holland, 14 mei 2018 (Diederik Kok) **381** Roodstuitzwaluw / Red-rumped Swallow *Cecropis daurica*, Gagelpolder, Utrecht, 2 mei 2018 (Alex Bos) **382** Roodsterblauwborst / Red-spotted Bluethroat *Luscinia svecica svecica*, tweede-kalenderjaar mannetje, Gemaal Leemans, Den Oever, Noord-Holland, 10 mei 2018 (Fred Visscher) **383** Balkankwikstaart / Black-headed Wagtail *Motacilla feldegg*, mannetje, Lentevreugd, Wassenaar, Zuid-Holland, 11 mei 2018 (René van Rossum)

name uit Limburg en Noord-Brabant, en een vangst op 24 juni te Sumarreheide, Friesland. Een **Struikrietzanger** *Acrocephalus dumetorum* zong op 27 mei in de duinen bij Ouddorp, Zuid-Holland. Buiten Zeeuws-Vlaanderen, Zeeland, werd **Graszanger** *Cisticola juncidis* alleen gemeld begin juni bij Den Oever.

SPREEUWEN TOT HEGGENMUSSEN Een prachtige invasie **Roze Spreeuwen** *Pastor roseus* in Europa bracht c 15 vogels naar Nederland. Vooral de Waddeneilanden waren in trek. De eerste werd op 15 mei gefotografeerd in Den Helder. Vervolgens waren er waarnemingen op 17 en 18 mei te Montfoort, Utrecht; op ten minste 26 en 31 mei en 3 en 5 juni op Texel (alle op verschillende locaties en mogelijk verschillende individuen); op 27 mei langs Colijnsplaat, Zeeland, en in de Blauwe Kamer, Gelderland; op 30 mei op Terschelling; van 2 tot 4 juni op Vlieland (twee); op 6 juni bij Maasband, Limburg; op ten minste 10 juni in Ritthem, Zeeland; op 10 en 16 juni op Schiermonnikoog (minimaal twee); en ten slotte van 14 tot 20 juni in Zwartewaal, Zuid-Holland. Een **Waterspreeuw** *Cinclus cinclus* werd op 20 mei gefotografeerd langs de Wolfhezerbeek bij Doorwerth, Gelderland. Mannetjes **Roodsterblauwborst** *Luscinia svecica svecica* werden op 10 mei geringd bij Den Oever en op 16 mei gefotografeerd bij Wageningen, Gelderland. Zingende mannetjes **Kleine Vliegenvanger** *Ficedula parva* verbleven van 18 mei tot zeker 2 juni bij Harderwijk, Gelderland; vanaf 21 mei op de Hoge Veluwe; op 21 mei op Terschelling; op 25 mei bij Amsterdam, Noord-Holland; op 26 mei bij Eelderwolde, Drenthe; en op 1 juni bij Nijmegen, Gelderland. Voor het eerst sinds mei 2013 werd een **Withalsvliegenvanger** *F. albicollis* waargenomen, namelijk een zingend tweede-kalenderjaar mannetje van 12 tot 21 mei bij Vierhouten, Gelderland. De vogel trok dan ook veel bekijks (en werkte vooral op de eerste dagen goed mee). Een **Alpenheggenmus** *Prunella collaris* bevond zich van 29 april tot 1 mei in een tuin in Oostvoorne maar dit werd pas achteraf bekend.

KWIKSTAARTEN TOT GORZEN Het territoriale mannetje **Witkeelkwikstaart** *Motacilla cinerea capilla* dat op 21 april werd ontdekt in de Onnerpolder in het Zuidlaardermeergebied bleef tot ten minste 6 juli. Hij was vermoedelijk gepaard met een vrouwtje Gele Kwikstaart *M. flava* en in de tweede helft van juni werd hij meermalen met voer in de snavel gezien, waaruit kan worden afgeleid dat hij waarschijnlijk jongen had. Een – waarschijnlijk eerste-zomer – mannetje **Balkankwikstaart** *M. feldegg* werd in de middag van 11 mei ontdekt in

Lentevreugd bij Wassenaar, Zuid-Holland. De vogel bleef tot in de vroege ochtend van 12 mei en werd door zeker 100 vogelaars bezocht. Indien aanvaard betreft dit het tweede geval (na dat van april-mei 2016 op Texel). Een eerste-zomer mannetje **Citroenkwikstaart** *M. citreola* werd op 17 mei gefotografeerd in de Banckspolder op Schiermonnikoog. De enige melding van **Grote Pieper** *Anthus richardi* kwam op 8 mei van telpost Lauwersmeer Kustweg. Op 12 mei trok een **Duinpieper** *A. campestris* aardig wat bekijks bij Hendrik-Ido-Ambacht, Zuid-Holland. Vanaf telposten werden er in totaal vijf geregistreerd. In mei werden in totaal 28 **Roodkeelpiepers** *A. cervinus* waargenomen vanaf telposten, waarvan 12 over de Eemshaven. Ook waren op enkele plekken exemplaren aan de grond te bewonderen, zoals van 7 tot 13 mei bij Westbroek, Utrecht (minimaal twee); van 8 tot 11 mei bij Ridderkerk, Zuid-Holland; op 10 en 11 mei bij Sint Laurens; en meermalen in de omgeving van IJlteren. Vanaf half mei werden de nodige **Roodmussen** *Erythrura erythrura* waargenomen, hoofdzakelijk langs de kust. Een tweede-kalenderjaar mannetje dat op 26 mei werd geringd bij Kamperhoek werd op 6 juni teruggevangen in Gedser, Sjælland, Denemarken. Een groepje van c vijf juveniele (maar zelfstandige) **Grote Kruisbekken** *Loxia pytyopsittacus* hield zich van ten minste 27 mei tot 1 juni op bij Wezep, Gelderland. In mei werden 41 langstrekkende **Europese Kanaries** *Serinus serinus* gemeld op telposten, waarvan 10 over de Eemshaven en zes langs Breskens. Opmerkelijk waren **Grauwe Gorzen** *Emberiza calandra* op 5 mei op de noordpunt van Texel en van 3 tot 5 juni op de oostpunt van Vlieland. Daarnaast werden er in mei vier opgemerkt vanaf telposten. Er werden slechts twee **Ortolanen** *E. hortulana* gemeld, namelijk op 4 mei over de Strabrechtse Heide, Noord-Brabant, en op 9 mei over de Eemshaven. Het zingende mannetje **Cirlgors** *E. cirrus* dat op 20 april werd ontdekt op de Weerter- en Budelerbergen op de grens van Limburg en Noord-Brabant, bleef de gehele periode. Opmerkelijk waren ook enkele kortstondige waarnemingen van een zingend mannetje op drie verschillende locaties op 14 mei in het Noordhollands Duinreservaat bij Castricum en Heemskerk, met c 4.6 km tussen de meest noordelijke en meest zuidelijke waarneming.

We bedanken Max Berlijn, Enno Ebels, Dick Groenendijk, Toey Janssen, Romke Kleefstra, Will Price, Mervyn Roos, Remco Wester en Maarten Wielstra voor hun hulp bij het samenstellen van deze rubriek. Ook is dankbaar gebruik gemaakt van de websites dutchbirdalerts.nl, sovonn.nl, trekellen.nl en waarneming.nl.

Roy Slaterus, Elspeterbos 75, 2134 LB Hoofddorp, Nederland (roy.slaterus@dutchbirding.nl)
Hans Groot, Duinmeiershof 15, 1901 ZT Castricum, Nederland (beeksmagroot@hetnet.nl)
Vincent van der Spek, Acaciastraat 212, 2565 KJ Den Haag, Nederland
(vincent.van.der.spek@dutchbirding.nl)

Ontdek de natuur met **veldshop.nl**
boeken veldwerkmateriaal optiek

Magnifying the passion for nature.

ZEISS Victory Harpia

ZEISS Victory Harpia 85 & 95

The most powerful spotting scope from ZEISS.

Observing nature and bird watching reaches a new level with the ZEISS Victory Harpia. This spotting scope combines a revolutionary new optical system with a 3-stage wide angle zoom providing a constant field of view over its entire magnification period. The combination of an up to 70x magnification with the choice of either 85 or 95mm objective lenses delivers easy and unobstructed views into open space. www.zeiss.com/victoryharpia

BELEEF DE NATUUR NU NOG INTENSER

Voorzien van 60 laag Super High reflectie coating, Plasma coating (anti-kras), Anti-reflectie coating, Fase coating (kraakhelder beeld) en een Hydrofobe coating, waardoor regen geen vat heeft op de lenzen.

Geroemd om zijn groothoek en dichtbij instelling.

BESTE KOOP 2015 roots
€ 649,-

BUZZARDIII SHR

10X42 - 8X42

Technolyt® **bynolyt**

E info@technolyt.nl T +31(0)75 647 45 47 I Technolyt.nl

ONDERDEEL VAN DE WAY GROUP

Foto Rooijmans

www.fotorooijmans.nl

Markt 10 - 6021CD - Budel
tel. 0495-494890
h.rooijmans1@chello.nl

Al vele jaren zijn wij het adres voor **Swarovski** verrekijkers, Spottingscopes en toebehoren.

Met gedegen advies en eindeloos geduld staan we u terzijde in uw keuze voor het juiste **Swarovski** produkt.

Een produkt dat beschouwd mag worden als de "Rolls Royce" onder de optiek. De "Swarovision" bijvoorbeeld wordt op 140 punten op kwaliteit gecontroleerd. Daardoor ontstaat een produkt waarop met een gerust hart 10 jaar garantie wordt gegeven.

SWAROVSKI

vanaf mei 2017... DE NIEUWE SWAROVSKI BTX

De nieuwe BTX oculairmodule vormt een uniek samenspel tussen optische kwaliteit en optimaal kijkcomfort met als doel je een zo lang mogelijke kijkervaring te bieden.

Deze unieke oculairmodule combineert de voordelen van een telescoop met die van een verrekijker. Het binoculaire systeem stelt je in staat om dingen op natuurlijke wijze, met beide ogen te zien en presenteert een uitzonderlijk levendig, natuurlijk beeld voor de meest intense kijkervaring ooit.

SCOPAC PLUS

SCOPAC - een comfortabel en gebruiksvriendelijk systeem om telescoop en statief te dragen en te vervoeren. Ideaal voor op reis, in het veld of op de fiets.

- Nu met een grotere tas
- 2 extra banden voor meer stabiliteit op de rug
- Geschikt voor bijna alle statieven en alle telescopen

€70,-

incl. verzendkosten
binnen Nederland

Zie www.scopac.co.uk voor foto's. Nu direct leverbaar in Nederland, voor bestellingen en vragen stuur een e-mail naar scopacnederland@gmail.com

'Scopac, die telescoop blijft nooit meer in de auto' Pim Wolf

SCOPAC®

THE ORIGINAL TRIPOD CARRIER

DE GESPECIALISEERD VOGEL
TOUROPERATOR IN

Sri Lanka

Jetwing ECO HOLIDAYS
SRI LANKA

+94 112 381 201 | www.jetwingeco.com

Marketing2@jetwingeco.com

**DUTCH
BIRDING**

International
journal on
Palearctic
birds

**HET LAATSTE
VOGELNIEUWS**

**DIRECT OP
JE MOBIEL!**

www.dutchbirdalerts.nl

For most Exotic
Indian Bird Watching
Experience

E : info@asianadventures.in
M : + 91 9266519519

asian adventures

www.asianadventures.in

**DELTA
BIRDING
FESTIVAL**

Ebro Delta
International
Birding Festival

**21st, 22nd & 23rd
September
Ebro Delta,
Spain**

www.deltabirdingfestival.com

You can join a Delta Birding package and take a trip from the Pyrenees to the Mediterranean coast with a taste of Barcelona.

See more
www.southeuropenature.com